

Resume

This dissertation analyses the project 'Neighborhood Mothers', originally supported by the Ministry of Integration. The purpose of the project is to teach women with other ethnicities than Danish important aspects of life in Denmark. Fx. the women learn about Danish institutions, social conditions, upbringing, job searching and medical care, so they can pass the knowledge on to other women in their local community, and by that giving them better possibilities for integration into the Danish society. Also the project hopes for the 'Neighborhood Mothers' to create new networks with the women. Through conversation and by building bridges, the 'Neighborhood Mothers' are supposed to create relations to these women. Even though the project has been successful, this dissertation shows that it can be highly improved by having a more varied perception of the ethnic women.

The analytical perspective in this dissertation is based on practice theory. Practice theory is a synthesis of elements in existing sociological theories, for example Pierre Bourdieu, Anthony Giddens and others to whom the theoretical focus are on social practice. In this dissertation the theoretical basis consists of parts of the work of Andreas Reckwitz and Theodore Schatzki. Practice theory is shortly told a way of analyzing social life and practices, by focusing on practice itself. From this practice theoretical perspective the practice of 'Neighborhood Mothers' is analyzed. It will be done by finding the limits and boundaries of the practice by interviewing and observing different 'Neighborhood Mothers' during their education process and during their daily work as 'Neighborhood Mothers'. The aim is to identify the parts of the existing practices and the practice of 'Neighborhood Mothers' that substantiate the desired changes for the area and the women and the ones that hinder new practices. The focus is also on the women who are the target group for this project. The change intends to give the women new habits and behaviors.

In the end of the dissertation some ideal-types will be presented that introduces a new and more varied way of perceiving the target group. Instead of the old focus on the target group as unknowing, socially isolated and marginalized, the practice theory perspective focuses on the practices that the target group is part of in everyday life. I argue, that this perspective targets the communication effort and has the potential to improve project 'Neighborhood Mothers' in the future.

Indholdsfortegnelse

Resume.....	1
Indledning	7
Problemformulering	9
Arbejdsspørgsmål i forbindelse med problemformuleringen	9
Læsevejledning	10
Bydelsmødreprojektet	11
Budskab og formål	11
Bydelsmødrenes Landsorganisation	12
Baggrund.....	13
Stadtteilmütter.....	13
Evalueringer og undersøgelser.....	14
Kvinder i fokus.....	14
Isolerede etniske minoritetskvinder	14
Kvindeprogram	16
Forskning	16
Afrunding.....	18
Praksisteori.....	19
Baggrund og rødder	19
Kulturteorien og Andreas Reckwitz.....	21
Filosofien og Theodore Schatzki	22
‘Doings and Sayings’	23
Forståelser	24
Procedurer	24
Teleoaffektive strukturer.....	25
Enkeltstående og sammensatte praksisser.....	25

Andre perspektiver og begreber	26
Passende performance	26
Individ/aktør forståelsen	28
Ting	29
Viden	30
Kommunikationsteori.....	31
Allan Warde	31
Målgruppeforståelse	32
Afrunding	33
Metode	34
Dybde	34
Metodologien og praksisteorien.....	35
Observation	35
Forskellige observationskontekster	36
Informanter.....	36
Ligheder	37
Forskelle.....	37
Repræsentativitet.....	37
Den sproglige udfordring	38
Interviews.....	39
Interview i forhold til den praksisteoretiske vinkel	39
Spørgeguides.....	39
Feltnoter	39
Andre data	40
Afrunding	40

Analysestrategi.....	41
Analysen del 1.....	43
Den formelle Bydelsmødrepraksis.....	43
Forståelser i den formelle Bydelsmødrepraksis	43
Fællesskab.....	44
Målgruppen	45
Procedurer i den formelle Bydelsmødrepraksis	45
Samtalens forløb – de fem faser.....	46
Teleoaffektive strukturer.....	47
Viden.....	47
Delkonklusion 1	48
Passende performance for den formelle praksis	48
Analysen del 2.....	50
Den forhandlede Bydelsmødrepraksis	50
Forståelser i den forhandlede Bydelsmødrepraksis	50
Forståelserne om måden at gøre Bydelsmor på	52
Procedurer i den forhandlede Bydelsmødrepraksis	54
Rengøring, nej tak	54
Uenighed i forhandlingen.....	54
Mobiltelefonen og anden teknologi	55
Lokalsamfundet.....	57
Engagement i måden at gøre den forhandlede Bydelsmødrepraksis på.....	57
Ude eller hjemme	58
Tillidsforhold	59
Bydelsmødrene vedligeholder praksissen	61

Det interne forhold	61
De forskellige praksisser	62
Barrierer for Bydelsmødrepraksissen.....	63
De allerede eksisterende netværk.....	64
Frygten	65
Delkonklusion 2	67
Analysen del 3.....	69
Målgruppeforståelse	69
Deficitmodellen.....	70
Aktørernes forhandling i de mange forskellige praksisser.....	71
Bydelsmødrenes egen udvikling	72
Idealtyper	73
Idealtyper for 'at gøre Bydelsmor'	73
Idealtyper for at 'gøre kvinde':	74
Delkonklusion 3	75
Konklusion	77
Den formelle Bydelsmødrepraksis	77
Den forhandlede Bydelsmødrepraksis	77
Målgruppeperspektivet.....	78
Idealtyperne.....	79
Litteraturliste	81
Bøger	81
Faglige artikler	82
Links.....	83
Links til lyd - og videoklip.....	83

Links til anden litteratur	84
Formidlingsartikel.....	87
Bag om formidlingsartiklen – refleksioner, overvejelser og argumentation	90

Indledning

Jeg lytter, mens hun fortæller sin historie. Den om rejsen, der bragte hende og hendes mand, de fire onkler og deres koner, igennem Europa til Danmark. De måtte flygte, fordi landet lå i krig, og der ikke var nogen vej tilbage. Mange kilometer måtte de gå gennem øde landområder. Hun fortæller, hvordan kulden sneg sig ind på hende om natten, og hvordan skrig og smerte overtog glæden ved livet. Alligevel var der et håb om bedre tider i fremtiden, hvor end den skulle udspille sig. Hun fortæller om ofrene på denne rejse: Små børn, gamle og syge, der ikke længere kunne klare smerten og det hårde psykiske og fysiske pres.

Ayan fortæller meget intenst og dragende sin historie. Fortællingen genkendes af de andre kvinder, som nikkende henvender sig til mit måbende ansigt. Selvom det er mere end 15 år siden, står Ayans oplevelser stadig klart. Nu sidder hun og de andre kvinder sammen i et mødelokale i Danmark, og er langt væk fra de lande, de kom fra. De fleste er gift, har børn og nogle af dem har også børnebørn. De har det til fælles, at de alle er kvinder, der på forskellig vis har opdraget børn har måske arbejdet og har måttet finde sig til rette i et samfund, så forskelligt fra det, de kom fra. Et andet sprog og nye måder at gøre alting på var, hvad der mødte dem. Krav, normer og skrevne samt især uskrevne regler – der ikke altid har været til at forstå. Men de klarede det, og er nu klar til at give det videre, som de selv har kæmpet for, og som de gerne vil spare andre kvinder for. De er med i et projekt, der har til formål at ændre og forandre. Projekt Bydelsmødre.

I min fire måneder lange praktikperiode¹ i et boligområde, hvor jeg var med til at koordinere projekter i en boligsocial helhedsplan, mødte jeg de disse kvinder, fordi de er med i projekt Bydelsmødre, som jeg senere vil redegøre grundigere for.

Min undren begynder der, hvor de grå betonvægge stopper. Efter at have hørt historierne fra kvinderne og mødt deres forskellighed, ville jeg vide mere. Det er kvinderne, der her kommer i fokus.

¹ Jeg har forud for specialet, været deltagende i projektet omkring bydelsmødrene uden specifikt at være i observatørrolle. Derudover har jeg foretaget samtaler, telefonsamtaler og små møder med forskellige aktører på området, der ikke havde et specialeperspektiv, men som var led i arbejdet som praktikant.

Ifølge socialforskningsinstituttets boligforskning bor der i almene boligområder, som i nogle tilfælde betegnes som udsatte boligområder², en stor andel af mennesker uden arbejde, med lave indkomster eller på overførselsindkomster, ligesom andelen af beboere, der er fratrukket det danske arbejdsmarked, også er forholdsvis stor (SFI 1).

Det er samme billede, der tegner sig, når man eksempelvis ser på KÅS-tallene³ for en vestegnskommune nær København. Det er i et sådant boligområde, hvor der ca. er 50 procent med "anden etnisk baggrund end dansk" og "indvandrere og efterkommere", at Ayan og de andre kvinder bor. Altså steder i Danmark, hvor der i årevis har været projekter, helhedsplaner, kommunale strategier og indsatser for at gøre det bedre for beboerne at bo netop der samt for at mindske kriminalitet og ulovligheder (SFI 1). Det er her, i dette sammensurium af mennesker fra alverdens lande, små hyggelige gårde, gråt beton og fine parkanlæg, dette speciale tager sin begyndelse

Udover kvinderne og Bydelsmødrene, er der også en anden vinkel, der optager mig. Min motivation handler også om kommunikation med udgangspunkt i projekt Bydelsmødre. Hvad er det for et kommunikationsperspektiv, der er at finde i den form for formidling, der er mellem Bydelsmødre og kvinderne. Hvordan når budskabet frem til sin målgruppe? Og er det tydeligt, hvem denne målgruppe er? Hvem er afsenderen af budskabet, og hvad sker der i processen? Jeg vil analysere og reflektere over Projekt Bydelsmødre som en kommunikationsindsats og analysere på, hvordan man kan forandre praksis ved hjælp af et praksisorienteret perspektiv på et empirisk felt.

Ud fra ovenstående kan man trække to overordnede perspektiver, som er interessante at undersøge og som til sammen gør, at netop følgende spørgsmål bliver det allermest interessante at undersøge. Det ene handler om forholdet til og iblandt kvinder med anden etnisk baggrund end dansk i danske boligområder og det andet handler om forandringskommunikation.

² Et udsat boligområde anvendes bl.a. af Center for Boligsocial Udvikling. Det er deres definition af begrebet, jeg anvender.

³ Bilag med KÅS tal for Brøndby Kommune. KÅS står for Kommune Års Service og er et sammenhængende statistikservicesystem, der primært henvender sig til kommuner. KÅS opdateres én gang årligt og tilbyder statistik på delområder i kommunerne. Det kan fx være skoledistrikter, bydele eller andre planlægningsområder, som man selv definerer. KÅS Nøgletal består af udvalgte tabeller fra de fire KÅS-systemer: Befolkning, Indkomst, Beseftigelse og pendling og Indvandrere og efterkommere. KÅS tabellerne laves hos Dansk Statistik. (<http://www.dst.dk/TilSalg/produkter/KAAS-noegletal.aspx>)

Ovenstående indledning og præsentation af mit interesseområde leder frem til denne problemformulering med tilhørende arbejdsspørgsmål:

Problemformulering

Hvordan gøres og forhandles en Bydelsmødrepraksis af Bydelsmødrene set ud fra et praksisteoretisk perspektiv? Hvilke idealtyper kan der ud fra beskrivelsen og analysen af Bydelsmødrepraksissen, opsættes, med henblik på at forandre Bydelsmødrepraksissen samt målgruppens vaner og adfærd?

Arbejdsspørgsmål i forbindelse med problemformuleringen

- 1: Hvordan ser hhv. den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis ud?
- 2: Hvilke dele af Bydelsmødrepraksissen og de eksisterende praksisser kan understøtte eller modarbejde forandring?
- 3: Hvilken forståelse af målgruppen kommer til udtryk i den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis?

Læsevejledning

Efter denne indledning gives her et overblik over specialets opbygning og indhold.

Det første afsnit redegør for specialets genstandsfelt og fokusområde, Projekt Bydelsmødre. Her introduceres projektets baggrund, dets formål og forskning, der præger feltet og interesseområdet; kvinder med anden etnisk oprindelse end dansk.

Herefter følger en redegørelse for praksisteorien, der danner det teoretiske fundament for specialet. Udover en introduktion til teoriens rødder, præsenteres og afgrænses de teoretiske begreber, som anvendes i specialet. I det efterfølgende afsnit om metode, redegøres for de metodologiske overvejelser og argumenter, der har ført til produktionen af empiri. Her vil jeg også forklare nogle af de praktiske detaljer omkring empirien og de informanter, der har været medvirkende i min undersøgelse. Efter en redegørelse af metoden følger selve analysen, der bl.a. er en afgrænsning af Bydelsmødrepraksissen. Analysen er opdelt i tre dele, hvor den første del har til formål at analysere den formelle Bydelsmødrepraksis. Ligesom den efterfølgende anden del af analysen vil det analytiske omdrejningspunkt være teoretisk funderet i Andreas Reckwitz og Theodore Schatzkis definitioner på en praksis. I anden del vil den forhandlede Bydelsmødrepraksis være i fokus. Den sidste del af analysen samler op på de to foregående dele, ved at anlægge et kommunikationsperspektiv på de hhv. den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis, der sætter fokus på målgruppeperspektivet og forandring af praksissen. Dette gøres ved at opstille en række idealtyper for praksisserne for både Bydelsmødre og kvinderne. Til sidst konkluderes der på hele specialet.

Bydelsmødreprojektet

I dette afsnit vil der blive redegjort for Projekt Bydelsmødre, da projektet vil danne grundlaget for den empiriske undersøgelse, som dette speciale bygger på. Projekt Bydelsmødre er således mit udgangspunkt for at kunne beskrive en Bydelsmødrepraksis.

Jeg vil ydermere redegøre for projektets sammenhæng med andre kvindeprojekter samt inddrage forskning og anden litteratur, der har betydning for Projekt Bydelsmødre. Dette gøres for at give et bredt billede af, hvilken udvikling området har haft, samt at se nærmere på det fokus, der synes at være på kvinder med anden etnisk baggrund end dansk.

Budskab og formål

Projektet Bydelsmødre har de sidste fem år spredt sig som ringe i vandet rundt om i danske boligområder. Projektet går overordnet ud på at uddanne en gruppe af ressourcestærke etniske minoritetskvinder til Bydelsmødre ved at lade dem gennemgå et fastlagt kursusforløb på ca. 14 kursusgange. På kurset undervises kvinderne i danske samfundsforhold, der eksempelvis kunne omhandle borgers rettigheder og muligheder i det kommunale system, opdragelse af børn, sammenhæng mellem sundhed og kost eller anden viden, der giver dem mulighed for at navigere mere sikkert i danske regler, rettigheder og normer (Bydelsmor 2).

Formålet med projektet, og dermed også uddannelsen af kvinderne til Bydelsmødre, kan forklares ud fra tre overordnede principper: Det første handler om samtale, det andet om netværk og det tredje om brobygning. (Bydelsmor 2)

De uddannede Bydelsmødre arbejder frivilligt i deres eget boligområde. De skal sprede de budskaber, de har fået på kurset, ud til områdets kvinder ved at planlægge og afholde forskellige former for aktiviteter og have samtaler med kvinderne. Bydelsmødrene bliver således ambassadører for et nyt budskab. Bydelsmødrene har desuden tavshedspligt (Bydelsmor 5).

Ligeledes har de til opgave at arbejde gennem forskellige former for netværk. Eksempelvis gennem deres egne netværk af veninder, familie og bekendte, ligesom de også skal oprette nye netværk blandt andre kvinder i deres boligområde. Derudover har Bydelsmødrene et brobyggende formål i forhold til lokalsamfundets instanser, hvor de, igennem et øget kendskab til boligområdet og det øvrige nærområdes ressourcer, muligheder og tilbud, kan henvise kvinderne til de rette steder, hvor de kan få hjælp og faglig rådgivning med eksempelvis jobsøgning (Bydelsmor 2). På

Bydelsmødrenes hjemmeside gøres tydeligt opmærksom på, at bydelsmødrene ikke skal fungere som psykologer, socialrådgivere eller andre myndighedspersoner. (Bydelsmor 1). De optræder derved som rollemodeller, og repræsenterer brugen af det offentlige som noget positivt og hjælper samtidig kvinderne til at ”*opdage og anvende egne ressourcer*”(Bydelsmor 1), hvilket har til hensigt at styrke kvinderne selv og deres familier.(Bydelsmor 1)

De fleste bydelsmødre er kvinder med anden etnisk baggrund end dansk, og en af forhåbningerne ved projektet er, at der opstår et mere ligeværdigt forhold mellem Bydelsmor og kvinde, der ofte vil have samme sproglige forudsætninger for en samtale, fordi de eksempelvis begge taler tyrkisk(Bydelsmor 1).

Målgruppen for bydelsmødrene defineres i beskrivelsen af Bydelsmødreprojektet som isolerede og marginaliserede kvinder uden meget netværk (Bydelsmor 2). Ligeledes betegnes denne gruppe også flere steder som kvinder, de sociale myndigheder har svært ved at komme i kontakt med (Bydelsmor 1 og Nyidanmark 1). Denne målgruppe har jeg her valgt at give betegnelsen *kvinder* for at undgå en reproduktion af forståelsen af dem som isolerede, marginaliserede og minoriteter. Begrebet Bydelsmødre vil jeg bruge om de kvinder, som har taget en uddannelse som Bydelsmødre.

Bydelsmødrenes Landsorganisation

I marts 2011 oprettedes paraplyorganisationen Bydelsmødrenes Landsorganisation med støtte fra Fonden for Socialt Ansvar⁴ (Nyidanmark 1). Dette skete pga. økonomiske årsager, da man fra Integrationsministeriets side valgte ikke længere at uddele den samme støtte til Bydelsmødreprojekterne. For at redde konceptet overgik ansvaret for Bydelsmødreprojekterne til Landsorganisationen. Den består af de mange Bydelsmødre, som er færdiguddannede, og to fastansatte sekretariatsledere; en i Øst - og en i Vestdanmark. Til sammen har de to til opgave at koordinere uddannelsesforløbet for de kommende Bydelsmødre og facilitere de

⁴ **Fonden for Socialt Ansvar (FSA)** er en ikke erhvervsdrivende almennyttig fond. Fondens formål er at støtte aktiviteter, der fremmer socialt ansvar i den civile-, private- og offentlige sektor. Indsatsen sker på basis af eksterne bevillinger og donationer, som FSA's aktiviteter søger, da FSA ikke selv er formuende. FSA's aktiviteter fokuserer på at skabe tryghed, livsglæde og konstruktiv sameksistens, især blandt børn, unge og udsatte grupper, gennem omsorg og forebyggende indsatser.(<http://www.ffsa.dk/>) d. 14 maj kl. 14.30

Bydelsmødreprojekter, som er eksisterende. Derudover skal de udvikle på konceptet og være ansigtet udadtil. Bydelsmødreprojekterne kan dog stadig ansøge om støtte fra en pulje, der nu hører under socialministeriets forvaltning. Organisationen kan prale af at have været med til at igangsætte 41 Bydelsmødreprojekter i mange af landets boligområder (Nyidanmark 3). Det er ligeledes Bydelsmødrenes Landsorganisation, som står bag hjemmesiden www.bydelsmor.dk.

Baggrund

Baggrunden for projekt Bydelsmødre har rødder i danske erfaringer og forskning på integrationsområdet, men særligt i projektet 'Stadtteilmütter', som stammer fra den berlinske bydel Neukölln-Oberspree (Evalueringsrapport CFBU 2010 s. 68 ff.) Begge dele spiller en særlig rolle, for hvordan projektet er blevet til og udviklet på i en dansk kontekst gennem det daværende Integrationsministeriums arbejde.

Stadtteilmütter

Projektet 'Stadtteilmütter' fra 2004 stammer som sagt fra Tyskland og blev oprettet med henblik på at skabe mere ro i boligområdet Neukölln-Oberspree tæt på Berlin (Evalueringsrapport CFBU 2010 s. 68ff). Et område der, på det tidspunkt, var præget af megen kriminalitet. Med hjælp fra de lokale aktører i området, besluttede man i Neukölln-Oberspree at sætte gang i projektet 'Stadtteilmütter', der i sit udgangspunkt ligner den danske udgave. Socialpædagog Maria Macher var og er stadig en af hovedpersonerne bag projektet. Hun var en af nøglepersonerne bag uddannelsen af de tyske Bydelsmødre, og er stadig en af drivkræfterne bag (CFBU evaluering 2010 s. 74-76 + www.stadtteilmuetter.de).

Generelt for det tyske projekt har synligheden været i højsædet, ligesom tillidsforholdet mellem kvinderne også har haft en stor betydning for projektets succes. (CFBU evaluering 2010 s. 68ff og Nyidanmark 4.) Ligeledes lagde man i Tyskland særligt vægt på Bydelsmødrene som rollemodeller, der besøgte en masse af områdets kvinder.

Nogle af de resultater, der kom ud af projektet, var eksempelvis: "[...] *et væsentligt forhøjet vidensniveau blandt de besøgte, særligt når det gælder opdragelse, uddannelse og sundhed, [...] større forståelse for deres eget ansvar i forhold til at opdrage og motivere deres børn, [...]*" (Evalueringsrapport CFBU 2010 s. 74) Ligeledes viser det sig, at man samlet set kan kalde projektet "[...] *særdeles succesfuldt i forhold til at nå ud til målgrupperne for indsatsen. [...]* Bydelsmødre-projektet vurderes som et værdifuldt bidrag til ansvarliggørelse af marginaliserede

forældre[...]”(Evalueringsrapport CFBU 2010 s. 75). Projektets gode resultater, har haft stor betydning for dets indførelse i Danmark. Den daværende Integrationsminister Rikke Hvilshøj fik efter et besøg i Tyskland sat projektet på dagsordenen. (Nydanmark 5)⁵.

Evalueringer og undersøgelser

Kvinder i fokus

Jeg vil nu inddrage eksempler på projekter og forskning, der har sammenhæng med Bydelsmødreprojektet. Det vil give mig et billede af hvordan forskningen omtaler kvinder med anden etnisk baggrund en dansk, som også er målgruppen for Projekt Bydelsmødre. Den forståelse om kvinder med anden etnisk baggrund end dansk vil jeg viderebringe som en del af baggrunden for analysen.

Dansk forskning indenfor integrationsområdet er en bred kategori, men særligt er der igennem de sidste år kommet større fokus på etniske minoritetskvinder. Der findes en række undersøgelser, rapporter, og evalueringer, der berører denne gruppe af kvinder (se bl.a. SFI.dk)

Jeg vil her tage fat i nogle eksempler, der viser, hvordan man i Danmark før har sat fokus på integrationen af kvinder med anden etnisk baggrund. De første to eksempler viser på hver deres måde baggrunden for at oprette projektet Bydelsmødre i Danmark.

Isolerede etniske minoritetskvinder

I en undersøgelse lavet af Als Research⁶ for Københavns Kommune i 2008 med navnet ” Socialt isolerede kvinder i Københavns Kommune”(alsresearch.dk⁷), sættes der på én måde fokus på de etniske minoritetskvinder i Danmark. Undersøgelsen giver et billede af hvilke kvinder, der lever isoleret fra det danske samfund, og den har særligt fokus på beskæftigelses- og jobindsatsen overfor disse kvinder. Ligeledes giver undersøgelsen også nogle bud på, hvem disse kvinder er, og hvilket

⁵ Projektet er stadig fungerende i Tyskland, men der arbejdes konstant for at få økonomiske midler til at forankre og fastholde projektet, fortæller fuldmægtig i det tidligere Integrationsministerium Kirsten Fisher.

⁶ Als Research er ”en forsknings- og rådgivningsvirksomhed med speciale indenfor integration, ligestilling, udsatte og sundhed.” www.alsresearch.dk d. 14 maj 2012 kl. 14.54.

⁷ Linket til undersøgelsen findes i litteraturlisten s. 3

forhold de har til det danske samfund. Det gør de ved at sætte fokus på de marginaliseringsforhold, som de deler, og som er med til at definere dem i kategorien som etniske minoriteter i Danmark.

Eksempelvis trækker undersøgelsen disse tre forhold frem:

"[...] De er alle minoriteter i et samfund og et system, som de føler sig udenforstående i og uforstående over for. En fællesnævner er en oplevelse af ikke at have viden om samfundet og ikke at have kontrol med eget liv. For det andet[...] : Mange har en migrationshistorie med tortur og traumer, som fylder meget og påvirker både dem selv og familierne afgørende. Migrationen har også for en del familiesammenførte givet psykiske mén, der i udtryk og konsekvenser ligner de traumatiserede flygtninges. Herudover er det et fællesvilkår, at kvinderne ikke har deres egne familier i Danmark. For det tredje[...] : De er socialt isolerede, står uden for arbejdsmarkedet, mangler dansk kundskaber, mange er enlige mødre efter skilsmisse, lever under økonomisk trange kår og lider af mange psykiske og fysiske helbredsproblemer. (Als Researchundersøgelsen 2008 s. 14)

Disse forhold kan sammenholdes med den beskrivelse, der er af målgruppen for

Bydelsmødreprojektet som tidligere beskrevet (Bydelsmor 2). Helt konkret viser en

evalueringsrapport om Bydelsmødreprojekter i Københavns Kommune, at "[...] i

Akacieparken/Bispebjerg er igangsat på baggrund af rapporten 'Socialt isolerede kvinder med anden etnisk baggrund i Københavns Kommune' lavet af Als Research 2008." (Evaluering af Bydelsmødreprojekter i Københavns Kommune 2011 s. 4).

Samtidig ser jeg en sammenhæng mellem flere af de elementer, som rapporten fra Als Research

præsenterer som fremtrædende barrierer eller problematiske forestillinger hos kvinderne og i

beskrivelsen af Bydelsmødreprojektets formål. Eksempelvis peger Als Research på problematikken

omkring at bl.a. netværk og sprog viser sig at være barriere for kvindernes vej ud af social isolation

(Als Researchundersøgelsen 2008 s. 39) Dette blev efterfølgende et fokus i Bydelsmødrenes

Landsorganisations beskrivelse af en Bydelsmor: *"Bydelsmødre kan mange sprog"* (Bydelsmor 2).

Definitionen af målgruppen som socialt isolerede kvinder, som Als Research arbejder med, vil jeg i

analysen sammenholde med den formelle og den forhandlede praksis forståelse af målgruppen.

En undersøgelse, der viser disse resultater, har øjensynligt skabt en øget opmærksomhed hos de

myndigheder, der arbejder med integration. Eksempelvis det tidlige integrationsministerium. Der

har gennem flere år været fokus på netop kvinderne indenfor den danske integrationsindsats, fordi man dermed fra integrationsmyndighedernes side sandsynligvis håbede på at kunne mindske antallet af kvinder, der lever uden kontakt til andre i det danske samfund end deres nærmeste familie. Et af de forskelligartede projekter, der er blevet søsat for at komme de problemer og tendenser til livs, som bl.a. Als Research peger på, er kvindeprogrammet som nedenstående afsnit vil redegøre for.

Kvindeprogram

I 2007 var Bydelsmødrene for første gang en del af Integrationsministeriets integrationsindsats; det såkaldte kvindeprogram 'Nydanske kvinders ressourcer i fokus'. Der var dog også flere andre tiltag, som jeg her vil nævne, for at give et billede af, hvilken forståelse af og syn på etniske kvinder, der var i Danmark på dette tidspunkt. Derudover giver kvindeprogrammet også et billede af, hvilket fokus og hvilken ønsket virkning, man ville opnå.

De fire indsatsområder fra kvindeprogrammet var: *1) Styrkelse af beskæftigelsen efter Gribskov-modellen, 2) Grundforløb-pakker i erhvervsuddannelserne, 3) Styrkelse af integrationsindsatsen i med-borgercentre og biblioteker samt 4) Integration af mødre og deres børn gennem bydelsmødreprojekter* (Kvindeprogrammet 2011 s.2).

Kvindeprogrammets målgruppe var, og er stadig, kvinder, som ofte ikke er en del af arbejdsmarkedet eller på andre måder er en del af netværk udenfor deres familie, og som beskrives som resourcesvage. (Nydanmark 1). En af ideerne med at sætte fokus på kvinderne, er at de formidler budskaberne videre til venner og familie, og ifølge nogle undersøgelser, som Integrationsministeriet refererer til, har hjælpen til én kvinde også en positiv betydning for hendes børns skolegang. (Nydanmark 2 og Nydanmark 4)

Forskning

Det er ikke kun projekter og undersøgelser om og til fordel for Bydelsmødreprojektet, som er værd at kaste blikket på. Der findes en stor mængde forskning om Bydelsmødreprojektets målgruppe, de nydanske, marginaliserede, etniske minoritetskvinder. Temaerne for forskningen spænder bredt.

Dels findes der forskning omkring kvindernes forhold til arbejdsmarkedet⁸, i forhold til sundhed⁹, og om ægteskab¹⁰. Også uddannelse er et emne, hvor etniske minoritetskvinder er i fokus. Forskningsprojektet af Anika Liversage, Vibeke Jakobsen og Ida Rode Hansen: 'Det var ikke nemt, men jeg klarede det!' Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse' fra 2011 er et sådant eksempel. Rapporten ser på kvindernes livsforløb og viser en mangfoldighed ved begrebet etnisk minoritetskvinde (Liversage, Jakobsen og Rode 2011 s.15) De pointer, som rapporten fremsætter, er spændende i forhold til Bydelsmødreprojektet, fordi mange af de træk kvinderne i undersøgelsen har, kan sammenholdes med den beskrivelse kvinderne selv italesætter i det empiriske materiale, men som også er kendetegnende for den forståelse, der er af målgruppen i projektet. Eksempelvis er nogle af kvinderne fra undersøgelsen lidt ældre kvinder, som kom til Danmark med en uddannelse fra hjemlandet, som de af forskellige årsager ikke har praktiseret i Danmark (Liversage, Jakobsen og Rode 2011 s.12). Denne forståelse af kvinderne på, som kommer til udtryk i forskningen, mener jeg også kan anvendes i min analyse af målgruppeforståelsen i Bydelsmødrepraksissen.

Derudover er bogen 'Familien betyder alt' Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier' fra 2011 af Sofie Danneskjold-Samsøe, Yvonne Mørck og Bo Wagner Sørensen et godt eksempel på, hvordan familien har betydning for de valg, kvinder med anden etnisk baggrund end dansk i mange tilfælde har. Bogen er udgivet i samarbejde med Trygfonden og Danner og udarbejdet af tre antropologer. Kvinderne i undersøgelsen er alle etniske minoriteter, der lever i et forhold med en anden etnisk minoritet. De er alle voldsofre og har eller bor stadig på et kvindekrisecenter (Henvisning). Når vold bliver genstandsfelt for en empirisk undersøgelse, ser jeg kvinden i offerrollen. Denne forståelse af den etniske minoritetskvinde som et offer for familien og i sær mænds psykiske og fysiske vold, mener jeg, har betydning for forståelsen af målgruppen, kvinderne, i projekt Bydelsmødre. Forståelsen inddrages i analysen, hvor der i tredje del analyseres på målgruppeperspektiver.

⁸ Simon Skovgaard Møller og Anders Rosdahl 'Indvandrere i job. Marginalisering og beskæftigelse blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere' 2006

⁹ <http://www.silkeborg.sundhed.dk/Forskning/Befolkningens%20sundhedstilstand/Etniske%20minoriteters%20sundhed/Litteraturliste/Database.aspx> 18 maj 2012 kl. 10.25

¹⁰ Garbi Schmidt and Vibeke Jacobsen 'Marriage among Ethnic Minorities in Denmark: Continuity and Change' 2012

Afrunding

Bydelsmødreprojektet har altså til formål at uddanne ressourcestærke kvinder med anden etnisk baggrund end dansk i danske samfundsforhold, så de kan hjælpe, vejlede og støtte ressourcevage kvinder igennem samtaler, skabe netværk og være brobyggere til lokalsamfundet. Både undersøgelser, rapporter samt forskning på området har tidligere gået i dybden med isolerede etniske minoritetskvinder, som jeg på forskellig vis vil inddrage i analysen. Særligt i forhold til målgruppeperspektiverne i Projekt Bydelsmødre.

Efter at have redegjort for Bydelsmødrenes baggrund, formål og sammenhæng med forskningen på området, vil jeg i det følgende afsnit redegøre for den teoretiske baggrund, som specialet har.

Praksisteori

Dette teoriafsnit redegør for praksisteorien og argumenterer for de teoretiske valg, jeg har taget ved at anvende dette teoretiske perspektiv. Mit udgangspunkt for specialet grunder i praksisteorien og anser Projekt Bydelsmødre som en praksis, som jeg vælger at betegne som Bydelsmødrepraksissen.

Først vil baggrunden og praksisteoriens rødder blive præsenteret. Dette gør jeg ved en kort gennemgang af de teoretiske retninger, som den er inspireret af og på den måde vise, hvordan retningerne har præget de teoretiske begreber, som jeg har valgt at anvende.

Baggrund og rødder

Praksisteorien er en syntese af forskellige sociologiske, kulturteoretiske, filosofiske og etnografiske teoretikers metateorier, hvorfor baggrunden er meget omfattende. (Halkier og Jensen 2008 s.51)

Derfor har jeg her valgt at gå i dybden med to hovedretninger indenfor praksisteorien; den filosofiske retning, defineret ud fra Theodore Schatzki og Wittgenstein og den kulturteoretiske retning ud fra Andreas Reckwitz oversigtsartikel, hvor han afgrænser praksisteorien fra kulturteorien. Disse to retninger kommer til udtryk i de to grundlæggende definitioner på praksisteorien, som jeg har valgt at tage udgangspunkt i, når jeg udfører analysen.

I den sidste del af den teoretiske gennemgang vil jeg inddrage den empiridrevne brug af praksisteorien indenfor sociologisk forskning. Dette gør jeg, for senere at kunne diskutere målgruppeperspektiver og forandringsprocesser i forbindelse med Bydelsmødrepraksissen.

Praksisteoriens rødder og de teoretiske tråde, kan man trække tilbage til teorier fremsat af Anthony Giddens og Pierre Bourdieu (Halkier og Jensen 2008 s. 51). Hvordan de to teoretikers pointer kan drages sammen med praksisteorien, vil jeg komme ind på i den efterfølgende gennemgang af min forståelse og brug af de forskellige teoretiske begreber. På samme måde vil jeg inddrage Judith Butler og kønsforskningen i min afgrænsning, fordi kønsforskningens teoretiske perspektiver i nogen grad er meget relevant for måden at tænke praksisteorien på. Det er også denne socialkonstruktivistiske tilgang, som har rødder tilbage til Michelle Foucault, som gør at det bliver relevant at gennemgå mere omkring forståelsen af diskurs i arbejdet med praksisteorien (Halkier og Jensen 2008 s 51 og 62-63)

Praksisteorien kan således, med sine forståelser og teoretiske perspektiver på den sociale handling som performativitet, betegnes som en konstruktivistisk teori.

Flere sociologer har arbejdet med praksisteorien, men med vidt forskellige perspektiver. Fælles for dem er, at de arbejder empiridrevet med praksisteorien i modsætning til både Andreas Reckwitz og Theodore Schatzki, der er meget teoretiske funderet.

En af disse sociologer er Kirsten Gram-Hansen, der i undersøgelsen 'Boligers energiforbrug – sociale og tekniske forklaringer på forskelle' har forsket i grundende til hvorfor, beboerne i et ellers ens rækkehusbyggeri har et forskelligt elforbrug, ved at se nærmere på deres hverdagspraksisser (Kirsten Gram-Hansen 2003).

Andre har haft kroppen i fokus. Eksempelvis Anne Marie Mol, der i bogen 'The Body Multiply' har fokus på, de praksisser der gøres i forbindelse med operationer af åreforkalkninger i kroppen (Anne Marie Mol 2002).

Indenfor dansk forskning finder vi også Bente Halkier, der hovedsageligt arbejder med forbrugssociologi og madvaner, samt Iben Jensen, der beskæftiger sig med praksisser indenfor en interkulturel kommunikationsvinkel. De to sidstnævnte er særligt interesserede i den sociologiske vinkel og de metodiske fordele som praksisteorien har (Halkier og Jensen 2008 s.51).

Ovenstående afsnit tydeliggør, at praksisteorien ikke er udformet af én enkelt teoretiker, og ikke grunder i én teoridannelse. Det er mange forskellige teoretikere, der i mange forskellige sammenhænge har positioneret sig kritisk i forhold til hinanden. Man kan derfor argumentere for at der er tale om en eklektisk og uforpligtende læsning af teoretikerne. (Jensen 2011 s. 53).

Dog har denne analyse hovedsageligt et teoretisk omdrejningspunkt, der grunder i to teoretikers grundantagelser og begreber, Andreas Reckwitz og Theodore Schatzki.. Der er derfor et teoretisk fokus, selvom praksisteorien lader sig inspirere fra mange sider.

Kulturteorien og Andreas Reckwitz

Andreas Reckwitz har en Ph.d. i sociologi fra Hamborg Universitet¹¹. Han har arbejdet meget med kulturteori, men er indenfor praksisteorien særlig kendt for sin oversigtsartikel 'Toward a Theory of Social Practices' fra 2002. Igennem flere år har han studeret praksisteorien og på den baggrund skrevet artiklen, der bruges af stort set alle, der arbejder med praksisteori (Reckwitz 2002)

I artiklen afgrænser han praksisteorien fra andre kulturteoretiske perspektiver; Intersubjektivitet, mentalitet og textualisme. *"The task of this article is to work out more precisely the points at which a theory of social practices can be distinguished from its theoretical alternatives, and how its basic vocabulary thus amounts to a novel picture of the social and of human agency"* (Reckwitz 2002 s. 244). Denne gennemgang giver i form af sin afgrænsning et godt overblik, jeg nu kort vil redegøre for, da det giver et klart billede af praksisteoriens begreber, som jeg senere vil uddybe og anvende.

Reckwitz' argumentation følger fire trin. Det første handler om sammenhængen mellem praksisteorien og kulturteorien. Det andet handler om de tre begreber; Tekstualisme, mentalisme og intersubjektivisme. Det tredje gennemgår begreberne: Mind/body, things, knowledge, discourse, structure/process, the agent og shifted statues (Reckwitz 2002 s. 244). De kan forstås som en række antagelser praksisteorien sætter op (Jensen 2011 s. 41-44) Det fjerde trin handler om effekterne ved brugen af praksisteori (Reckwitz 2002 s. 244). Begreberne fra trin tre, vil jeg gennemgå senere i dette teoriafsnit og afgrænse dem i forhold til mit brug af begreberne.

Reckwitz definerer praksisteorien ud fra følgende citat: *"A 'practice' is a routinized type of behavior which consists of several elements, interconnected to one other: Forms of bodily activities, forms of mental activities, 'things' and their use, a background knowledge in the form of understanding, know how, states of emotion and motivational knowledge. A Practice – a way of cooking, of consuming, of working, of investigation, taking care of oneself or of others etc. [...]"* (Reckwitz 2002 s. 249-250).

Med dette citat trækker Reckwitz nogle meget centrale pointer om praksisteorien frem. Først og fremmest gør han det klart, at en praksis består af mange forskellige elementer, som alle er vigtige, fordi de er forbundet med hinanden, og ingen af elementerne kan således undværes. Trods

¹¹ (http://www.frias.uni-freiburg.de/lang_and_lit/fellows-en/reckwitz_lili_en?set_language=en) 15. maj 2012 kl. 14.29

Reckwitz' definition af praksisteorien, er det vigtigt at tilføje, at teorien dog alligevel fordrer den sociale handling. Det er forudsætningen for at arbejde med praksisteori at det er aktørens handlinger, der er i fokus. (Jensen 2011 s. 40)

Dermed forstår jeg, at praksisteorien ikke privilegerer ét bestemt perspektiv, men giver mulighed for at lade empiriens indhold vise hvilke elementer, der er vigtige i netop dén konkrete praksis. Dette muliggør, at man som forsker kan arbejde med værdiladede begreber ved at undersøge de måder forskellige aktører *gør* og eller *siger* frem for, hvordan de føler og oplever bestemte situationer. Et eksempel herpå beskrives i bogen 'Fra metateori til kommunikation' For at forstå et begreb som ansvarlighed i en virksomhed, vil det være relevant at undersøge, hvad medarbejdere og ledere gør, når de af andre opfattes som ansvarlige (Jensen 2011 s. 41).

Reckwitz definition på en praksis som noget multirelationelt, kommer også til udtryk i hans gennemgang af hvordan praksisteorien afgrænser praksisteorien fra andre kulturteorier. Disse antagelser anvender jeg bl.a. til at beskrive Bydelsmødrepraksissen aktiviteter, og til at analysere på Bydelsmødrepraksissens grænser.

Reckwitz definition på en praksis er den ene, som jeg vil anvende i forhold til specialet, den anden er fremsat af Theodore Schatzki.

Filosofien og Theodore Schatzki

Selvom Andreas Reckwitz definerer praksisteorien med førnævnte citat, kan man alligevel sige, at det er Theodore Schatzki, der er 'the founding father'. Schatzki har en Ph.d. i filosofi fra University of California, Berkeley og skrev den banebrydende bog indenfor praksisteorien med titlen 'Social Practices. A Wittgensteinian Approach to Human Activity and the Social' fra 1996¹².

I bogen trækker han på Wittgensteins teoretiske perspektiv. Samtidig formår han at trække trådende fra store teoretikere som Pierre Bourdieu og Anthony Giddens, der tidligere har arbejdet med aktørbegreber og praksis.

¹² "This book addresses key topics in social theory such as the basic structures of social life, the character of human activity, and the nature of individuality. Drawing on the work of Wittgenstein, the author develops an account of social existence that argues that social practices are the fundamental phenomenon in social life. This approach offers insight into the social formation of individuals, surpassing and critiquing the existing practice theories of Bourdieu, Giddens, Lyotard and Oakeshott"

http://books.google.dk/books/about/Social_Practices.html?id=1C5WPgAACAAJ&redir_esc=y 26 april 2012 kl. 16.58.

Wittgenstein argumenterer for, at der er en række regler, som sætter rammerne for enhver social handling. Disse regler er fleksible i måden, de gøres og forhandles på blandt aktørerne, som indgår i den eksakte sociale handling. Dette kan eksemplificeres med spillet skak. Spillet har nogle fastsatte regler for forløbet, startopstilling m.m. Spillet udfald afhænger dog af spillerne der spiller. Hvilke træk gør de, hvilke tanker gør de sig, med andre ord, hvordan udfører og forhandler de spillet. (Schatzki 1996 s. 89ff)

Forhandling skal forstås som måder, hvor aktørerne bliver enige om, hvad der er passendeopførsel eller *gøren* for den gældende praksis. I specialet henviser jeg bl.a. til denne forhandling ved betegnelsen passende performance.

Schatzki har et andet ærinde end Reckwitz. Hvor Reckwitz vil sammenholde praksisteorien med de store retninger indenfor kulturteorien, vil Schatzki udvikle og finpudse på de teoretiske elementer ved praksisteorien. Theodore Schatzki ser, ligesom Reckwitz en praksis som en multirelationel konfiguration, hvor der er en masse forbundne elementer. Det er dog i måden at genkende en praksis, de to særligt adskiller sig. Schatzki taler om at se på aktiviteterne i en social sammenhæng, nærmere betegnet ud fra de to begreber, 'Doings and Sayings', som jeg nu vil redegøre for.

'Doings and Sayings'

Schatzki definerer en praksis som: "*A practice is a set of doings and sayings organized by a pool of understandings, a set of rules and a teleoaffective structure*" (Schatzki 2001 s. 53) Og uddyber med følgende citat: "*As indicated, practices are organized nexuses of actions. This means that the doings and sayings composing them hang together. More specifically, the doings and sayings that compose a given practice are linked through (1) practical understandings, (2) rules, (3), a teleoaffective structure [...]*" (Schatzki 2002 s. 77)

Det er netop interessant i forhold til praksisteorien, at Theodore Schatzki med de to teoretiske begreber; 'Doings and Sayings' sætter fokus på både handling og interaktion. I og med han sidestiller disse to begreber, gør han det analytisk muligt at arbejde med andet og mere end blot det diskursive perspektiv, som nok er anvendeligt i mange sammenhænge, men som man kan argumentere for at det giver interaktionen for meget magt, frem for hele den kontekst, hvor

samtalen foregår. Det er således ikke kun det, som bliver sagt, men ligeså meget det, som gøres, der har betydning for praksissen og for individet. 'Doings and Sayings' gør det muligt at se på helheden i en interaktion, at analysere og fortolke på mønstrene i de handlinger og italesættelser, individet gør. Praksisteorien privilegerer altså ikke kun diskurs selvom den, som jeg senere vil uddybe, har rødder til socialkonstruktivismen.

Schatzkis begreber om 'Doings and Sayings' er også interessante og meget grundlæggende for måden, jeg vil arbejde med det praksisteoretiske perspektiv på. Særligt er det interessant, hvordan begreberne kan opdeles i tre forankringer, som er med til at gøre en praksis genkendelig for andre.

'Doings and Sayings' kan man altså sige, er organisatorisk forankret i de tre elementer, der gør praksissen genkendelig: Forståelser, procedurer og engagementer (Schatzki 1996 s. 77). Jeg har valgt at tage udgangspunkt i Schatzkis definition om 'Doings and Sayings' og vil nu gennemgå de tre elementer, som jeg senere i analysen vil anvende til at beskrive og analysere på Bydelsmødrepraksissen.

Forståelser

Forståelserne af en praksis er det første element, som Schatzki forbinder og forankrer sit begreb om 'Doings and Sayings' med (Schatzki 1996 s77).

En forståelse er således en overordnet ramme, der giver et billede af overordnede strukturer i praksissen. Sådan som jeg har valgt at tolke begrebet forståelser er ved at se på forståelser af en Bydelsmødrepraksis. Hvordan gøres den og gøres den forskelligt? Hvilke forskellige forståelser er der af den og hvordan praktiseres disse forskellige måder. Samtidig vil jeg i den første del af analysen definere en samlet forståelse af Bydelsmødrepraksissen ud fra de mange forskellige forståelser, jeg ser i mit empiriske materiale. Det er vigtigt at påpege, at det ikke kun er konkrete forståelser, der er tale om, men også mere abstrakte forståelser af, hvordan en praksis skal gøres (Jensen 2011 s. 38). Det er aktørernes forståelser, som har afgørende betydning for at afgrænse praksissen, og dermed ikke min opgave som observatør eller interviewer. I analysen vil jeg derfor undersøge forhandlinger af Bydelsmødrepraksissen og passende performance ifølge Bydelsmødrene.

Procedurer

Procedurer kan forstås som både skrevne og uskrevne regler for, hvordan en praksis skal gøres korrekt (Jensen 2011 s 38 og Halkier 2010 s.27). Begrebet dækker altså både over eksplicitte

principper, en bestemt form for procedure og tydeligt beskrevne regler for, hvordan en praksis skal gøres.

Jeg vælger derfor også at anvende begrebet procedure i stedet for, det af andre anvendte begreb, regler. Procedurene skal i analysen belyse hvordan bestemte praksisser gøres ved at undersøge, hvilke regler der er skrevne eller uskrevne, i måden Bydelsmødrene og de øvrige aktører handler på. Det kan give mig mulighed for at opdage forskelligartede procedurer for den samme praksis, der dermed åbner praksissen og viser flere analytiske perspektiver.

Teleoaffektive strukturer

De teleoaffektive strukturer forklarer Schatzki som normer for hvilke følelser, der er tilladte i en bestemt praksis. (Schatzki 2001 s 77-78)

Følelserne er knyttet til hver enkelt praksis, og kan være forskellige afhængigt af den gældende situation. Det er eksempelvis interessant at se nærmere på disse normer for følelsesmæssig adfærd, hvis man analyserer på mikroprocesser i samtaler og forhandlinger mellem aktører, der indgår i samme praksis. Derfor er det i mit tilfælde relevant, når jeg i analysens første del har fokus på samtalen mellem Bydelsmor og kvinde.

Enkeltstående og sammensatte praksisser

Theodore Schatzki taler om to forskellige former for praksisser, der på hver sin måde har en struktur, der kan forklares som en multirelationel konfiguration. Den ene kalder han dispersed practices (Schatzki 1996 s. 91-98), der kan oversættes til enkeltstående praksis (Jensen 2011 s 36). Her handler den ene bl.a. om at forstå andres signaler, således at man forstår den fælles forståelse, der er af en bestemt praksis. Det er ikke nødvendigvis nogen stor forkromet praksis men mere små situationer, som aktøren indgår i. Arbejder man med enkeltstående praksisser, er det de små mikroprocessorer, som er i fokus. Etnografen Harold Garfinkel undersøger mikroprocessors betydning for praksissers forløb, og han har lavet et studie af kønsskifteoperation. De små mikroprocesser bestod her i, hvordan det kan være socialt svært for en mand at gøre kvinde i stedet for det køn han udseendemæssigt bliver associeret med (Fenstermaker and West 2002 s. 20). Et eksempel på en enkeltstående praksis, mener jeg, kan være en samtale mellem Bydelsmor og kvinde, som man analyserer på. Hvilke normer for følelsesmæssig adfærd er tilladt, hvem må sige og gøre hvad, uden at en af dem ikke længere gør praksissen korrekt. Dette kunne være, hvis

kvinden begynder at skælde Bydelsmoren ud, hvis hun forsøger at hjælpe hende med at forstå et brev fra kommunen. Dermed vil der ske brud med praksissen og den gældende passende performance.

Den anden praksis som Schatzki taler om er integrative practices (Schatzki 1996 s 98-110) som på dansk kan betegnes som en sammensat praksis (Jensen 2011 s. 36). Denne praksis er mere kompleks, og handler om, at der findes nogle grundlæggende strukturer i sociale liv/handlinger. Her kunne man forestille sig større samfundspraksisser så som politiske praksisser. Ideen med en sammensat praksis er at se på større processer og kulturer. Her kunne man forestille sig en undersøgelse af den praksis, der er for at danne netværk blandt etniske minoritetskvinder i et boligområde.

Jeg arbejder med en sammensat praksis, fordi jeg ønsker at se på helheden ved Bydelsmødrepraksissen, og ikke kun i forholdet mellem to aktører. Mit fokus er at se på, hvilke praksisser der er til stede og hvilke dele, som modarbejder og understøtter forandring.

Andre perspektiver og begreber

Praksisteorien er som andre teoretiske perspektiver en omfattende størrelse, med mange begreber og perspektiver. I det følgende vil begrebet passende performance gennemgås, fordi det er et centralt begreb indenfor praksisteorien og som senere vil danne grundlag for analysen af Bydelsmødrepraksissen.

Passende performance

En passende performance, er den fælles forståelse af, hvad der er den korrekte opførsel og måde at gøre praksissen, og bestemmes af de aktører der indgår i praksissen. Derved er en social handling noget performativt, fordi den gøres og forhandles i relation til andre aktører (Halkier og Jensen 2008)

I forhold til performances, trækker praksisteorien på de mere socialkonstruktivistiske rødder fra bl.a. Judith Butler samt Michele Foucault (Halkier 2010 s. 25), som eksemplificeres med dette citat: *”Et praksisteoretisk perspektiv trækker på gængse socialkonstruktivistiske antagelser om det relationelle og produktive ved det sociale liv”* (Halkier og Jensen 2008 s. 54).

Judith Butler argumenterer for, at køn ikke er noget man er, men er noget som konstrueres gennem forhandlinger i hverdagen. Man gør således sit køn, ud fra de normer og diskurser, som er tilknyttet

eksempelvis det kvindelige køn. På den baggrund kan man tale om, at ”den korrekte performance” er en position, som gøres i en bestemt praksis.

Man kan drage paralleller mellem Butlers tale om positionering og diskurs, og praksisteoriens forståelse af individet. Som nævnt tidligere, fremhæver Reckwitz, at individet er bærer af praksisser. Sammenkobler man denne forståelse med Butlers tilgang til individet, kan man tale om, at individet *gør* forskellige praksisser. Det kan dermed *gøre* Bydelsmor, kvinde eller mor. Et individ kan tillære sig forskellige praksisser, fordi en praksis som Reckwitz definerer den, ”[...] *is a routinized type of behavior*[...]” (Reckwitz 2002 s. 249). Denne tillæring af hvordan forskellige praksisser gøres, gøres kollektivt, da en praksis formes af forhandling i sociale relationer. At det sociale dermed er en performativitet, betyder, at der i mange tilfælde sker forhandlinger mellem individer, som er interessante at undersøge for at kunne beskrive en bestemt praksis.

For at kunne navigere korrekt rundt mellem de mange praksisser, skal individet handle ud fra de forståelser, procedurer og teleoaffektive strukturer, som Schatzki taler om er genkendelige for en praksis (Schatzki 2002 s. 77). Eksempelvis skal en folkeskoleelev, der indgår i en praksis der hedder ’gå-til-eksamens-praksis’ agere korrekt i forhold til de forståelser, procedurer og engagementer, der er tilknyttet den praksis. I et sådan tilfælde, kunne man forestille sig fælles forståelse af en eksamen, som noget der afslutter et studieforløb. Procedurene for praksissen kunne være lovkrav om, hvordan man går til eksamen. Normerne for hvilke følelsesmæssig adfærd handler om at man er nervøs, men koncentreret og ikke snyder. Alt dette er tilsammen vigtigt for skoleeleven at handle ud fra, for at kunne agere korrekt i praksissen, og det vil i elevens tilfælde være afgørende for, om han består sin eksamen eller ej. Følger man således ikke denne måde at forstå og gøre praksissen på, som er bestemt af den gældende norm, kan der ske brud med praksissen. Og det er disse brud, der er særligt interessante, for hvad sker der, hvis eleven snyder? Hvis eleven begynder at synge i stedet for at tale, eller måske noget helt tredje. Man kunne forestille sig, at personen ville blive korrigeret af læreren og censoren og på den måde finde frem til den korrekte performance for ”at gå til eksamen-praksissen”.

Ser man på mennesker, der kommer ud for en krisesituation, kan det vise sig at give komplikationer, hvis der ikke på forhånd findes en eller flere praksisser for, hvordan man bør agere i forhold til den gældende normpraksis (Nina Blom-Andersen 2008). Individet må i Blom-Andersens

tilfælde forhandle sig frem til en ny praksis, der skaber et rum for at gøre ”person der har mistet sit hus efter en fyrværkeribrand”, som ikke før har været defineret af andre.

Jeg vil argumentere for, at Bydelsmødrepraksissen kan være med til at give nogle svar på denne usikkerhed, der kan være i forbindelse med forskellige ukendte praksisser. Bydelsmødrene lærer nogle regler, normer og procedurer, der vil kunne hjælpe kvinderne til at gøre god mor, god kvinde eller andet. Eksempelvis kan man forestille sig en situation, hvor en Bydelsmor har en samtale med en kvinde om, hvordan hun kan gøre både god mor på en måde, der accepteres, når hun eksempelvis skal tale med dagsinstitutionen om, hvilket mad hendes barn må spise. Ved at bekymre sig for sit barn, kan man antage at hun er en god mor, men overfor pædagogen skal hun virke samarbejdsvillig og løsningsorienteret, fordi en pædagog derfor bedre vil kunne hjælpe.

Ud fra ovenstående mener jeg, at man kan tale om, at den sociale handling bliver normativ, fordi den passende opførsel i enhver praksis forhandles i samspil med andre, og handlingerne gøres i forhold til både egne og andres forståelser. De handlinger som gøres, reproduceres i denne regulering af, hvad der i den enkelte praksis er ok at gøre. Det er Reckwitz, der fremsætter argumentet om, at en praksis er en reproduktion af handlinger (Shove 2005). Ligeledes kan man tale om, at en praksis vedligeholdes, når personerne, som indgår i en bestemt praksis, gør den korrekt og uden at stille spørgsmålstejn derved og blot handler ud fra rutinemæssig erfaring. Den måde, vi handler på i en bestemt praksis, kan være bestemt af nogle grundlæggende strukturer og overordnede normer og ikke i så høj grad i forhold til vores egne ønsker eller behov. Når man gør noget, gør man det i relation til nogle andre kategorier, som man indgår i.

Individ/aktør forståelsen

Udover begrebet om passende performance, har jeg valgt at anvende nogle begreber fra Reckwitz’ artikel (Reckwitz 2002 s. 250-257). I artiklen gør han i sin argumentation rede for en række antagelser ved praksisteorien, der ifølge Reckwitz er gældende for måder at opfatte forskellige begreber på. (Reckwitz 2002 s. 251-257). Disse antagelser synes at have betydning for det analytiske perspektiv, man kan vælge at anvende ved brug af praksisteorien (Jensen 2011 s.40-44).

Den første antagelse, som jeg vælger at redegøre for, handler om individforståelsen i et praksisteoretisk perspektiv. Når man arbejder med praksisteori, ser man ikke på det enkelte individ,

fordi det er uinteressant, hvordan den enkelte oplever verden. Fokus er ikke den enkelte Bydelsmors individuelle grunde til at gå ind i projektet, men på hende som aktør, i sociale sammenhænge. Målet er at afdække de måder at handle på i hverdagslivet, som kan føre til, at man bliver Bydelsmor. Derfor kan man godt spørge til livshistorie, men ikke for at trække den enkeltes private historie frem, men for at se på de overordnede praksisser.

Reckwitz taler om, at individet er bærer af praksisser og har dermed forskellige erfaringer/måder at gøre bestemte praksisser på, afhængigt af i hvilken social sammenhæng det indgår i. (Reckwitz 2002 s.252).

Gennem livet læres forskellige former for handlen og gøren igennem forhandling, som skifter, alt afhængigt af kontekst, alder, køn m.m. Som jeg forstår Reckwitz, kan man eksemplificere det med en tilfældig borger i Danmark, der skifter imellem mange praksisser i løbet af sit liv og sin hverdag. Han indgår i spisepraksisser i forbindelse med måltiderne, arbejdspraksisser i form af forskellige måder at gøre arbejdet på, eller transportpraksisser, når han skal fra et sted til et andet, ligesom det også kunne tænkes at han agerer korrekt miljørigtig samfundsborger ved at smide skaldet i skraldespanden frem for på gaden.

Den samme praksis kan også ændres over tid. Hvis man hele sit liv har lavet mad til sin familie, og man må på plejehjem som gammel, træder man ud af denne madlavningspraksis og indgår i en ny spisepraksis, hvor man ikke har noget med madlavningen at gøre. Ligeledes træder man ind i en praksis, når man eksempelvis begynder at studere, men ud af praksissen igen, hvis man begynder at arbejde. Det at man rent geografisk flytter sig, eller hvis man flytter sig i livet har således betydning for, hvordan det enkelte individ indgår i en praksis.

Individet indgår altså i mange forskellige praksisser i løbet af en dag, og det skal derfor navigere imellem disse. I navigationen mellem forskellige praksisser sker der en forhandling og en tilpasning, som kan være at bryde med normer og gældende korrekte performances. Det er en antagelse, jeg finder særlig interessant i forhold til Bydelsmødrenes formidling af deres viden til kvinderne, og som jeg derfor vil trække på i analysen.

Ting

En anden af grundantagelserne, som Reckwitz fremhæver i sin artikel, handler om hvordan eksempelvis teknologi eller andre former for materielle ting har betydning for praksissen. (Reckwitz 2002 s. 252). Eksempelvis kan en fodboldpraksis ikke udføres uden en fodbold. Det er dog ikke kun

den fysiske ting, der er vigtig, snarere forholdet mellem objekt og aktør. Det er måden aktøren anvender et bestemt objekt på, der får betydning for praksissen.

Det er heller ikke nødvendigvis et enkelt objekt, men mere en type af objekter der har en mere generel betydning for handlingen. Her er teknologien et godt eksempel, fordi den interagerer i mange moderne praksisser. Computere, Ipads, mobiltelefoner, internettet og andre medier spiller ofte en større rolle for praksisserne end man umiddelbart vil antage. Eksempelvis er det i den valgte case interessant at undersøge mobiltelefonens betydning for Bydelsmødrenes praksis, fordi denne som teknologi får en afgørende betydning for grænserne for praksissen. Dette uddyber jeg i analysens del 2.

Ved at inddrage objekt-aktørrelationen tydeliggøres det endnu engang, at praksisteorien fordrer flere forskellige perspektiver og elementer. Selvom det er handlingen, der er i centrum, ser man ikke kun på det, som siges og gøres, men også på konteksten og de objekter, der er med til at skabe praksissen.

Viden

På same måde, som ting kan have betydning for praksis, har viden ligeledes afgørende betydning. Om viden siger Reckwitz: "*A specific social practice contains specific forms of knowledge*" (Reckwitz 2020 s. 253). Det er således ikke kun en viden i en forstand, men han taler også om viden som, forståelse, viden, måder at ville og føle, som er sammenhængende igennem en praksis (Reckwitz 2002 s. 253). Det betyder, at viden skal forstås som noget, det enkelte individ tager med sig ind i de praksisser, det indgår i. Det er en viden, man kan tillære sig gennem rutinemæssige handlinger og som gennem forhandling bliver selvfølgelige for en bestemt måde at gøre en praksis på. Viden bliver således afgørende for, hvornår en aktør handler rigtig i forhold til den passende performance tilhørende en bestemt praksis. Det er Bydelsmødrenes viden, og forhandlingen heraf, som bliver bestemmende for, hvordan man gør korrekt Bydelsmor.

Reckwitz argumenterer for at denne viden påvirkes både af kultur og historie, således at en bestemt praksis gøres vidt forskelligt forskellige steder i verden, men også forskelligt i forhold til tidligere måder at gøre samme praksis på (Reckwitz 2002 s 253-254) Et eksempel på dette vil være en madlavningspraksis, der kan gøres meget forskelligt alt afhængigt af lokalitet og tid. Ikke desto mindre findes der en fælles større forståelse af måden at lave mad på, som gør praksissen genkendelig i majoritetens øjne. Praksissen, som flertallet har en fælles forståelse af, er altså normgivende og afgørende for hvilken viden, der reproduceres med denne praksis.

Dette begreb om viden, ser jeg særlig relevant at anvende i forhold til Bydelsmødrepraksissen, fordi det er viden, Bydelsmødrene skal give videre. De har nogle bestemte budskaber, som de gerne vil have skal være normgivende for de praksisser, som kvinderne indgår i.

Kommunikationsteori

Da jeg med dette speciale vil undersøge, hvordan en ny praksis kan forandre og påvirke en målgruppes adfærd og vaner, ser jeg det som meget relevant at inddrage elementer fra forbrugssociologien, målgruppeteori og kampagneteori, der har stor tilknytning til faglige og teoretiske perspektiver indenfor forandringskommunikation (Warde 2005, Halkier 2010 og Jensen 2011).

Når man arbejder ud fra et praksisteoretisk perspektiv er det, som med en hvilken som helst teori, vigtigt ikke at lade praksisteorien stå alene. Derfor inddrages også forskningsbaserede viden omkring etniske minoritetskvinder til at belyse og analysere på målgruppeperspektivet (Jensen 2011 s. 56). Dermed sætter jeg min analyse i perspektiv og undgår således, at det bliver en isoleret teoretisk analyse.

Allan Warde

Jeg vil anvende dele af forbrugssociologen, ved at inddrage Allan Wardes teori, der i artiklen 'Consumption and Theories of Practice' trækker på praksisteorien og særligt Schatzki og Reckwitz' definitioner af praksisteorien (Warde 2005 s- 133). Som eksempel trækker Warde på praksisteoriens performanceforståelse, i sin forståelse af forbrugers rolle. Han mener, at forbrugeren er med til at reproducere praksisser, og argumenterer for, at man kan træne kroppen til at udføre bestemte praksisser på bestemte måder, ligesom når man spiller fodbold. Det er ikke bare kroppen, som har lært at sparke til bolden og dribble udenom de andre spillere, men med selve fodboldspillet reproduceres praksissen "at spille fodbold også" (Reckwitz 2002 s.252-253). Man kan derfor kalde det forbrug af fodboldpraksissen, når børn spiller fodbold på græsplænen. Samtidig hævder han, at nye praksisser skaber nye former for forbrugspraksisser (Warde 2005 s- 137).

Bydelsmødrepraksissen skaber således nye former for forbrugspraksisser ved at Bydelsmødrene 'gør Bydelsmor'¹³.

¹³ Man kan se kvinderne som forbrugere af Bydelsmødrepraksissen. Jeg går dog ikke yderligere ind i feltet omkring forbrugspraksisser, da mit fokus er på målgruppeperspektiver og forandring gennem praksisteorien.

Individet indgår hos Warde, ligesom hos Reckwitz i et krydsfelt af praksisser der skærer ind over hinanden (Warde 2005 s. 138-144) I den forbindelse er det også relevant at nævne hans forståelse af praksisser som baner (trajectory), fordi jeg ser en sammenhæng mellem banerne og hans forståelse af praksisser som reproducerende (Warde 2005 s. 139-145). Disse baner betyder ifølge Warde, at man potentielt kan ændre på forskellige måder at gøre praksisser på, ved blot at ændre og forandre "[...]små tilpasninger, improviseringer og eksperimenter, som sker i banerne af de praktiske performances – i øvrigt i sammenhæng med større historiske og institutionelle dynamikker" (Halkier og Jensen 2008 s. 55). Det er ifølge Warde derfor muligt at blive ved at forandre en praksis, fordi forhandlingen kan gøres, tilpasses og forhandles igen og igen (Halkier 2011 s. 65).

Derudover adskiller Warde sig fra Schatzkis måde at tale om det genkendelige ved en praksis. Han anvender begrebet *engagement* i stedet for teleoaffektive strukturer. Dermed flytter han fokus fra de følelsesmæssige normer, som er tilknyttet en bestemt praksis eller en enkeltstående praksis som eksempelvis en samtale mellem to aktører. Med denne betegnelse men Warde at man kan analysere på, med hvilket engagement man indgår i en bestemt praksis (Jensen 2011 s. 45). Eksempelvis vil man kunne anvende begrebet til at analysere, hvor engageret aktører indgår i en praksis. Jeg vælger at anvende Wardes begreb om engagement. I min analyse af, hvornår praksissen reproduceres af kvinderne, og i måden, Bydelsmødrene gør deres praksis på i forsøget på at komme i kontakt med kvinderne. Begrebet engagement muliggør et fokus på, hvordan og hvor meget Bydelsmødrene er en del af praksissen.

Ovenstående korte introduktion til Allan Warde er baggrunden for at analysere, hvordan en Bydelsmødrepraksis reproduceres og forandrer i forhold til målgruppen for projekt Bydelsmødre.

Målgruppeforståelse

Udover Allan Warde, anvender jeg også Bente Halkiers tilgang til målgruppetænkning. Hun kritiserer bl.a. tilgangen til målgrupper indenfor kampagneteori og forandringskommunikation for at være for snæver og for at gøre målgruppen til uvidende (Halkier 2011 s. 61). Der findes forskellige tilgange til målgruppeanalyse eksempelvis segmentering og kortlægning af variable (Halkier 2011 kap. 2 s. 61-65).

Segmenteringstilgangene kan kortlægge målgruppens livsstil i forskellige kategorier. Dermed skal man som kommunikationsplanlægger forholde sig til disse kategorier, når et produkt skal sælges

eller der ønskes en ændret adfærd hos målgruppen. Det er livsstilmønstrene, som får betydning for hvilken kommunikation der skal til for at forandre målgruppens adfærd. Denne tilgang anerkender at der kan være normer for social opførsel som kan spille ind overfor målgruppens beslutning om at anvende et produkt eller spise mere sundt og grønt. Svagheden er dog, at kategoriseringen ikke gør plads til forskelligheden i målgruppen og tager derfor ikke hensyn til den enkeltes variation i hverdagen (Halkier 2011 s. 61-62).

I undersøgelser hvor variabeltilgangene anvendes, ønskes at man kortlægger variabelernes påvirkning af hinanden, eksempelvis viden, holdning og adfærd. Ved at anvende denne tilgang, antages, at mere viden får målgruppen til at ændre holdning og derefter adfærd (Halkier 2011 s. 62). I projekt Bydelsmødre er udgangspunktet også, at en målgruppe skal ændre adfærd, ved at Bydelsmødrene giver dem viden. I analysens tredje del, analyseres målgruppeperspektivet ud fra bl.a. disse to gennemgåede tilgange til målgruppen. Ligeledes inddrages Allan Wardes pointer og begreber, der har udgangspunkt i et praksisteoretisk perspektiv.

Afrunding

Praksisteorien, der har rod i den konstruktivistiske tradition, er blevet repræsenteret med begrebsanvendelser fra Andreas Reckwitz og Theodore Schatzki. Praksisteorien anvendes bedst, hvis der er forskningsbaseret viden, som den bliver knyttet op til. Jeg har derfor valgt at inddrage flere andre teorier. Dels anvendes Allan Warde forskning og perspektiver og Bente Halkiers kritik af målgruppen som uvidende.

Før jeg når til analysen, vil jeg nu gennemgå de metodiske overvejelser m.m. jeg har gjort mig, bl.a. begrundet i et praksisteoretisk perspektiv.

Metode

Metode er grundstenen for det empiriske arbejde, og dermed baggrunden for at analysen kan foretages på et solidt empirisk grundlag. De efterfølgende afsnit redegør for mine metodevalg og en række begrundelser for opbygningen af både interview og observationsundersøgelser.

I det første afsnit argumenteres for brugen af kvalitativ forskning som baggrund for det metodiske feltarbejde'

Dybde

For det første er der en styrke i den kvalitative metodes måde at anskue sit forskningsfelt på:

"Qualitative approaches, in their turn, explore the singular occurrence of meaningful phenomena, but with reference to their full context..[...]" (Klaus Bruhn Jensen 2002 s. 5). Af citatet fremgår det, at den kvalitative metode grundlæggende går ud på at undersøge dele af og processer i sociale sammenhænge samt at undersøge grundene til forskellige handlinger og emner. Det er altså et metodisk perspektiv, der går i dybden med mødet mellem de mennesker, som er en del af forskningens interesseområde. Det er afgørende for validiteten af forskningen, at man kan sætte perspektiv, mellem de processer der forskes i og den kontekst, som forskningsfeltet er en del af. Det er ligeledes vigtigt for forskningens pålidelighed at det empiriske materiale i en kvalitativ undersøgelse bliver sat ind i en større kontekst, der gør det muligt at drage nogle overordnede konklusioner. I mit tilfælde er det relevant at anvende den kvalitative metode til at undersøge Bydelsmødrenes handlinger og forhandlinger frem for mængden af handlinger hos Bydelsmødrene.

Når man arbejder ud fra et praksisteoretisk perspektiv, sætter man den sociale handling i fokus.

Som redegjort i teoriafsnittet, er praksisteorien multirelationel, og forsøger derfor ikke at undersøge et bestemt perspektiv, men giver dog mulighed for at undersøge en enkelt praksis. I den type case, som jeg arbejder med, kan man ikke på forhånd sige, hvilken specifik del af det empiriske felt, som er væsentlig at analysere. Man kan sammenholde de to tilgange til feltet med Schatzkis begreber om to forskellige praksisser. Hvor man med den enkeltstående praksis ville bruge metaforen omkring at fiske med snøre, ville man med de sammensatte praksisser, som denne Bydelsmødrepraksis er et eksempel på, fiskes med net.

Praksisteorien giver mulighed for at arbejde med åbne begreber, da der ikke er fastlagte teoretiske rammer. I undersøgelsen af Bydelsmødrepraksissen, kan man ikke på forhånd sige noget om, hvad det væsentlige ved praksissen er, men ved at observere og spørge ind til handlingen, kan det mest

relevante perspektiv identificeres. Det åbne ligger således i at undersøge, hvilke praksisser, der er bærende for, hvordan Bydelsmødrene gør Bydelsmor.

Metodologien og praksisteorien

Metoder til feltarbejde indenfor samfundsvidenskaberne, der er knyttet til den kvalitative metode, er i høj grad interview og observation (Kvale og Brinkmann 2008 s. 27). Praksisteorien giver ikke eksplicit sit eget svar på, hvilke arbejdsmetoder, der er relevante. Det som ofte er interessant ved at undersøge praksisser er detaljerne og de sociale processer der viser, hvad aktørerne gør og siger (Jensen 2011 s. 46). Derfor er observationer brugbare, da denne metode vægter de sociale processer, beskrivelser af handlinger og aktørernes interaktion.

I dette speciale benyttes observation, da jeg på den måde kommer tæt på Bydelsmødrene og kan se, hvordan de 'gør Bydelsmor' og forhandler praksissen på (Bilag 4, 7, 9, 23 m.fl.)

Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at observation og interview er en dialog og et sammenspil, hvorfor man som observator og interviewer indgår som en del af den sociale handling dermed er med til at påvirke den. Det samme fokus på handling har således også den konsekvens, at det ikke blot bliver talen, der er fokus på, men helheden.

Udover observation vil jeg anvende interview i empiriproduktionen. Før jeg kommer ind på dén metode, vil jeg i det følgende først redegøre nærmere for observationsmetoden.

Observation

Observationerne i dette speciale har forskellig karakter, men har alle rod i den kvalitative forskningstradition (Kristiansen og Krogstrup 1999 og Simpson and Tuson 1997) Ligeledes er observationerne i denne undersøgelse foretaget og ud fra de perspektiver, praksisteorien sætter op.

Det har, på baggrund af det praksisteoretiske perspektiv, været meget vigtigt at forholde sig korrekt til observationerne. Dermed menes, at man arbejder metodisk med at undersøge informanternes forståelser, procedurer og engagementer. Det har derfor været afgørende, at jeg ikke skulle blande egne forforståelser ind i observationerne af Bydelsmødrenes praksis. I min undersøgelse, har jeg skullet være særlig opmærksom på, hvem gør hvad, og hvad sker der i en undervisningssituation,

frem for at tildele mig selv gudeblikket, som den alvidende observatør, der tilskriver aktørernes handlinger og udsagn fortolkning i selve observationerne (Jensen 2011 s.47).

Alligevel kan man til dels kalde denne form for observation for deltagende observation af tre forskellige årsager (Kristiansen og Krogstrup 1999) For det første har jeg deltaget i undervisningen, og min tilstedeværelse må i nogen grad have påvirket situationen. Dernæst fordi jeg indgik i flere af øvelserne, som Bydelsmødrene deltog i, ligesom jeg spiste med under de måltider, der blev serveret undervejs i kursusforløbet.. Derudover opbyggede jeg igennem min praktikperiode i boligområdet og de efterfølgende kursusgange en relation til disse kvinder, der gjorde, at man skulle være særlig opmærksom på ikke at lade dette spille en rolle i forhold til informanternes ageren og udsagn. Jeg talte derfor ikke med kvinderne om private ting og deltog ikke i diskussioner omkring, hvad de skulle gøre som Bydelsmødre. På den måde forholdte jeg mig neutralt til deres Bydelsmødrerolle.

Forskellige observationskontekster

Undervisningen af de kommende Bydelsmødre har været i særligt fokus for observationerne. Jeg har ligeledes observeret nogle af de arrangementer, som Bydelsmødrene har afholdt, efter de er blevet færdiguddannede. Eksempelvis har jeg været med til kvindecaféerne for at få et billede af, hvilken praksis Bydelsmødrene udøver, og hvordan deres viden videreformidles til kvinderne. Her har jeg ligeledes været opmærksom på, om deres måde at gøre Bydelsmødre på, har haft en betydning for kvindernes måder at gøre kvinde på.

Derudover har jeg haft fokus på, hvordan Bydelsmødrene i andre sammenhænge forhandler Bydelsmødrepraksissen, eksempelvis at deltage og observere et møde mellem to grupper af Bydelsmødre, hvor de erfaringsudvekslede og diskuterede måder at gøre Bydelsmødre på (Bilag 23 og Lydfil E).

Informanter

Der er flere forskellige informanter som, på den ene eller anden måde, har deltaget i denne undersøgelse. Jeg vil her forsøge at redegøre for de forskelle og ligheder, der er mellem dem som led i argumentationen om, at det er en repræsentativ gruppe af informanter, hvis udtalelser og handlinger danner validt grundlag for at kunne sige noget generelt om praksissen Bydelsmødre.

Ligheder

I denne undersøgelse er der nu 8 færdiguddannede Bydelsmødre, som jeg har observeret 4 ud af de 14 undervisningsgang som Bydelsmødrene har deltaget i. Derudover har to af disse kvinder deltaget i enkeltinterviews. De bor alle i samme boligområde. Der er derudover 4 Bydelsmødre, som er på forskelligt sted i deres Bydelsmor-virke, hvoraf en af dem har fungeret som Bydelsmor i hendes boligområde i mere end 3 år. Det kvinderne har til fælles er, at de alle på et tidspunkt har gennemført uddannelsen som Bydelsmor, og nu er i gang med at være Bydelsmødre i deres område.

Forskelle

Informanterne er alle kvinder, og har forskellig alder, der ligger mellem 30-55 år. De fleste af dem har boet i Danmark i mere end 15 år. De har forskellige sproglige kompetencer, men mester alle sammen et forståeligt dansk, og forstår selv dansk på mere eller mindre godt niveau. De fleste af dem har børn og nogle har også børnebørn. De er forskellige steder uddannelsesmæssigt, fordi nogle af informanterne først er i gang med at tage en uddannelse, mens andre arbejder som ufaglærte og få som faglærte. Resten af informanterne er på forskellige sociale ydelser, eksempelvis førtidspension. De kommer fra mange forskellige lande, Pakistan, Libanon, Irak og Iran. De Bydelsmødre, som har medvirket i dette speciale er anonyme og deres navne er ændret. Dette er dels gjort af hensyn til de kvinder, som de har kontakt til, samt af hensyn til deres liv som Bydelsmødre i lokalområderne.

Af samme årsag er den anden type af informanter, som også er kvinder, men ikke Bydelsmødre anonymiserede. De er koordinatore og undervisere på kurset, samt en enkelt repræsentant fra Bydelsmødrenes Landsorganisation.

Repræsentativitet

Det er dog ikke så relevant, hvilken personlig baggrund disse informanter har. Derimod er det langt mere relevant at se på den måde, de gør forskellige praksisser på, og hvordan kvinderne modtager en ny praksis og en ny viden.

Jeg har valgt at anvende den forståelse af målgruppen, som tegner sig ud fra bl.a. Als Researchs undersøgelse om isolerede etniske minoritetskvinder (Undersøgelse fra Als Research) og diverse evalueringer af Bydelsmødreprojektet (CFBU m.fl.), som kan opsamles i følgende 5 punkter. 1) Kvinderne er i en eller anden grad marginaliserede 2) Kvinderne har ofte en anden etnisk oprindelse end dansk 3) Kvinderne bor i et boligområde, der kan betegnes som udsat 4) De er kvinder 5)

Kvinderne lever med deres mænd og eventuelle børn i Danmark med en del af familien boende i hjemlandet.

Trods de forskelle der er mellem kvinderne, ser jeg dem som en fordel, fordi det derved bliver et repræsentativt udsnit af kvinder, som udgør gruppen af informanter. På den baggrund, samt at de alle er Bydelsmødre, er det derfor muligt for mig at kunne sige noget generelt om Bydelsmødrepraksissen.

I processen med at få adgang til informanterne har der været nogle udfordringer i forhold til informanterne. Ligesom i lignende undersøgelser på dette område (Hvilke?), har det været svært at komme i kontakt med målgruppen for Bydelsmødreprojektet; kvinderne. I forsøget på at opnå kontakt til kvinderne, mødte jeg begrundelser som denne *"Du rammer ned i et følsomt område, så jeg kan desværre ikke give dig kontakter på de besøgte kvinder. De henvender sig med meget personfølsomme emner, ofte har de dårlige dansk kundskaber og stor mistillid til systemet og meget andet. Vi har prøvet mange gange at etablere sådan en kontakt, men de fleste vil ikke."*

Kun to gange opstod muligheden for at møde målgruppen, hvorfor det kun er enkelte forståelser, procedurer og teleoaffektive strukturer/engagementer, som jeg kan trække frem i analysen. I stedet har det analytiske perspektiv været Bydelsmødrenes forståelse af kvindernes praksis, som senere vil blive beskrevet i en række idealtyper i analysens tredje del.

Den sproglige udfordring

Informanterne talte mange gange dårligt dansk, hvorfor jeg kunne have valgt at lave interviews og observationer med egen tolk. Jeg har dog ikke valgt at tage en tolk med til eksempelvis kvindecafeen, fordi jeg mener det sætter kvinderne i en vanskelig og akavet situation. Kvinderne som kommer i cafeen, er i gang med at opbygge et tillidsforhold til Bydelsmødrene, som har fortalt dem om deres tavshedspligt. En tolk, der ikke er kendt af kvinderne, vil kunne påvirke situationen i højere grad, end min egen tilstedeværelse. Derfor ser jeg det ikke som hensigtsmæssigt overfor dette tillidsforhold at have en tolk med..

I stedet valgte jeg at lade de andre Bydelsmødre være tolke, fordi de i kraft af deres bedre kendskab til kvinderne, ikke har skabt en utryghed hos kvinderne ved at oversætte for mig. En løsning der fungerede fint, fordi det ikke påvirkede tillidsforholdet i en negativ retning mellem kvinde og Bydelsmor.

Interviews

Udover en række observationer, er der i produktionen af empiri som nævnt tidligere også blevet foretaget en række interviews. Der er blevet lavet to enkeltinterviews, som er optaget på bånd samt et enkelt, der kun findes som feltbeskrivelse. Derudover er der foretaget ét gruppeinterview med tre Bydelsmødre fra samme boligområde, som er gemt som feltnoter. På samme måde forefindes det ene af de enkeltinterviews, der er blevet lavet med Bydelsmødrenes Landsorganisation som feltnoter, mens det sidste interview med en koordinator for et Bydelsmødreprojekt er vedlagt som en optagelse fra et telefoninterview (Lydfil F).

Interview i forhold til den praksisteoretiske vinkel

Med interview, vil et praksisteoretisk perspektiv antage, at det er individets egen normative forståelse, der kommer i centrum. Når man arbejder praksisteoretisk handler det om at få konkrete beskrivelser af handlingerne bag praksissen. Dertil kan man anvende interviews, men de er ikke en forudsætning for det empiriske arbejde. Jeg har valgt interview som et supplement til observationerne, da det giver en mulighed for at spørge ind til Bydelsmødrenes handlinger og til de elementer af observationerne, som ellers kunne virke uforståelige.

Spørgeguides

Det er vigtigt altid at spørge konkret i interviews. Derfor er der på forhånd blevet udarbejdet spørgeguides¹⁴ i forbindelse med de interviews, som er blevet foretaget. Disse er vedlagt og kan findes som Bilag 1,2, 24 og 26. Særligt har mit fokus været at spørge ind til den enkeltes forståelse af praksissen. Ikke for at få den individuelle historie, men mere for at kunne sige noget om det generelle billede af praksissen. På grund af den praksisteoretiske forståelse omkring det mentale og kroppen (Reckwitz 2002 251-252) sættes der fokus på deres sociale handlinger. I mit tilfælde har jeg spurgt Bydelsmødrene om, hvordan de gjorde sidste gang, de var ude for at hjælpe en kvinde og ikke spurgt til, hvordan hun følte, det var, og dermed spurgt ind til baggrunden for handlingen.

Feltnoter

Når man arbejder empirisk, gælder det om at kunne dokumentere sine data, for at have en validitet bag sin empiriske produktion af data (Kvale og Brinkmann 2008 s. 201 + 274-292) I denne undersøgelse er dette gjort på forskellig vis. I nogle tilfælde har det af etiske eller tekniske

¹⁴ Kvale og Brinkmann 2008 s.151-161

vanskelige grunde ikke været muligt at lave optagelser af samtaler og observationer. Derfor er disse gemt som feltnoter. De er skrevet ud fra noter undervejs i enten interviewet eller observationen og renskrevet i umiddelbar efterfølgelse deraf. Feltnoterne kan bl.a. findes i bilag 3-6 og 10,11,13 og 21)

I de situationer hvor Bydelsmødrene har afholdt cafeer med kvinderne, har jeg eksempelvis valgt ikke at optage samtalerne, ud fra en antagelse om, at det kunne påvirke samtalerne og få kvinderne til ikke at tale så meget.

Andre data

For at få en lidt bedre forståelse af de informanter, der medvirkede i gruppeinterviewet, vil de to videoklip 'Youtubeklip: Bydelsmødre' og 'Youtubeklip: Diplomoverrækkelse' fungere som supplement.. De to klip handler bl.a. om to kvinder fra det samme projekt som informanterne fra gruppeinterviewet, hvor en af dem fortæller om nogle af de samme ting, der blev talt om under gruppeinterviewet. Ligeledes har jeg valgt at vedlægge tre tegninger som de tre Bydelsmødre tegnede under gruppeinterviewet (Bilag 26).

Disse udtalelser fra Youtube kan ikke anvendes og citeres i analysen på samme måde, som de interviewciter m.m. jeg selv har foretaget, da jeg ikke kender baggrunden for disse udtalelser, spørgsmålene som er blevet stillet samt afsenderens formål med klippene. Det samme gælder klip, hvor Bydelsmødre på Bydelsmødrenes hjemmeside forklarer om deres oplevelser, meninger og erfaringer med Bydelsmorprojektet.

Afrunding

Det empiriske materiale vil dermed, ud fra ovenstående gennemgang, bygge på den kvalitative forskningstradition, og anvende konkrete metoder som deltagende observation og interviews til at indkredse forskningsfeltet.

Efter nu at have gennemgået de metodiske overvejelser og argumenteret for mine metodiske valg, vil jeg i næste afsnit af specialet beskrive strategien for analysen.

Analysestrategi

Analysen er delt i tre dele. I den første del vil jeg afgrænse Bydelsmødrepraksissen ved at opdele den i to praksisser. En formel og en forhandlet Bydelsmødrepraksis. Det gør jeg, fordi jeg ser en forskel i forståelserne, procedurerne og de teleoaffektive strukturer mellem den *måde*, der på forhånd er blevet defineret ud fra Bydelsmødrenes Landsorganisation og i *måden* forståelserne, procedurerne og de teleoaffektive strukturer genkendes på af Bydelsmødrene, når de 'gør Bydelsmor'.

Disse forskelle kan afgrænse praksissen og give et billede af, hvilke dele af praksissen der vedligeholder og bryder med de eksisterende forståelser, procedurer og engagementer.

Det er min påstand, at det først er muligt at skabe forandring med sin kommunikation, hvis man kan pege på, hvilke dele af praksissen der understøtter forandring (Jensen 2011 s. 37)

Analysen af den formelle praksis er omdrejningspunktet for analysens første del og beskrives ud fra Schatzkis begreber om "Doings" and "Sayings". Jeg vil beskrive, hvilke forståelser, skrevne/uskrevne regler, og teleoaffektive strukturer, der er gældende for hhv. den formelle og den forhandlede praksis, sådan som jeg ser dem komme til udtryk i mit empiriske materiale. Ligeledes inddrages nogle af de antagelser, som præsenteres i Reckwitz' artikel. På den måde afgrænses praksissen og giver dermed et billede af, hvilke passende performances praksissen tillader.

I den anden del af analysen vil jeg beskrive den forhandlede Bydelsmødrepraksis, ved bl.a. at analysere *måderne* at skabe netværk på samt at undersøge barriererne ved introduktionen af Bydelsmødrepraksissen. I denne del af analysen, tager jeg delvist udgangspunkt i Schatzkis begreber om "Doings" and "Sayings". Jeg vil anvende begrebet forståelser samt procedurer, men som redegjort for i teoriafsnittet, vil jeg i denne del af analysen anvende Allan Wardes begreb *engagement* i stedet for Schatzkis eget begreb: teleoaffektive strukturer

Denne del af analysen sætter særligt fokus på, hvilke praksisser der vedligeholder og hvilke praksisser der bryder med Bydelsmødrepraksissen. Dette gør jeg med henblik på at se på elementer, der understøtter forandringer i kvindernes adfærd, vaner og handlinger af de praksisser, som de allerede indgår i. Giver de nye muligheder eller vedligeholdes og reproduceres "gamle" praksisser? Til slut i denne del af analysen vil jeg trække forskellene mellem den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis frem, hvilket vil lægge op til et analytisk fokus på målgruppen.

I den tredje del af analysen vil jeg samle pointerne fra de to øvrige analysedele ved at inddrage teori om forandringskommunikation og målgruppeforståelser.

Som afrunding på analysen opstilles en række idealtyper på praksisser, som jeg ser Bydelsmødrene og kvinderne gå ind og ud af. Idealtyperne for praksisser binder specialet sammen og runder besvarelsen af problemformuleringen af. Med idealtyperne vil det være muligt at komme med et bud på, hvad der kan danne grundlag for kvalificeret formidling af

Bydelsmødreprojektets budskaber, rettet direkte mod forandringen af integrationspraksisser og kvindepraksisser. Dette mener jeg, vil være relevant for en fremtidig udvikling af Bydelsmødreprojektet.

Analysen del 1

I analysens første afgrænses Bydelsmødrepraksissen, ved at analysere og dermed beskrive den formelle Bydelsmødrepraksis. Analysen af denne praksis følger Schatzkis tre elementer, der hører til begreberne om "Doings og Sayings": Forståelse, procedure samt teleoaffektive strukturer (Schatzki 1996 s. 89). Ligeledes inddrages antagelsen omkring viden og krop/bevidsthed som Reckwitz redegør for i sin artikel (Reckwitz 2002 s. 252).

Den formelle Bydelsmødrepraksis

Analysen af Bydelsmødrepraksissen begynder med en beskrivelse af den formelle praksis. En praksis der kommer til udtryk i de forståelser, procedurer og teleoaffektive strukturer, der viser sig to steder. Det ene sted, jeg ser den kommer til udtryk, er i undervisningen af Bydelsmødrene, hvor underviseren fra Bydelsmødrenes Landsorganisation trækker nogle linjer op, der definerer Bydelsmødrenes arbejde (Bilag 4 og 5).

Ligeledes optræder denne formelle praksis også i det materiale, som er produceret og praktiseret af Bydelsmødrenes Landsorganisation, og som står beskrevet på organisationens hjemmeside www.bydelsmor.dk.

Den formelle praksis er således defineret af organisationen bag Bydelsmødreprojektet og er derfor ikke formet kollektivt blandt Bydelsmødrene selv. Den formelle praksis er en sammensat praksis, fordi den omhandler flere forskellige perspektiver og sociale handlinger mellem mange aktører.

Den formelle praksis, bliver forhandlet i mødet med Bydelsmødrene i undervisningen. Denne forhandling skaber i mit tilfælde en ny praksis, som jeg betegner som den forhandlede Bydelsmødrepraksis. I analysens anden del vil jeg beskrive og analysere denne praksis.

Forståelser i den formelle Bydelsmødrepraksis

Forståelsen af den formelle praksis kommer eksempelvis frem på Bydelsmødrenes egen hjemmeside, hvor projektet med Bydelsmødrene forklares ud fra nogle værdier, samt en række punkter der karakteriserer en Bydelsmor:

"Hvem er Bydelsmødrene

- *Bydelsmødre er frivillige kvinder*
- *Bydelsmødre har gennemgået og bestået en grunduddannelse*
- *Bydelsmødre har lyst til at hjælpe andre*

- *Bydelsmødre har et stort lokalt netværk*
- *Bydelsmødre kan mange sprog”* (Bydelsmor 2)

Ud fra citatet her, kan man se en fastlagt profil på en Bydelsmor, som på sin vis sætter rammerne for, hvem der kan være Bydelsmor. I og med en Bydelsmor beskrives med verbet ”er” og ”har” må forståelsen af Bydelsmorens rolle være, at det er noget, man er, noget der tillægges en identitet. Det er altså ikke et performativt blik, man fra Bydelsmødrenes Landsorganisations side har på Bydelsmoren. Ligeledes har citatet både vægt på de sproglige, de personlige og de faglige kompetencer hos Bydelsmødrene. Kompetencer som de får gennem undervisningen men også har viden om fra deres hverdagsliv, og som giver mulighed for at Bydelsmødrene kan tilrettelægge hjælpen til mange forskellige typer af kvinder ude i boligområderne, som hermed viser en fleksibilitet ved praksissen. I undervisningssituationen uddybes den formelle praksis’ forståelse af Bydelsmødrene i underviserens udsagn ”*Hvis en Bydelsmor kan motivere er det godt, men brug ikke alt jeres tid. Det skal også være sjovt*” (Bilag 4). Udtalelsen kommer fra sekretariatsleder for Bydelsmødrenes Landsorganisation Mai-Britt Haugaard Jeppesen, som underviser i kommunikation på Bydelsmødrekurset (Bilag 4). Hun afgrænser dermed Bydelsmødrenes praksis, ved at opfordre til motivation af kvinderne, men ikke på bekostning af alt Bydelsmødrenes tid, da der også skal være en gevinst ved projektet for dem.

Fællesskab

En anden forståelse af Bydelsmødrepraksissen, som jeg ser komme til udtryk i empirien, handler om fællesskab. Ifølge sekretariatsleder for Bydelsmødrenes Landsorganisation Mai-Britt Haugaard Jeppesen er en Bydelsmor ikke blot en enkelt enhed, der skal gøre sin egen gerning i lokalområdet, men derimod er det hele teamet af uddannede Bydelsmødre, som er styrken i projektet. Hun opfordrer Bydelsmødrene til at bruge hinanden ved eksempelvis at mødes nogle gange om måneden og dele viden med hinanden (Bilag 11 s. 1). Denne forståelse af fællesskab, stemmer fint overens med teorien om, at praksisser skabes i fællesskab og at en praksis forhandles og dermed forandres kollektivt i sociale sammenhænge. Jeg vil vende tilbage til denne pointe i analysens del tre, hvor den bliver relevant i vurderingen af Bydelsmødrepraksissens mulighed for forankring.

Målgruppen

En tredje forståelse i den formelle Bydelsmødrepraksis drejer sig om forståelsen af målgruppen, som jeg tidligere kort har redegjort for i afsnittet om Projekt Bydelsmødre

Forståelsen af målgruppen kommer til udtryk flere steder. Eksempelvis på Bydelsmødrenes hjemmeside. *"Mange kvinder med etnisk minoritetsbaggrund lever isoleret og marginaliseret. De har ikke et socialt netværk og de er ensomme. På grund af manglende viden om samfundet, får de ikke den hjælp og støtte de har behov for og de kender ikke deres muligheder, rettigheder og pligter"* (Bydelsmor 2).

Ligeledes kommer forståelsen af målgruppen frem i formålet for Bydelsmødreprojektet. Det handler om at hjælpe, støtte og vejlede kvinderne så man eksempelvis kan henvise dem til det korrekte sted eller myndighed, viser en beskrivelse Bydelsmødrenes hjemmeside (Bydelsmor 2).

Begge disse eksempler viser en forståelse om, at kvinderne ikke kan klare sig selv og ikke selv ved, hvor de kan finde den rette information henne. Denne forståelse af målgruppen vil jeg anvende i analysens tredje del.

Procedurer i den formelle Bydelsmødrepraksis

Som nævnt forstår jeg procedurer som de uskrevne og skrevne regler, der er opstillet for praksissen. I sin nuværende form på hjemmesiden og i undervisningsmaterialet består den formelle praksis af fleste skrevne regler for måden at gøre praksissen på. Eksempelvis, som det ses i formålet på Bydelsmødrenes hjemmeside: *"Bydelsmødrene støtter andre kvinder til at opdage og anvende egne ressourcer. Det styrker kvinderne selv, deres børn og familier."*(Bydelsmor 2). Denne beskrivelse fastsætter en form for procedure, der fastlægger, hvilke regler, der er gældende for både Bydelsmødre, og de kvinder som skal hjælpes.

Som man kan læse ud af citatet, er det altså en skreven regel, at man skal støtte en anden kvinde til at udrette noget selv. Dog er det uklart, hvordan denne støtte skal foregå, hvorfor jeg ser disse procedurer som meget overordnede for praksissen.

I en folder fra Bydelsmødrenes Landsorganisation skrives at Bydelsmødrene har tavshedspligt (Bydelsmor 4 og 5), som jeg derfor ser som en skreven regel for den formelle Bydelsmødrepraksis. En vigtig faktor for Bydelsmødrene der i den forhandlede Bydelsmødrepraksis anvender reglen om tavshedspligt som tillidsskabende overfor kvinderne.

Procedurene bliver også tydelige, når Bydelsmødrene bliver undervist i kommunikationen mellem dem selv som Bydelsmødre og de kvinder, de skal hjælpe (Bilag 4). Underviseren er sekretariatsleder for Bydelsmødrenes Landsorganisation og hun fremlægger en særlig plan for Bydelsmødrenes arbejde. Planen viser fem faser, der gennemgår den proces og den samtale, man som Bydelsmor kan have med kvinderne, eksempelvis under et hjemmebesøg. Faserne går ud fra følgende (Se også bilag 17) 1: Skab kontakt, 2: Mål for samtalen, 3: Kvindens historie, 4: Læg en plan, 5: Afrunding.

Formålet med samtalen er i følge Bydelsmødrenes Landsorganisation at give Bydelsmødrene en ramme for, hvordan de på bedste vis får videregivet budskaberne, som de har lært i undervisningsforløbet. Denne del af kursusforløbet har ligeledes været et ønske flere Bydelsmødre har haft, som hjælp til samtalen, fordi de i flere tilfælde ikke følte sig rustede til opgaven som Bydelsmor efter kursets afslutning (Bilag 4).

Samtalens forløb – de fem faser

Ved den første fase er det Bydelsmorens opgave at præsentere sig selv og fortælle kvinden, at hun har tavshedspligt. Den første fase kan godt tage lang tid, fordi det er her, man som Bydelsmor skal opbygge en tillid til kvinden. Faserne kan derfor strække sig over mere end en enkelt samtale og udgøre et helt forløb, hvor Bydelsmoren hjælper kvinden. Eksempelvis gennem en uge, en måned eller mere. I den næste fase skal Bydelsmoren få kvinden til at sætte ord på, hvad der er formålet med samtalen, vejledningsforløbet. Det skal hun gøre ved at spørge ind til kvinden med åbne spørgsmål, eksempelvis hvor, hvordan, hvorfor osv. I tredje fase er det kvinden, som skal fortælle. Hele tiden skal Bydelsmoren være aktivt lyttende og spørge ind, hvis der er noget, hun bliver i tvivl om. Fjerde fase handler om at lægge en plan for, hvordan kvinden kommer videre. Det er her vigtigt, at Bydelsmoren motiverer kvinden til at handle selv og støtter hendes løsningsforslag. Har hun eksempelvis et barn der græder meget i vuggestuen, kan planen være, at hun til næste gang, hun mødes med Bydelsmoren, har haft en samtale med barnets pædagog. Bydelsmoren kan på eget initiativ tilbyde at tage med kvinden ned i institutionen, tilbyde at ringe til kvinden efter hun har været til samtalen, eller hjælpe hende med at forberede nogle spørgsmål, hun kan tale med pædagogen om. Der lægges her vægt på, at kvinden selv gør arbejdet og Bydelsmoren har en støttende funktion, som ikke kræver alt for mange ændringer i Bydelsmorens normale hverdagsrutiner. I femte fase af samtalen skal Bydelsmoren sørge for at afrunde samtalen eller

forløbet. Efter der er lagt en plan, skal hun opsummere og lave en eventuel ny aftale for et møde med kvinden eller få sagt farvel og tak, måske endda også på gensyn. Efter samtalen opfordres Bydelsmoren til at reflektere over samtalsforløbet, hvad gik godt, og hvad kan gøres bedre en anden gang. Dette skal Bydelsmoren skrive ned i et skema, så hun kan holde styr på, hvem hun har talt med om hvad. Skemaet kan også være en hjælp, når hun skal mødes med de andre Bydelsmødre og evaluere (Bilag 4 og 5).

Ud fra ovenstående forklaring af modellen, ser jeg en række klare regler for, hvornår i samtalen Bydelsmoren skal agere på bestemte måder, og dermed vise, at der er fastlagt en bestemt procedure for, hvordan praksissen udføres bedst.

Teleoaffektive strukturer

Samtalen er også udgangspunktet for at se på hvilke teleoaffektive strukturer, der er gældende for den formelle praksis. Schatzkis begreb om teleoaffektive strukturer dækker over de følelsesmæssige normer for praksissen.

Som beskrevet i foregående afsnit har Bydelsmor og kvinde hver sin rolle i samtalen, og forløbet med samtalen synes meget fastlagt. Samtidig er det kvindens historie, som er i centrum for samtalen, hvor Bydelsmorens rolle er at spørge ind og være støttende, som i eksemplet fra undervisningen, hvor casen handler om en kvinde, der er ked af og frustreret over at hendes datter altid græder, når hun skal aflevere hende i vuggestuen.

Kvinden får således et åbent rum for at fortælle sin historie, og uanset hvilken løsning hun finder frem til at benytte for at løse sit problem, skal Bydelsmoren støtte op om den. Jeg mener derfor, at der er meget åbne rammer for, hvad man må tale om, og hvilke følelser man må vise.

Viden

Reckwitz afgrænser i sin artikel praksisteorien fra andre kulturteorier, ved at sætte fokus på viden. Viden er en del af praksissen, fordi den indgår som en af de multirelationelle konfigurationer, der er med til at danne en praksis (Reckwitz 2002 s. 253). I den formelle praksis kan viden ses som den undervisning Bydelsmødrene får, og bliver dermed samtidig til de budskaber, som skal videregives til kvinderne. Ovenstående eksempel med samtalen viser, at viden bliver et redskab for Bydelsmødrene i deres måde at performe den forhandlede Bydelsmødrepraksis på. Bydelsmødrene

lærer således igennem kursusforløbet, hvilke forståelser, regler og følelsesmæssige normer som er gældende for Bydelsmødrepraksissen. Hvis man følger Allan Wardes forståelse af praksis, hvor aktøren reproducerer praksissen ved at gøre den, er Bydelsmødrene således med til at reproducere den formelle Bydelsmødrepraksis, når de går ud og ’gør Bydelsmor’ (Warde 2005 137).

Delkonklusion 1

Jeg har i denne første del af analysen haft fokus på den formelle praksis, som dels kommer til udtryk i det skriftlige materiale, som Bydelsmødrenes Landsorganisation har udarbejdet, både i papirform og på hjemmesiden www.bydelsmor.dk. Og ud fra den måde materialet kommer i spil på, i undervisningen af Bydelsmødrene, hvor formål modeller osv. kommer i spil.

Jeg har, ud fra Theodore Schatzkis begreber om ’Doings and Sayings’ afgrænset den formelle praksis, ligesom jeg har inddraget grundantagelsen omkring viden, som Andreas Reckwitz gør rede for i sin artikel. Den passende performance for den formelle praksis handler om, hvordan de uskrevne og skrevne regler siger, hvordan man forstår praksissen og hvilke normer for følelsesmæssig adfærd der er tilladt.

Passende performance for den formelle praksis

Forståelserne, der knytter sig til den formelle praksis og dermed har betydning for genkendelsen af praksissen hos andre, er beskrevet klart og tydeligt fra Bydelsmødrenes Landsorganisations side. De lægger vægt på, at Bydelsmødrene er frivillige kvinder, som har taget en uddannelse som Bydelsmødre, at de har lyst til at hjælpe andre, har et stort lokalt netværk og sidst men ikke mindst kan tale flere sprog. Ligesom jeg ser en forståelse omkring at fællesskabet blandt Bydelsmødrene, er der også en forståelse af målgruppen som uvidende, der har brug for hjælp og støtte fra Bydelsmødrene.

Forståelser, som er interessante at drage med videre i analysens anden del, hvor man i beskrivelsen af den forhandlede Bydelsmødrepraksis vil kunne se disse forståelser komme til udtryk i konkrete tilfælde og performances.

Ligeledes kan man tale om en række procedurer, der er gældende for den formelle praksis. Her er særligt proceduren omkring, hvordan en samtale mellem Bydelsmor og kvinde udføres på den mest hensigtsmæssige måde, som forklares gennem modellen med de fem faser (Bilag 17). Disse forholdsvis stramme rammer for en samtale mellem Bydelsmor og kvinde, vil jeg inddrage i analysen af den forhandlede Bydelsmødrepraksis, hvor der er eksempler på hvordan kvinderne

konkret bliver hjulpet af Bydelsmødrene.

Samtalens fem faser afspejler også, at der er nogle åbne rammer for, hvilke normer for følelsesmæssig adfærd, som er gældende for mødet mellem Bydelsmor og kvinde.

Antagelserne om, hvordan viden indgår i den formelle praksis, inddrages i analysens del 3.

Den forhandlede Bydelsmødrepraksis afspejler, i modsætning til den netop gennemgåede formelle praksis, Bydelsmødrenes reelle *måde* at gøre Bydelsmor på og hvordan denne *måde* adskiller sig fra den passende performance, som den formelle praksis privilegerer. For derfor at have et grundlag for sammenligning, vil det følgende afsnit beskrive den forhandlede Bydelsmødrepraksis.

Analysen del 2

Efter at have gennemgået rammerne for den formelle praksis, vil jeg beskrive, hvordan praksissen forhandles og gøres i både undervisningen og i det efterfølgende arbejde som Bydelsmor. Som nævnt i analysestrategien vil strukturen af afsnittene være inspireret af den praksisteoretiske teoriens tre begreber: forståelser, procedurer og engagementer. På den måde kan jeg afgrænse den forhandlede Bydelsmødrepraksis, der senere i analysen skal anvendes til at analysere målgruppeforståelsen og potentialet for forandring af Bydelsmødreprojektet.

Den forhandlede Bydelsmødrepraksis

I interviewet med de tre Bydelsmødre (Bilag 13) beder jeg dem om at skrive og tegne deres definition på den korrekte Bydelsmor. De skal derefter forklare, hvad de har tegnet og skrevet, og derefter blive enige om fem kvalifikationer, som de mener, er de mest væsentlige for at kunne være en god Bydelsmor. De fem kvalifikationer de nævner, en Bydelsmor skal have er: Hjælpsomhed, positiv indstilling, være en rollemodel og en, god formidler og have lyst til at være Bydelsmor (Bilag 13). Som følgende afsnit vil vise, deler flere af Bydelsmødrene i interview og observationer de samme forståelser, som de tre Bydelsmødre i interviewet nævner. Det første jeg vælger at tage fat på, er de forståelser der er af Bydelsmødrepraksissen, set med Bydelsmødrenes perspektiv.

Forståelser i den forhandlede Bydelsmødrepraksis

Den første forståelse, der er fremtrædende i empirien for den forhandlede Bydelsmødrepraksis, handler om at hjælpe andre og hjælpe sig selv. Det er nemlig gennemgående for den måde Bydelsmødrene italesætter deres egen rolle på, både i interviews og observationer, men også i mine samtaler med kvinderne før specialeprocessen begyndte (Bilag 8 og Bilag 3 s. 1).

Forståelsen om at gøre Bydelsmor fordi det hjælper andre hænger sammen med Bydelsmødrenes første tid i Danmark, som samtidig gør det muligt for dem at identificere sig med kvinderne. Da Bydelsmor S flyttede til Danmark for mange år siden, ville hun gerne prøve mange ting og møde nye mennesker. Det har dog taget hende lang tid at vænne sig til Danmark, og det krævede, at hun selv gjorde meget for at blive integreret. For fire år siden blev hun uddannet til Bydelsmor og

uddannelsen gav hende struktur på mange af de ting, hun vidste lidt om i forvejen. ”*Man får rigtig viden*”(Lydfil A TID: 06:30) og hun kan nu henvise til den rigtige instans med det samme. Før uddannelsen til Bydelsmor hjalp hun folk ud fra sin sunde fornuft og egen erfaring. Også Bydelsmor A har fået mod og lyst til at hjælpe andre, så de ikke skal opleve samme ensomhed og usikkerhed, som hun selv har prøvet at stå med (Bilag 13). I sit tidligere liv, var de eneste hun havde kontakt med hendes mand og børn indtil hun begyndte på sprogskolen og lærte koordinatoren for Bydelsmødrene i hendes område at kende. Det var også koordinatoren, der fik Bydelsmor A med i projektet og fik hende uddannet som Bydelsmor.

Disse to eksempler viser, at der er sket en udvikling med flere af kvinderne, efter de kom med i Bydelsmødreprojektet. De føler sig mere styrkede og fulde af selvtillid. (Bilag 13). I forlængelse heraf kan man udlede, at Bydelsmødrene identificere sig med kvinderne, fordi de har været i lignende situationer. Denne identifikation, har betydning for Bydelsmødrenes forståelse af kvinderne som uvidende og i nogen grad hjælpeløse overfor de udfordringer, de møder fra kommune skole og andre instanser. Forståelsen får betydning for, hvordan de ’gør Bydelsmor’, fordi de tilrettelægger deres handlinger som Bydelsmødre ud fra det syn, de har på kvinderne. Der tages eksempelvis hensyn til kvinderne ved at tage udgangspunkt i, hvad de selv har oplevet som svært, når Bydelsmødrene arrangerer infoaftner med fagpersoner eller tager på ture til biblioteket (Bilag 7).

Udover hjælpsomheden er der også en intention om at gøre noget for sig selv. Den forståelse kommer dog ikke til udtryk på samme eksplicite måde, som den gode intention. De kvinder, som i forvejen arbejder med at hjælpe kvinder gennem deres arbejde og gennem deres netværk, er især de kvinder, der giver udtryk for, at den viden, som man får gennem Bydelsmoruddannelsen, er vigtig, hvis man gerne vil læse videre til eksempelvis socialrådgiver (Bilag 3). Man kan dermed sige, at den skrevne regel er, at man vælger at blive Bydelsmor, fordi man har lyst til at gøre noget for andre, mens den uskrevne regel er, at man i ligeså høj grad gør det for sin egen skyld. Så selvom det er bevidst, at man vælger at blive Bydelsmor for sin egen skyld, kan det alligevel godt anses for at være en uskreven regel.

Ovenstående viser dermed at hjælpsomheden kan ses som en måde at gøre korrekt Bydelsmor på. En forståelse, der ikke synes at være til forhandling blandt kvinderne, men mere en konsensus, som ingen umiddelbart forsøger at modgå. Desuden passer denne forståelse også glimrende med

beskrivelsen fra Bydelsmødrenes hjemmeside, om hvad en Bydelsmor skal kunne. (Bydelsmor 2).

Forståelserne om måden at gøre Bydelsmor på

Det er ikke kun hjælpsomheden der er en gældende forståelse, i måden Bydelsmødrene konkret 'gør Bydelsmor' ses også en række forståelser. En Bydelsmor møder mange forskellige mennesker, der kan have forskellige kulturelle og nationale baggrunde og have mange forskelligartede problemer at slås med. Det kan være alt fra manglende dansk kundskaber så man ikke kan udfylde blanketter fra kommunen korrekt til problemer med voldelige familiemedlemmer. (Bilag 23, Bilag 7 og Bilag 4).

En fælles forståelse for Bydelsmødrene er, at de *alle* bruger deres fritid på at komme til undervisningen, kontakte kvinderne og arrangerer forskellige former for arrangementer. Dermed følger de den formelle praksis regler for, hvordan man gør korrekt Bydelsmor ¹⁵ (Bydelsmor 2) Hvad denne fritid bruges på, er dog forskelligt fra område til område. *Et sted vil de arrangere kurser i cykling, mens man et andet sted afholder madlavningsaftner, tager på ture og hører forskellige oplæg.* De laver kaffe, bager kage, skriver opslag og hænger opslag op i opgangene. Der skal også ringes til de lokale klubber m.m., laves aftaler om foredrag, købes cykler til cykelkurser og ryddes op efter kvindekomsammen og caféarrangementer. Der skal handles ind og dækkes borde, laves mad og vaskes op. (Bilag 13, Bilag 23, Bilag 7 Bilag 9). Bydelsmødrene gør alt dette og mere endnu, udover deres fortrolige samtaler og møder med kvinderne i området. Ovenstående viser forståelser omkring at man som Bydelsmor skal koordinere, servicere og praktisk. Samtidig kan jeg også udlede at måden at gøre Bydelsmor på er forskellig, afhængig af Bydelsmor og område.

Den konkrete måde at gøre Bydelsmor på udtrykkes også i måden, Bydelsmødrene hjælper kvinderne videre med deres problemer på. Jeg vil nu fremhæve tre eksempler fra empirien, hvor Bydelsmødrene fortæller om en situation, hvor de har hjulpet en kvinde. Eksemplerne vil på hver sin måde vise, hvor forskelligt Bydelsmødrenes praksis gøres, som det kommer til udtryk i

¹⁵ "Bydelsmødre skaber netværk for kvinder. Bydelsmødrene afholder sociale arrangementer fx cafeaftner. Til arrangementerne formidler Bydelsmødrene deres viden. De kvinder som deltager, diskuterer, reflekterer, udveksler erfaringer og opbygger nye venskaber." (Bydelsmor 2).

observationer og interviews. Derudover viser de to sidste eksempler forventningen fra kvinderne til Bydelsmødrene.

Det første eksempel på, hvordan en Bydelsmor har hjulpet en kvinde, er *"De siger, hvor skal vi henvende os. Hvordan, f.eks. mange gange fordi de kan ikke læse, eller høre danske nyheder, eller hvordan er reglerne, men så siger jeg, f.eks. i dag, der var en der ringede til mig og siger jeg skal rejse til ferie, og jeg er på bistand, og vi har fået at vide jeg må ikke rejse, så jeg siger hvad laver du, jeg spørger, sidder du derhjemme, nej jeg er på aktivering, i hvor lang tid? I seks måneder og jeg siger gå til kommunen og sig at jeg var i aktivering i seks måneder, når man har været i aktivering i seks måneder, man har ret til fire ugers ferie ik', så hun skal ringe til kommunaler* (Lydfil E TID:41.29). Det drejer sig altså i dette tilfælde om at henvise til de rette og fortælle til kvinderne, hvem de skal kontakte, og hvilke rettigheder de har.

Det andet eksempel handler om to ældre kvinder, der sidder i kvindeklubbens lokaler og fortæller om, hvad de forventer af en Bydelsmor. *"Jeg spørger kvinderne, hvad de mener, Bydelsmødrene kan hjælpe med. Hertil svarer de, at det eneste de kunne have brug for hjælp til, er at få dansk statsborgerskab. De har forsøgt at lære dansk, og bestå en prøve, hvilket ikke har været muligt for dem.*(Bilag 10 s. 1).

Tredje eksempel viser ligeledes kvindernes forventninger til Bydelsmødrene fra en samtale med Bydelsmor A. *"En kvinde jeg mødte her(Læs: hos Bydelsmødrene) [...] Og så vi begyndte at blive venner og så en dag hun fortæller mig: Vil du hvad, jeg vil gerne du skriver for mig profil at finde mænd på internet. Jeg var chokeret. Jeg siger hvad? Så hvis du lærer dem de kan komme og være åben".* Jeg spørger om hun hjalp hende, og ja det gjorde hun.. men hun ved ikke om kvinden fandt en mand, det ville hun ikke blande sig i.[...] *Jeg vil ikke blande, jeg vil ikke fortælle mange" "Så det på grund af den kontakt vi har lært hinanden at kende. Hun vidste fra her at jeg var god til computer".*" (Bilag 23 TID 01:14:31 og 01.14.00).

Eksemplerne, særligt de to sidste, viser en forståelse om at Bydelsmødrene kan hjælpe med mange forskelligartede ting, der nogle gange overrasker Bydelsmødre. En pointe som uddybes nærmere i analysens tredje del omkring idealtyperne.

I nedenstående afsnit analyseres procedurerne for den forhandlede Bydelsmødrepraksis og går

dermed i dybden med, hvilke grænser Bydelsmødrepraksissen har.

Procedurer i den forhandlede Bydelsmødrepraksis

I de næste afsnit anvender jeg Schatzkis begreb om procedurer, til at analysere på grænserne for praksissen. Empirien viser nogle regler for, hvad man gør og ikke gør som Bydelsmor, som er med til at vise hvilke passende performances der er gældende for den forhandlede Bydelsmødrepraksis.

Rengøring, nej tak

En Bydelsmor hjælper dog ikke med alt. Jeg ser nogle grænser Bydelsmødrene selv forhandler sig frem til i forhold til at agere Bydelsmor. Det er interessant at se nærmere på, grænserne for Bydelsmorens arbejde, fordi det netop er i grænselandet mellem at gøre og ikke gøre Bydelsmor, eksemplerne på den korrekte performance, måde at gøre Bydelsmor på, viser sig.

Et eksempel på, hvad en Bydelsmor har gjort og sagt nej til at gøre, kan forklares ud fra mødet mellem Bydelsmoren og en pakistanske kvinde ”[...]hun var syg, så jeg var hos hende. Så der var så meget rod i lejlighed at tøj fra skabene og foran skabene og køkkenet se også helt forfærdeligt ud, og der var ligesom rigtig rodet. Så vi sad bare og snakkede [...] og så efter vi har snakket snakket snakket, så hun synes at nå okay, kommer du næste gang? Så ordner vi mine skabe, så hjælper du mig? Så jeg siger åh nej, hun tænker at jeg måske skal også rydde op, og ordne skabe og tage opvasken og sådan noget ikke? Men det gør vi ikke. Fordi vi har også nok i vores egen, ha ha ha.” (Lydfil A TID 42:39)

Bydelsmoren kontakter efter denne episode sin koordinator for at få råd om, hvordan hun skal forholde sig, fordi hun bliver i tvivl. Koordinatoren fra kommunen svarer tilbage at ”[...] hun skal ikke støvsuge og moppe og al de der ting. Eller købe ind for andre, nej sådan er det ikke, for det er frivilligt job jo.” (Lydfil A TID:43.56)

Ud fra ovenstående synes der derfor at være nogle klare grænser for, hvad Bydelsmoren skal gøre, når hun har en samtale med en kvinde. Det handler ikke om at ordne husligt arbejde, men om at være den lyttende, forstående part, der motiverer kvinder til at deltage aktivt i forskellige relevante tilbud.

Uenighed i forhandlingen

Selve undervisningen, mener jeg, er et eksempel på et forum, hvor Bydelsmødrepraksissens regler og normer opstilles, procedurer og forståelser etableres og forhandles. Gennem de 14 kursusgange

tillæres nogle bestemte former for rutiner, som også Reckwitz henviser til. "A' *practice*' (*Praktik*) is a routinized type of behavior [...]" (Reckwitz 2002 s.249). Det er i undervisningen, den formelle praksis præsenteres for Bydelsmødrene, der derefter forhandler sig frem til den praksis, der skal være gældende for dem i netop deres lokalområde, og som dermed bliver et eksempel på den forhandlede Bydelsmødrepraksis.

Der sker altså en forhandling af *måden* at 'gøre Bydelsmor' på undervejs i undervisningen. Et eksempel på, hvordan denne forhandling finder sted, er en øvelse om at have en samtale med en kvinde. "Efter rammen for samtalen er gennemgået begynder endnu en øvelse. I øvelsen skal der bruges to kvinder til at være eksempler på en samtale mellem en kvinde og en Bydelsmor. [...] Den ene kvinde skal være Bydelsmor og den anden skal være kvinden, der søger hjælp. Det er nu meningen, at de to skal udføre et rollespil, hvor samtalens faser gennemgås. Resten af kvinderne sidder og kan følge med, og kan hjælpe de to på vej i samtalens forløb. [...] Bydelsmor N (Der spiller kvinden) skal forsøge at komme med en løsning på, hvordan hun mener hun kan lægge en plan for at løse problemet. Bydelsmor HU hjælper hende undervejs og siger, hvad hun synes kunne være en god ide. I sær Bydelsmor H blander sig i samtalen og retter og kommer med forslag til, hvad Bydelsmoren i rollespillet skal gøre. Hun har meget fokus på, at det er kvinden som skal løse sit eget problem "Vi kan ikke løse det for hende". Siger hun "(Bilag 4 s. 4).

Eksemplet viser en uenighed blandt Bydelsmødrene omkring, hvad den rette måde at 'gøre Bydelsmor' på er. Der forhandles om, er hvem der skal løse problemet, om det er kvinden selv eller Bydelsmoren og ansvarsfordelingen er derfor ikke helt tydelig. I og med Bydelsmor H får det sidste ord i denne samtale, bliver resultatet af forhandlingen, at Bydelsmor H's norm og forståelse for kvindens ansvar, der er den gældende for denne måde at gøre praksissen på. Dermed får hun også retten til at definere procedurerne for den forhandlede Bydelsmødrepraksis blandt disse bydelsmødre.

Dette afsnits eksempel viser en uenighed om og en forhandling af, hvad der er passende performance. I følgende afsnit vil endnu en passende performance eksemplificeres, i form af teknologiens betydning for den forhandlede Bydelsmødrepraksis.

Mobiltelefonen og anden teknologi

En af de grundantagelser man ud fra Reckwitz' oversigtsartikel kan uddrage er, at materialitet og teknologi er dele af enhver praksis (Jensen 2011 s. 43) Det er også tilfældet med

Bydelsmødrepraksissen. Mobiltelefonen har en afgørende rolle for afgrænsningen af praksissen, fordi den er en måde at åbne og lukke for praksissen på. Når den er tændt er Bydelsmøren nødt til at kunne agere Bydelsmor, men når den derimod er slukket har hun mulighed for at træde ud af praksissen og eksempelvis blot være mor for sine børn og kone for sin mand.

Det giver derfor anledning til debat blandt Bydelsmødrene, når det foreslås at man anvender sin egen telefon som kontaktmulighed for kvinderne. Nogle af Bydelsmødrene i undersøgelsen mener, at det vil være for omfattende at give kvinderne deres eget mobilnummer, som de kan kontaktes på fordi de gerne vil have bestemte tidspunkter, hvor de skal være Bydelsmødre på. Andre derimod oplever, at mobiltelefonen giver en større tillid og tilknytning til kvinderne. Den ene Bydelsmor siger: ” *Vi har telefon, vores nummer er der*”(Lydfil E TID: 15.02), hvortil den anden svarer ” *Har du delt din egen telefon med folk?*”(Lydfil E TID: 15.02) i en meget skeptisk tone.

Brugen af mobiltelefon er forskellig fra bydel til bydel, og det er derfor svært at give et samlet billede af mobiltelefonens rolle for Bydelsmødrepraksissen, men ét er klart; den er med til at sætte rammerne for, hvornår Bydelsmødrene træder ind og ud af praksissen.

Udover mobiltelefonen, spiller de digitale medier også en betydning for Bydelsmødrepraksissens synlighed. Bydelsmødrene bruger en række digitale medier, hvor de spreder deres budskaber. Igennem deres egen eller Bydelsmødrenes Landsorganisations hjemmeside, eller Facebook og nogle gange også gennem digitale skærme på biblioteker. De kommunikerer ligeledes med kvinderne i boligområdet, via brochurer, tv-klip, aviser, lokalblade osv. (Bilag 23).

Men den metode, som ud fra Bydelsmødrenes erfaringer fra deres praksis fungerer bedst, er ’mund til mund’ metoden, hvor kvinderne fortæller andre kvinder om Bydelsmødrene, eller når Bydelsmødrene møder kvinderne i hverdagssituationer. Dette praktiseres eksempelvis i vaskeriet, på skolen, i gården eller bare i opgangen, når man mødes på vej ind og ud af blokken (Bilag 7). Bydelsmor S fortæller, at hver kvinde, der kender til cafeen fortæller det videre. Derfor er hendes mål med aftnerne ikke, at der kommer mange kvinder, hvis blot enkelte af dem hun har mødt fortæller det videre (Bilag 7). Denne måde at kommunikere på kaldes også interpersonel kommunikation (Sepstrup 2007 s. 22). Det er afgørende for Bydelsmødrenes praksis, at den interpersonelle kommunikation virker, fordi mange af de kvinder, der deltager i Bydelsmødrenes

arrangementer m.m. rekrutteres på denne måde (Bilag 7 og Bilag 22). Kommunikationen mellem aktørerne har altså stor betydning for, om budskabet når frem til den tiltænkte målgruppe.

Lokalsamfundet

Brobygningsarbejdet som Bydelsmødrene gør, viser ligeledes procedurerne for praksissen, da den nu ikke udelukkende er til forhandling mellem kvinde og Bydelsmor, men også med mange forskellige instanser, der har forskellige dagsordener.

Selvom den formelle praksis, i materialet fra Bydelsmødrenes Landsorganisation, viser forståelserne, procedurerne og de teleoaffektive strukturer for måden at gøre Bydelsmor på, sker der alligevel en forhandling af den passende performance i den enkelte lokale kontekst. Denne forhandling kommer til udtryk i samarbejdet med lokalsamfundet. Eksempelvis det lokale sprogcenter, beboerhusene, biblioteket og små lokale foreninger som Dansk Røde Kors, eller når Bydelsmødrene i deres vejledning henviser kvinderne til et eller flere af de kommunale tilbud eller regler for eksempelvis feriedagpenge og barsel (Bilag 23 og Bilag 7). Et sted samarbejder man med Ungdommens Røde Kors, hvor kvinderne kan komme og få hjælp til lektier, hvis de skal i gang med en uddannelse (Lydfil F eller Bilag 22) De er nu også er en del af praksissen og dermed medskaber af procedurerne for den. På den måde er lokalområdet med til at reproducere praksissen.

Et sådan brobygningsarbejde kan fungerer ifølge en Bydelsmor særlig godt, hvis der sidder en kommunal koordinator, som Bydelsmødrene kan samarbejde med. ”*Man skal ha en kontakt på kommunen*” (Lydfil A TID: 28.27) På den måde bliver sagsbehandlingstiden kortere og kvindernes problemer bliver ofte hurtigere løst. på. Det er dog her vigtigt især for én lokal koordinator at ”*Man hele tiden skal huske at Bydelsmødre er ikke sagsbehandlere og skal aldrig spørge om CPR-numre, kun tale som venner*” (Lydfil E TID:18.40). Citatets pointe er med til at afgrænse måden at gøre Bydelsmor på i den forhandlede Bydelsmødrepraksis, ved at understrege vigtigheden i, at Bydelsmoren er uvildig.

Engagement i måden at gøre den forhandlede Bydelsmødrepraksis på

Som tidligere nævnt, anvender jeg Allan Wardes begreb om engagement i denne del af analysen, frem for Schatzkis begreb; teleoaffektive strukturer. Når Allan Warde taler om engagement, taler han om, hvordan aktørerne forholder sig til den enkelte praksis. Gøres praksissen ubevidst, eksempelvis for at det skal gå hurtigt, eller med hvilket engagement deltager aktørerne i praksissen?

Det er spørgsmål som disse, jeg vil besvare i følgende afsnit om engagement.

Jeg ser flere eksempler på, at engagementet i høj grad hænger sammen med, hvor mange kvinder Bydelsmødrene får rekrutteret, samt om formålet med den formelle praksis opnås. For at eksemplificere dette, har jeg opdelt de næste afsnit i tre temaer, der vil vise forskellige forståelser og procedurer for den forhandlede Bydelsmødrepraksis, men som alle handler om, med hvilket engagement Bydelsmødrene indgår i Bydelsmødrepraksissen med. Det første handler om rummets betydning, det næste om forholdet mellem Bydelsmor og kvinde og det tredje om Bydelsmødrenes interne fællesskab. Jeg vil ud fra hvert tema trække nogle pointer frem omkring det samlede billede af engagement i og for Bydelsmødrepraksissen, som jeg ved afsnittenes slutning vil opsummere i forhold til Allan Wardes brug af begrebet engagement.

Ude eller hjemme

Det første sted, jeg ser engagementet for Bydelsmødrepraksissen komme til udtryk, er dilemmaet om, hvor mødet med kvinden skal finde sted. Skal Bydelsmødrene eksempelvis tage ud til kvinderne, eller skal kvinderne selv komme til Bydelsmødrene? Ingen af de tre steder, der udgør mit empiriske felt, praktiseres modellen med at opsøge kvinderne i deres egne hjem og have samtaler med dem dér.

En af Bydelsmødrene har tidligere været med til at tage rundt i boligområdet og banke på dørene for at præsentere sig som Bydelsmor. Det krævede meget arbejde og hun blev kun sjældent modtaget positivt og fik lov at komme indenfor til en samtale. En af forklaringerne lyder: "*måske deres mand siger nej, måske de ikke har lyst, måske de siger, vi har ikke tid*".(Lydfil A TID: 12.58)

I stedet for samtaler i hjemmene, har de alle stederne et fast sted, eksempelvis et medborgerhus, et bibliotek eller beboerlokale, som er en fast base for Bydelsmødrenes aktiviteter, hyggeaftner og mulighed for samtale med kvinderne.

Det er dog ikke kun ude eller hjemme man kan møde kvinderne. Bydelsmødrene er i nogle tilfælde opsøgende hele tiden. Både i vaskekælderen, på gaden, i opgangen og ved købmanden, tager Bydelsmødrene fat i andre kvinder og spreder budskabet om Bydelsmødrene. Dermed bliver det spredt på alle lokale sprog i mange forskellige sammenhænge. Det gør også at praksissen spredes ud og ikke afgrænses til at foregå ét bestemt sted, ét bestemt tidspunkt.

Flere af Bydelsmødrene fortæller, at de ikke ønsker at komme ind i andres hjem (Bilag 23 og bilag 7), fordi de mener det er for privat. Samtidig ser de også et dilemma i, at kvinderne skal mødes med dem et offentligt sted, som eksempelvis et bibliotek, fordi der her vil være andre, som kan se dem og måske undre sig over, hvorfor de taler med Bydelsmødrene. Derfor skal Bydelsmødrene finde et kompromis, der gør at kvinderne tør træde ud af den trygge ramme, som lejligheden af nogle kan anses for, ligesom de heller ikke skal gøre det ubehageligt for Bydelsmødrene. Man kunne forestille sig at teknologien kunne afhjælpe dette dilemma. Hvis Bydelsmøren taler i mobiltelefon med kvinden, kan hun støtte hende, uden at kvinden behøver forlade den trygge hjemlige ramme.

Hvis kvinderne ikke kan komme ud af lejligheden, væk fra deres rolle som mødre i hjemmet og koner til deres mænd, er det ifølge Bydelsmor HU meget svært at nå dem (Bilag 9) Det er derfor afgørende for deres mulighed for at komme ud af lejligheden, at de mødes med andre kvinder og Bydelsmødre og langsomt opbygger et tilhørsforhold til dem. *For som en Bydelsmor svarer, da jeg spørger til om kvinderne vil komme til arrangementerne: ”[...]måske, når vi lært hinanden at kende, og kan se at vi kan hjælpe dem ja og kan se igen at kemi passer sammen og trygheden. Så tror jeg. Men så længe de er lukket inden for. Det er svært for både os og for dem”* (Lydfil B TID:16:29)

Jeg vil i det efterfølgende afsnit gå nærmere ind i problematikken omkring tillidsforholdet, da jeg ser det som afgørende for Bydelsmødrepraksissen.

Tillidsforhold

At kvinderne har et godt forhold til Bydelsmødrene, synes således at være afgørende. Forholdet er, som eksemplet fra første undervisningsgang (Bilag 4) med samtalsens fem faser viste, at forholdet skal opbygges langsomt og kræver, at kvinden stoler på Bydelsmøren. For at kunne skabe et rum for tillid, viste ovenstående afsnit, at et mødelokale væk fra lejligheden og væk fra offentligheden i de fleste tilfælde er den løsning, der fungerer bedst. Det kan være med til at skabe en følelse af medborgerskab og ejerskab overfor området man bor i, ligesom det er med til at gøre området til et rart og trygt sted for kvinderne at være (Bilag 22).

Som følgende dog vil vise, har engagementet fra både Bydelsmor og kvinde en afgørende betydning for, om tillidsforholdet opbygges og om kvinderne har lyst til at komme og være en del af Bydelsmødrenes arbejde.

Flere af Bydelsmødrene fortæller om vigtigheden i at det er en aktiv tilgang til kvinderne, der kan få dem til at komme og være med og blive en del af et netværk udenfor deres egen familie eller de kvinder, de deler et sprogligt og/eller kulturelt fællesskab med. Bydelsmor S gør meget for at få kvinderne med. Hun påpeger, at det er vigtigt at man holder fast, er vedholdende, folk glemmer det. Hun siger det igen og igen og præsenterer sig mange gange, hvor end og hvornår hun møder kvinderne. Bydelsmødrene har i et lokalområde et samarbejde med den boligsociale medarbejder, der opdaterer Bydelsmødrene med lister på nye tilflyttere, så Bydelsmor S og de andre Bydelsmødre ved, hvem de særligt skal være opmærksomme på at give en god og varm velkomst (Bydelsmor S Bilag 7). Efterhånden opbygges et forhold, et venskab hvor man taler om ansigtsbehandlinger og frisøraftaler (Lydfil A TID: 23.00). Der er et eksempel på, hvordan tillidsforholdet opbygges langsomt, og hvor meget man kan rykke ved en kvinde, ved at være lyttende, forstående og støttende.

Men det kræver hårdt arbejde, fortæller en af Bydelsmødrene om det arbejde, hun har gjort i sit boligområde (Bilag 7). Det tager lang tid at skabe et netværk, det har Bydelsmor S oplevet. Hun oplever at hendes vedholdenhed har båret frugt. Efter mange mange gange, hvor hun har forsøgt at få to ældre kvinder til at komme, fik hun dem endelig overtalt og de dukkede op til kvindeklubben. "Men de glemmer det" fortæller hun (Bilag 7). Men til sidste gang der var kvindecafé, kom de begge. Men ved en fejl kom ikke andre. Kvinderne fik derfor fuld opmærksomhed fra to Bydelsmødre, så de kunne snakke. "Så de snakkede og snakkede og snakkede". Bydelsmødrene lyttede. *Vi gav dem tid*" fortæller Bydelsmor S. (Bilag 7) På den måde bliver samværet med Bydelsmødrene et frirum (Lydfil E TID: 37:41). Dermed kan man se et eksempel på, at praksissen fungerer i henhold til det formål som den formelle Bydelsmødrepraksis beskriver.

Men der er også eksempler på, at hvis en Bydelsmor bliver forhindret, har det betydning for om kvinderne kommer eller ej. I det nystartede projekt, hvor jeg fulgte undervisningsforløbet for nye Bydelsmødre, begyndte man at afholde tirsdagscaféer for at få kvinderne til at lære Bydelsmødrene at kende. Til at begynde med fungerede ordningen godt, men man har efterfølgende oplevet et frafald fra kvinderne, der skulle være deltagere. En af Bydelsmødrene giver et eksempel på, hvorfor kvinderne ikke dukkede op til cafe. Hun var nødt til at hente sit syge barn i børnehaven, og kunne derfor ikke tage ned for at åbne cafeen. Hun skrev til de kvinder, som havde sagt de ville komme til

cafe, at de bare kunne gå ned i cafeen, der var kaffe dernede. Men kvinderne kom ikke, fordi Bydelsmøderen ikke kom.

Kvinderne har således en afgørende rolle for Bydelsmødrepraksissen reproduktion, fordi de med deres manglende tilstedeværelse gør Bydelsmødrepraksissen, hvor kun Bydelsmødre indgår. Når kvinderne ikke dukker op får Bydelsmødrene derfor ikke mulighed for at få etableret nye netværk, skabe kontakter og sprede deres budskaber. Praksissen kan således ikke reproducere kollektivt sammen med kvinderne men kun internt mellem Bydelsmødrene. Derfor lever praksissen ikke op til formålet som om at skabe netværk gennem samtale og brobygning, som den formelle praksis lægger op til.

Bydelsmødrene vedligeholder praksissen

Et andet betydningsfuldt element for at kvinderne deltager, er Bydelsmødrenes interne forhold, ligesom koordinatorene for Bydelsmødreprojekterne også har haft en afgørende betydning for, om Bydelsmødrepraksissen er lykkedes. Bydelsmødrepraksissen synes således ikke at være mulig at gøre alene, hvilket næste afsnit om Bydelsmødrenes interne forhold også viser.

Det interne forhold

Det har i observationerne vist sig, at koordinatoren spiller en afgørende faktor for projektets succes og Bydelsmødrepraksissens forankring. Allan Warde taler om at en praksis vedligeholdes, når aktørerne gør den (Shove og Panzar 2002 s.44-45). Derfor vedligeholdes den forhandlede Bydelsmødrepraksis kun, hvis koordinatoren og Bydelsmødrene får lavet et fælles program, en plan for deres fremtid, når undervisningen er slut, så der er aktører til at reproducere de handlinger, som gør en Bydelsmor. Dette ses i flere af de projekter, jeg har observeret. Et sted har koordinatoren ingen kontakter, hun kan trække på til at hjælpe sig med at forankre projektet. Andre steder samarbejder koordinatoren godt med kommunen og det lokale sprogcenter, eller også kan Projekt Bydelsmødre være en del af en samlet helhedsplan for området, hvor der i mine tilfælde har været økonomisk støtte og en koordinator tilknyttet. Observationerne viser, at fællesskabet, det gode samarbejde mellem Bydelsmødrene og et overblik fra koordinatorens side, har en sammenhæng med, hvor mange kvinder der bliver hjulpet af samtale og netværk. Eksempelvis fungerer samarbejdet i en gruppe af Bydelsmødre, ikke så godt, hvorfor de har svært ved at komme i gang, mens der andre steder er en kommunalansat koordinator, der både har tid og økonomisk overskud til

at skabe gode rammer for Bydelsmødrene (Bilag 7 og 22).

Det er ikke kun netværk for kvinderne, der er en del af Bydelsmødrepraksissen. Mødrene holder også møder med og samarbejde med andre Bydelsmødre. Mødregrupperne bruger hinanden til at blive klogere på, hvordan man skal være Bydelsmor *"Det kunne være sjovt, hvis BS, Ishøj og Greve Bydelsmorgrupper sådan blev et stærkt samarbejde. Og dele erfaringer. Hvordan vi gør, og få gode ideer fra hinanden"* (Lydfil E TID 53:08).

Bydelsmor S har også erfaringsudvekslet med andre Bydelsmødre, for at hjælpe nogen i gang med at starte deres projekter op (Bilag 7).

Når Bydelsmødrene er sammen holder de liv i praksissen. I og med at de taler om, hvordan de vil gøre, hvordan de har gjort og deres handlinger i situationen, er de med til at opretholde Bydelsmødrepraksissen. Men når undervisningen er slut, og de ikke mødes på samme strukturerede måde mere, sker der et brud, der kan gøre at Bydelsmødrepraksissen ikke vedligeholdes.

Samtidig har mine observationer og interviews vist et billede af, at Bydelsmødrenes interne forhold har en betydning for, hvorvidt praksissen reproduceres. De er brug for at skabe et fællesskab omkring Bydelsmødrepraksissen, fordi der, hvis man gør en praksis alene, ingen er til at genkende den, ingen til at forhandle med. Derfor er det vigtigt at Bydelsmødrene har et fælles mål, et fælles ønske om at de som gruppe kan ændre noget og gøre en forskel ved at gøre Bydelsmor.

De forskellige praksisser

Den samlede mængde af empiri viser et billede af stor uenighed om, hvor meget tid man er Bydelsmor. Nogle af kvinderne mener, det er vigtigt at holde fast i deres egen familie og privatlivet, så de ikke bruger for meget energi på at hjælpe kvinderne. Andre vil gerne give mere af sig selv, invitere folk hjem og bruge mange timer i løbet af en uge, på at hjælpe som Bydelsmor (Bilag 4, Bilag 7, Bilag 23 og Bilag 11). Der er således forskellige forståelser af, hvordan man skal hjælpe kvinderne, selvom der er en overordnet enighed omkring forståelsen om at en Bydelsmor hjælper andre.

Og netop det, at kunne navigere mellem egne praksisser og Bydelsmødrepraksissen, har vist sig at være betydningsfuldt for Bydelsmødrenes engagement. Man skal kunne skifte mellem de praksisser man indgår i, og hele tiden være klar til at gøre Bydelsmor, i og med man bor i samme område som kvinderne. Det er i sær nødvendigt at kunne navigere og vide, hvornår man kun gør mor, gør kone eller gør andre praksisser, som står udenfor Bydelsmødrepraksissen, hvis man møder kvinderne i

vaskekælderens og i Føtex. Det er dog meget forskelligt, hvordan Bydelsmødrene 'gør Bydelsmor'. Nogle gør det hver dag i alle situationer, mens andre kommer én gang om måneden til kvindeklubben som Bydelsmødre (Bilag 9 og 7). Fælles for dem er, at de ser sig selv som Bydelsmødre, når de deltager aktivt i en aktivitet eller engagerer sig på anden vis ud fra deres eget initiativ.

Disse afsnit om engagement viser altså på flere måder dets betydning for Bydelsmødrepraksissen. Som nævnt i afsnittet om konkrete måder at gøre Bydelsmor på, gør Bydelsmødrene mange forskellige ting, for at skabe netværk og gøre Bydelsmødre i deres lokalområder. Jeg har argumenteret for, at det har en betydning for om kvinderne kommer til arrangementerne og aktiviteterne, at Bydelsmødrene er aktive i måden, de kontakter kvinderne på og i det forhold, de opbygger til kvinderne. Herfra kan man derfor udlede, at der for alle Bydelsmødrene i denne undersøgelse gælder en vigtig ting: At det engagement de lægger i Bydelsmødrepraksissen er helhjertet, og at de gør en særlig stor indsats. De engagerer sig i praksissen med forskellige udgangspunkter og med forskellige forståelser af, hvad der er den korrekte måde at gøre det på. Nogle Bydelsmødre mener, det er nødvendigt at være vedholdende overfor kvinderne, ved at gentage for dem hvad tilbuddene fra Bydelsmødrene går ud på. Andre lægger vægt mere på, at opbygge venskaber og sociale relationer til kvinderne som måden at gøre denne vedholdenhed på og derved få kvinderne inddraget i praksissen, så de deltager i diverse arrangementer og foredrag.

Af ovenstående kan jeg derfor udlede at, de steder, hvor Bydelsmødrene har et fællesskab omkring praksissen, og en enighed om at engagere sig i den, er også de steder, hvor der kommer flest kvinder til arrangementerne og hvor det største antal af kvinder bliver en del af de nye netværk, som Bydelsmødrene sætter i gang.

Barrierer for Bydelsmødrepraksissen

Selvom Bydelsmødrene engagerer sig i praksissen ved at være aktive, ved at samarbejde og skabe gode rammer for, at kvinderne har nogle tilbud, de kan benytte sig af, er det alligevel ikke altid let at opnå kontakt til kvinderne. Følgende afsnit vil sætte fokus på tre typer barrierer, der er udtrykt i empirien. Det er således Bydelsmødrenes forståelser af kvinderne, og de praksisser de indgår i som er udgangspunktet for barriererne. Ved at analysere disse barrierer er det muligt at beskrive, hvilke dele af praksisserne der reproducerer og forandrer Bydelsmødrepraksissen og som kan pege på,

hvilke elementer af praksissen, der modarbejder forandring.

Den første barriere, handler om de netværkspraksisser, som kvinderne allerede er en del af og ikke de netværk som Bydelsmødrene skaber i kraft af deres arrangementer.

Ligesom netværksskabelse har betydning for procedurene for den formelle praksis, jf. analysen første del, ses netværksskabelse også som en del af den forhandlede Bydelsmødrepraksis. Derfor har jeg valgt at undersøge, hvilke konsekvenser skabelsen af netværk har for praksissen og de aktører, der udfører og er en del af den. Som følgende vil vise, har netværksskabelsen betydning for om kvinderne indgår i Bydelsmødrepraksissen eller ej.

Den anden barriere er en frygt hos kvinderne, der er med til at bryde med den forhandlede Bydelsmødrepraksis, fordi kvinderne grundet frygten ikke deltager i Bydelsmødrenes arrangementer og dermed ikke bliver en del af Bydelsmødrepraksissen. Pointerne fra disse afsnit bliver anvendt i analysens tredje del, hvor jeg analyserer på målgruppeforståelser med henblik på forandring af Bydelsmødrepraksissen.

De allerede eksisterende netværk

Netværksskabelsen er ikke en praksis, som kun hører til Bydelsmødrepraksissen. Der findes i forvejen en række netværk, som på flere måder med- og modarbejder Bydelsmødrepraksissen. Et af de netværk som Bydelsmødrene refererer til, findes blandt familier, der bor spredt i boligområdet, eller beboere fra samme hjemegn i moderlandet. Disse netværk har hver især deres egne forståelser, normer, regler og procedurer for, hvordan man gør integreret nydanser, kvinde og mor. Det kommer blandt andet til udtryk i Bydelsmødrenes beskrivelser af kvinderne. Om disse netværk fortæller en af Bydelsmødrene "*De har hinanden. Det som de har lært. Netværket er præcis som dem. Du skal bare holde ud når din mand slår dig*" (Lydfil B TID: 07.07) og "*Det skulle være lige i starten kvinder kom til Danmark*". *De har boet her for mange år, de har kunnet klare det på deres egen måde, deres netværk er stærkt, de har deres egne netværk*". (Lydfil B TID: 12.58) Det er udtalelser som ovenstående om praksisser, der på legepladser, i gårdene og ved vaskeriet vedligeholdes og reproduceres (Bilag 9). Det er disse praksisser, som Bydelsmødrepraksissen har til formål at løsne op og forandre. Bydelsmødrene kan med deres praksis få indflydelse på at forandre og bryde dem, med deres viden fra kurserne og igennem aktiviteter at give kvinderne alternative praksisser at indgå i.

Et andet sted, hvor denne form for netværk sker, er i de klubber, der findes rundt om i boligområderne. Eksempelvis findes der arabisk kvindeklub for iranske kvinder. En af kvinderne fra denne klub er i gang med at uddanne sig til Bydelsmor og inviterer mig med som gæst i klubben.

”De spiser, sladrer, snakker, slapper af. De er bedstemødre og har ikke børnene de skal tage sig af. Der sidder de så, de fire kvinder. De synger og spiser. Taler om en masse jeg ikke forstår. [...] De har deres egen lille hule her [...]”(Bilag 10).

Dette møde med kvinderne i kvindeklubben står på en måde i modsætning til den formelle praksis’ beskrivelse af målgruppen, som isolerede og ensomme. Kvinderne her, har et fællesskab i boligområdet, hvor de sammen med kvinder fra samme hjemland kan være sammen og tale om alverdens ting. Dette netværk kan derfor gøre, at kvinderne ikke har behov for nye netværk og for at være en del af Bydelsmødrepraksissen.

Der er altså flere eksempler på, at Bydelsmødrepraksissens formål om at skabe netværk blandt kvinderne, kan have svære vilkår. Dermed kan man ud fra Allan Wardes teoretiske perspektiv omkring, hvordan handling reproducerer praksisser, konkludere at Bydelsmødrepraksissen skal være et alternativ der giver kvinderne nye og mere attraktive muligheder for at handle og nye praksisser at indgå i.

Frygten

Hvis kvinderne ikke dukker op til Bydelsmødrenes arrangementer, kan det også skyldes andet end eksisterende netværk. Min empiriske undersøgelse viser, at Bydelsmødrene flere gange italesætter en frygt hos kvinderne overfor både familiemedlemmer, bekendte fra hjemlandet, det omkringliggende samfund og kommunen. Flere af Bydelsmødrene fortæller, at de møder kvinder, som er bange for at andre skal høre om deres problemer, hvilket giver Bydelsmøren udfordringer i de samtaler, hun har med kvinderne (Bilag 19). Eksempelvis fortæller Bydelsmødrene, at de oplever en tilbageholdenhed fra kvinderne, hvis nogen fra deres familie eller fra samme landsby i hjemlandet bor i samme område. *”Jeg tror folk er mere bange for at være at være med” Det er bare mig og der er ikke nogen der skal vide hvad jeg laver, der er ikke nogen der skal vide mine børn har problemer eller jeg har problemer med min mand”* (Lydfil B TID: 6:40). Det gør det derfor svært at tale om problemerne, hvis kvinderne ikke stoler på Bydelsmødrenes tavshedspligt. De vil for alt i verden ikke have, at der sladres om dem til bekendte og familiemedlemmer (Lydfil A TID: 26:02) Det betyder, som jeg tidligere har nævnt, at det kræver en tillid, som Bydelsmødrene skal opbygge

til kvinderne, før de kan nå ind til kernen. Det viser også, at Bydelsmødrene har nogle stærke praksisser at skulle konkurrere mod. Der er nogle forhold i familien som synes at modarbejde Bydelsmødrepraksissen. Ser man på det tyske Bydelsmødreprojekt, var en af konklusionerne på projektet, hvordan mænd og svigermødre var de største barrierer, for Bydelsmødrepraksissen og dermed for Bydelsmødrenes mulighed for at komme ud til kvinderne med deres budskaber (CFBU evaluering 2010 s.73).

Frygten gælder også i forhold til kommunen, der ikke skal vide noget om deres problemer. I en samtale med en Bydelsmor, kom det også frem at hun har været bange for kommunen, og det tror hun også mange andre kvinder er. Bydelsmoren fik fortalt, at hvis hun gik til kommunen, med sine problemer ville de sende hende tilbage til Afrika. (Bilag 23 TID: 1:10:09)

Det er også usikkerheden ved egne danskkundskaber, der gør at nogle kvinder holder sig tilbage fra at deltage i de arrangementer Bydelsmødrene afholder, og sproget får således en betydning for kvindernes deltagelse. En Bydelsmor forsøgte at få to kvinder med til café, men de taler ikke så godt dansk, og var derfor bange for at de andre kvinder ville grine, eller ikke forstå hvad de sagde. Løsningen er ifølge Bydelsmor HU at: "*Det bliver nemmere, når sproget er det samme*" (Lydfil B TID:16:47) For at tilgodese denne bekymring ved sproget, bliver der i mange tilfælde taget hensyn til den enkelte kvindes sproglige kompetencer, når der skal findes en Bydelsmor til en bestemt kvinde. Det er pakistanske Bydelsmødre, der ofte taler med pakistanske kvinder osv. En af Bydelsmødrene mener, at et fælles sprog åbner for talestrømmen om problemerne, og øger tillidsforholdet (Bydelsmor S Bilag 7). Samtidig vil sproget også kunne ses som en barriere, hvis en kvinde og en Bydelsmor fra samme sproglige netværk taler om kvindens problemer. Man kunne forestille sig at den pakistanske kvinde kunne være bange for, at den pakistanske Bydelsmor vil sladre til sit netværk, selvom der er tavshedspligt, og ville derfor ikke have tillid til Bydelsmoren.

Bydelsmødrenes aktiviteter og andre tilbud kan give kvinderne en mulighed for at de forskellige forståelser af frygt forhandles. Bydelsmødrene sætter nye normer op for samvær og gør det muligt at handle anderledes i forhold til de normer for følelsesmæssig adfærd, der er tilknyttet andre praksisser, som de er vant til at deltage i.

Frygten som her er blevet gennemgået, bliver en del af Bydelsmødrenes praksis, i og med den både

sætter forhindringer op for udførelsen af og for at nå målet med praksissen. Ligesom problematikken med de eksisterende netværk, vil jeg også videreføre disse pointer omkring frygt i analysens tredje del, fordi de giver et billede af målgruppen.

Delkonklusion 2

Jeg har i denne del af analysen, på baggrund af både Schatzki og Reckwitz teoretiske perspektiver og begreber analyseret den forhandlede Bydelsmødrepraksis.

Pointerne fra analysen kan sammenholdes med den formelle praksis og sammenfattes på følgende måde.

Helt konkret kan man se, hvilke aktiviteter Bydelsmødrene gør. En Bydelsmor praktiserer hjælpsomhed, dels for kvindernes skyld, men også i flere tilfælde for hendes egen. I og med Bydelsmoren i mange tilfælde selv har været i samme situation som kvinderne, finder hun en identifikation. Forskellen mellem Bydelsmor og kvinde er, at Bydelsmoren nu er uddannet og har udviklet sig fra den kategori af kvinder, som nu er målgruppen for Bydelsmødreprojektet, isolerede og ensomme etniske minoritetskvinder.

Bydelsmoren skaber netværk, får kontakt til kvinderne og videregiver budskaberne fra undervisningen ved at anvende interpersonel kommunikation. Derudover gør hun forskelligt koordinerende arbejde, hvor hun arrangerer møder og arrangementer for kvinderne i hendes boligområde. Hun hjælper bl.a. kvinderne ved at henvise dem til steder, hvor de kan få hjælp. En Bydelsmor inviterer ofte kvinderne til at komme til sig, frem for omvendt, så hun kan tilbyde dem fortrolig samtale.

Denne del af analysen indeholder også pointer omkring det engagement, Bydelsmødrene indgår i praksissen med. Det er for de fleste af Bydelsmødrene i min undersøgelse vigtigt at være engageret og vedholdende overfor kvinderne. De bruger forskellige mængder af deres fritid på at være Bydelsmor. Hvor nogen indgår i praksissen den ene gang om måneden der afholdes arrangementer, er der andre, som aldrig holder fri og hele tiden er parate til at gå ind i praksissen og gøre Bydelsmor.

Der er dog, til trods for Bydelsmødrenes eget engagement i praksissen, forskellige barrierer for praksissen. Det får indflydelse på, hvordan praksissen reproduceres og vedligeholdes og hvordan

der sker nogle brud med praksissen. Den ene er de allerede eksisterende netværk, som kvinderne er en del af og den anden er det, jeg vælger at kalde en frygt for systemer, kommuner og andre myndigheder, mens den tredje barriere handler om sprogets betydning.

Disse mange eksempler på måder 'at gøre Bydelsmor' på viser at praksissen forstås forskelligt, indeholder forskellige skrevne og uskrevne regler og at Bydelsmødre også indgår i praksissen med forskelligt engagement. Disse forskellige tilgange til praksissen viser, at man ikke kan have én tilgang til at forandre praksissen. Denne pointe er udgangspunktet for den tredje del af analysen hvor der lægges et kommunikationsperspektiv på målgrupperforståelsen og forandringsperspektivet for Bydelsmødreprojektet.

Analysen del 3

I denne del af analysen anlægges et kommunikationsperspektiv, hvor målgruppeteori inddrages for at belyse og fortolke på målgruppeperspektivet i hhv. den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis. Analysen af målgruppeperspektivet anvendes til at opsætte en række idealtyper for Bydelsmødrepraksissen samt de praksisser, som kvinderne ifølge den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis indgår i. Det er dermed Bydelsmødrenes forståelse af målgruppens praksisser, som bliver genstand for min videre analyse af målgruppeperspektiver og som beskrives i idealpraksisserne om kvinderne.

Målgruppeforståelse

Målgruppeforståelsen, som den kommer til udtryk i den formelle Bydelsmødrepraksis, viser sig som sagt i formålet med projekt Bydelsmor, hvor Bydelsmødrene skal videregive den viden, de får på Bydelsmødrekurset, til isolerede og marginaliserede etniske minoritetskvinder gennem samtale, netværksskabelse og brobygning (Bydelsmor 2). Med en større viden omkring danske samfundsforhold, er målet at kvinderne bliver bedre til at begå sig i det danske samfund. Derudover bygger materialet på Bydelsmødrenes hjemmeside bl.a. på forskning om etniske minoriteter, som blev gennemgået tidligere i specialet. Eksempelvis blev målgruppen i Als Researchs rapport italesat som socialt isolerede og marginaliserede kvinder (Als Researchrapporten 2008)

Ud fra ovenstående udledes at målgruppen i den formelle praksis forstås som uvidende og socialt isolerede kvinder

I analysen af den forhandlede Bydelsmødrepraksis fremstår et lignende billede af målgruppen. Dette grunder sandsynligvis i, at den formelle Bydelsmødrepraksis tydeligt definerer målgruppen i undervisningen og i det skrevne materiale. Allan Warde taler netop om, at en praksis reproduceres idet den gøres, hvorfor forståelsen af målgruppen som uvidende til dels reproduceres i måden Bydelsmødrene gør Bydelsmødre på. Dette viser sig i Bydelsmødrenes eksempler på hvem kvinderne er¹⁶. Bydelsmødrene fortæller eksempelvis at kvinderne ikke må komme ud for deres

¹⁶ En af grundene til at Bydelsmødrene har dette syn på kvinderne, kan hænge sammen med at de selv har udviklet sig og nogle af dem ikke længere er i samme situation som de kvinder, de skal hjælpe via projektet. I kraft af at de skal hjælpe, kan man antage at Bydelsmødrene ser kvinderne som svage. Ved at være dem der hjælper, kan Bydelsmødrene

mænd (Bilag 23), at de ikke kender til regler omkring ferie og aktivering (Bilag 23), har brug for viden omkring teenagere (Bilag 7) og ikke kender til biblioteket, dets funktion og muligheder (Bilag 7). Af analysens anden del fremgår det også, at Bydelsmødrene ser frygt og social kontrol som problematiske for, at kvinderne kan udvikle sig og blive ligesom dem.

Den forståelse som den formelle praksis har, og som til dels reproduceres af Bydelsmødrene i den forhandlede praksis, kritiseres af bl.a. Bente Halkier. En kritik, der blev gennemgået i teori afsnittet, hvor det fremgik at kommunikationsforskningen igennem længere tid har haft, og til dels stadig har, et fokus på målgruppen som uvidende (videnskab.dk). Forskningen indenfor kampagner og anden forandringskommunikation, har ligeledes båret præg af et fokus på målgruppen ud fra forskellige tilgange, hvor segmentering er én måde at forholde sig til målgruppen på.

Jeg vil med næste afsnit sætte spørgsmålstejn ved disse forståelser af målgruppen som uvidende.

Deficitmodellen

Deficitmodellen er en model, der især bruges indenfor kampagneplanlægning (Videnskab.dk)

Kampagner tilrettelægges med antagelsen om, at en vidensindsprøjtning kan forandre målgruppens adfærd, fordi målgruppen ses som én samlet gruppe af uvidende og svage aktører. Eksempler på denne form for kampagner er bl.a. cykelhjelmkampagner, rygning og andre sundhedskampagner (Videnskab.dk).

Dermed synes den at have samme udgangspunkt for målgruppen som variabeltilgangene har, hvor målgruppen ud fra sociale netværks normer og adfærd tilegner sig viden omkring nye produkter.

"Overtalelseteorien beskæftiger sig med, hvad der bestemmer de enkelte menneskes holdninger og adfærd, hvordan stimuli ændrer holdninger og adfærd og, hvilken sammenhæng der er mellem viden, holdninger og adfærd" (Sepstrup 2007 s. 56). Desuden stammer den fra socialpsykologien (Sepstrup 2007 s. 56) og anvendes indenfor kampagneplanlægning. I denne variabeltilgang tales om tre indlæringshierarkier, der beskriver de effekter, der er ved eksempelvis massekommunikation gennem målgruppens netværk. De tre hierarkier er: Det traditionelle indlæringshierarki (viden =>

positionere sig som bedre end kvinderne. Et forhold som jeg ikke tager op i specialet, men som kan være relevant at have in mente.

holdninger => adfærd), Lav-engagement-indlæringshierarkiet (Viden => adfærd => holdninger) og Dissonansændrings/indlæringshierarkiet (adfærd => holdninger =>Viden) (Sepstrup 2007 s. 561). I det traditionelle indlæringshierarki antages det, at målgruppen, ved eksempelvis at blive præsenteret for en bestemt form for viden om at grønsager reducerer kræft, ændrer holdning til at spise rosenkål og derfor serverer det til aftensmad. Der er dermed sket en ændring i adfærden. Tilsvarende ønskes der også, at Bydelsmødrene kan ændre på målgruppens praksisser ved at give dem ny viden. Som et eksempel på, hvordan overtalelsteoriens traditionelle indlæringshierarki kan anvendes på Bydelsmødreprojektet, kan man forestille sig at ved at give kvinderne information om, at kommunen kan hjælpe dem i eksempelvis sager om bistand, vil kvinderne ændre holdning til kommunen og derefter tør henvende sig til kommunen.

Antager man de samme forudsætninger som deficitmodellen og overtalelsteorien i forhold til Bydelsmødreprojektet, vil den viden, kvinderne får fra Bydelsmødrene, være nok til at ændre deres adfærd og gøre dem til bedre samfundsborgere.

Aktørernes forhandling i de mange forskellige praksisser

Denne fokusering på at viden er vejen til ændret adfærd, hos målgruppen, vil jeg sætte spørgsmålstejn ved. Er det muligt at man med viden alene kan ændre adfærd? Og er disse kvinder bare uvidende eller kan der være andre faktorer som spiller ind? Jeg vil argumentere for at man i stedet kan anlægge et praksisteoretisk perspektiv på målgruppen, der går imod den førnævnte tilgang til målgruppen som uvidende og én samlet masse. Dette bliver tydeliggjort med følgende tre antagelser som tager udgangspunkt i praksisteorien.

For det første antager praksisteorien at individet er mødested for mange typer praksisser (Reckwitz 2002 s 255) Derfor indgår, som empirien viser, både Bydelsmødre og kvinderne i flere forskellige praksisser i løbet af en dag. Der er således mange andre praksisser som Bydelsmødrepraksissen kan komme i konflikt med, fordi der i nogle tilfælde er modstridende forståelser, normer og procedurer, der støder sammen.

For det andet antager den, at en praksis skabes i et fællesskab, der er en forhandling mellem flere individer, og hvor det enkelte individ ikke har den altafgørende betydning for om handlinger, vaner og adfærd forandres (Halkier 2011 s. 65). Bydelsmødre og kvinder skaber således Bydelsmødrepraksissen i fællesskab gennem forhandling.

For det tredje kan begrebet viden ud fra praksisteorien forstås som en gældende norm for, hvordan en bestemt praksis skal gøres og har derfor indflydelse på, hvad der er passende performance (Reckwitz 2002 s. 254). Dette kan være en samfundsbestemt norm eller blot en norm der forhandles, når praksissen gøres af forskellige aktører. Dét, flertallet mener, er den korrekte viden, er den som gælder (Reckwitz 2002 s. 254). Den viden kvinden får fra Bydelsmoren forhandles således i de praksisser, hun indgår i.

Disse tre antagelser fra praksisteorien giver grundlag for, at jeg kan konkludere at en kvinde derfor ikke alene kan ændre på hele familiens adfærd, udelukkende ud fra den viden hun får fra Bydelsmoren.

Bydelsmødrenes egen udvikling

Bydelsmødrenes egen udvikling er også argumentation for, at der kan opsættes et alternativ til deficitmodellens målgruppeforståelse.

I løbet af undervisningen til Bydelsmødre sker der en ændring i måden, de kommende Bydelsmødre gør praksissen på, fordi de gennem undervisningen får nye kompetencer og langsomt bliver introduceret til en ny form for praksis. De introduceres for en viden, som de forhandler og gør til den gældende viden for Bydelsmødrepraksissen. Flere af Bydelsmødrene gør i interviews og observationer opmærksom på ændringer i deres egen udvikling, ved at være med i Bydelsmødreprojektet. Dette er både Bydelsmor A og Bydelsmor S eksempler på (Bilag 23 og Bilag 7). Udover at de selv er blevet mere selvstændige, kan de nu også hjælpe kvinderne ud fra et mere kvalificeret grundlag end tidligere, hvor de blot kunne benytte egne erfaringer. Der er altså en kobling mellem måden Bydelsmødrene agerede på før og efter, de har deltaget i projektet. *Måden* de før agerede på, er i lighed med den måde, de nu italesætter, at kvinderne agerer på. De har, med deres forhandlinger af Bydelsmødrepraksissen dermed været med til at bryde nogle af de forståelser, regler og engagementer, som er genkendelige for nogle af de praksisser, de tidligere har indgået i. Eksempelvis i forbindelse med frygt, manglende netværk og kendskab til danske samfundsforhold. Viden bliver således afgørende for forandring, da Bydelsmødrene i kraft af deres opnåede viden kan forandre deres egen praksis og dermed skabe forandring hos kvinderne.

Det afgørende for Bydelsmødrenes succes, bliver således ikke blot et spørgsmål om at videreformidle tillært eksakt viden, men også at den øgede viden skal indgå i samspil med at andre praksisser for at kunne skabe forandring.

På baggrund af ovenstående argumentationsrække og analysen af den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis vil jeg nu opsætte en række idealtyper, der viser at målgruppen ikke blot er én samlet uvidende masse.

Idealtyper

Jeg har opsat seks idealtyper, som i det følgende afsnit vil blive gennemgået. De første tre tager udgangspunkt i Bydelsmødrenes praksisser og de tre næste i Bydelsmødrenes forståelse af de praksisser kvinderne indgår i.

Disse idealtyper er en videreudvikling af tilgangen til målgruppen som uvidende, som blev gennemgået i de foregående afsnit. Da min empiri bygger på det, Bydelsmødrene har gjort og sagt, vil idealtyperne derfor afspejle, hvilke forskellige forståelser, procedurer og engagementer, der ifølge Bydelsmødrene fremgår både i den formelle og især den forhandlede Bydelsmødrepraksis. Idealtyperne har til formål at vise de forskelligartede praksisser, som Bydelsmødrene og kvinderne indgår i. Dermed vendes perspektivet på målgruppen, fra at se kvinden som den uvidende til at se hende som vidende. Idealtyperne er således ikke en segmentering af målgruppen og Bydelsmødrene, men snarere et kort over, hvilke forskellige krydsende praksisser, som Bydelsmødre og kvinder navigerer i.

Idealtyper for ’at gøre Bydelsmor’

1:

I denne idealtipe gør man engageret Bydelsmor ved at arrangere møder, foredrag og eksempelvis cykelkurser, vise overskud og hjælpe andre kvinder. I denne idealtipe er forståelsen, at man mere hjælper for kvindernes skyld end for sin egen. Man indgår i praksissen med et højt engagement, ved eksempelvis at samarbejde godt med kommunen. I denne idealtipe trækkes på egne erfaringer, og der er en identifikation hos målgruppen. Her er grænserne for praksissen ikke fastlagte, men afhænger af den enkelte situation. I nogle tilfælde vil Bydelsmoren gerne tale med kvinderne hjemme i deres lejligheder, men ser dog helst at samtale, hjælp og støtte foregår ved arrangementerne. Den skrevne regel om at Bydelsmødre har tavshedspligt bliver fulgt til fulde.

2:

I denne idealtipe bruges ikke meget tid på at gøre Bydelsmor. Man vil helst ikke engagere sig for meget. Det er vigtigst at man har det sjovt. Dermed sættes skarpe grænser for, hvornår man indgår i

praksissen, eksempelvis ved kun at agere som Bydelsmor under arrangementerne 1 gang om måneden. Her ses målgruppen som uvidende, der skal lære nogle regler for hvordan man bør agere korrekt. Forståelsen af Bydelsmødrepraksissen er i lighed med den formelle praksis, hvor Bydelsmoren støtter kvinden til selv at finde frem til sine ressourcer. Den skrevne regel om at Bydelsmødre har tavshedspligt bliver fulgt til fulde. Samlet set siger Bydelsmødrene, at de 'gør Bydelsmor' for at realisere og udvikle sig selv, i højere grad end for at hjælpe andre.

3:

Måden man 'gør Bydelsmor' i denne idealtipe, er forståelsen baseret på fællesskabet blandt Bydelsmødrene. Her har man lyst til at hjælpe, men også et ønske om at være en del af et netværk. Engagementet er højt, men ikke på et organisatorisk plan. Denne Bydelsmor har et stort netværk og er respekteret af områdets kvinder. Grænserne for Bydelsmødrepraksissen er mere åbne, fordi kontakten til kvinderne foregår i alle hverdagens situationer. Forståelsen af den formelle praksis er, at man som Bydelsmor skal støtte kvinden til selv at finde egne ressourcer, ved eksempelvis at tage med hende i banken, til møde på skolen osv. Hun samarbejder godt med de andre og er ofte den, der sørger for at alle er med. Forståelsen af Bydelsmødrepraksissen er her at man som kvinde kan hjælpe andre, så de ikke får det ligesom en selv. Den skrevne regel om at Bydelsmødre har tavshedspligt bliver fulgt til fulde.

Idealtyper for at 'gøre kvinde':

Nedenstående idealtyper er udviklet ud fra Bydelsmødrenes forståelse af kvindernes praksisser og bærer således præg af, hvordan Bydelsmødrene positionerer sig i forhold til kvinderne, som dem der skal hjælpes og nå derhen, hvor de selv er nu.

1:

I denne idealtipe er forståelsen, at kvinderne er svage. Måden at gøre kvinde på er at være passiv overfor Bydelsmødrepraksissen. Her deles problemerne ikke med andre og kvinderne kommer derfor ikke til Bydelsmødrenes arrangementer og taler ikke med Bydelsmødrene om problemer. I denne idealtipe er der en forståelse af Bydelsmoren som en, der kan hjælpe med alt, lige fra vasketøj og rengøring til at skaffe statsborgerskab til hende.

2:

I denne idealtipe er forståelsen af at gøre kvinde tilknyttet andre netværk end dem Bydelsmødrene

tilbyder. I denne praksis følges i stedet forståelser, procedurer og teleoaffektive strukturer af at være kvinde, som passer til ægtemandens eller familien. Ny viden er ikke vigtig i denne idealtipe, fordi kvinden har et tilstrækkeligt kendskab ud fra de netværk som hun allerede indgår i.

3:

I denne idealtipe er der en forståelse af viden, som noget der kan hjælpe. Her gør kvinden en indsats for at finde frem til de rette svar omkring forskellige samfundsforhold, men det vage kendskab til Danmark, gør det svært at få fat i de rette informationer. Samtidig har det dårlige kendskab også en sammenhæng med de sproglige kompetencer. Her tør man ikke tale dansk foran andre, fordi man er nervøs for at der grines og gøres nar, hvis ikke danskkundskaberne er i overensstemmelse med den forståelse af sprog og udtale som er gældende i en praksis som Bydelsmødrene arrangerer. Dette kan eksempelvis være cafeaftener, hvor man hygger og fortæller om sig selv på dansk.

Delkonklusion 3

Når trådende fra denne tredje del af analysen samles, kan følgende konkluderes:

Der er en forståelse af målgruppen som uvidende, hvilket både fremgår af den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis. En forståelse der også er genkendelig i de gængse målgruppetilgange indenfor kommunikationsforskning og kampagneplanlægning.

Som modspil til denne forståelse, viser jeg med en række idealtyper, hvordan et praksisteoretisk perspektiv kan vende denne forståelse af målgruppen. I stedet for at fokusere på hele målgruppen som uvidende fokuseres der i stedet på, hvordan målgruppen gør. Selvom det er Bydelsmødrenes forståelser af kvindernes praksisser der kommer til udtryk i idealtyperne, viser de alligevel et fokus på forskellighed.

Med udgangspunkt i praksisteoriens antagelser om, at en praksis skabes i fællesskab, og viden forhandles mellem de aktører, der indgår i praksissen, kan jeg konkludere, at idealtyperne kan få betydning for, hvordan man fremover vil se på målgruppen af kvinder i projekt Bydelsmødre. Idealtyperne viser bredden i Bydelsmødrepraksissen ved at fremhæve forskellige mindre praksisser og vise, hvor forskelligt man kan gøre Bydelsmor.

Ved at pege på, hvilke praksisser Bydelsmødrene og kvinderne indgår i, banes vejen for at forbedre kommunikationsindsatsen og forandre projekt Bydelsmødre, således at målet om, at kvinderne bliver mere selvstændige og får større viden, lykkes. Jeg ser et potentiale for Bydelsmødrenes

Landsorganisation i at udvikle og forandre på Bydelsmødrepraksissen ved netop at anvende disse idealtyper.

Man kan eksempelvis henvende sig til forskellige Bydelsmødres, ud fra de forskellige måder de agerer på. Dette kan styrke det lokale arbejde, fordi man udvikler den enkelte måde at gøre praksissen på. Hvis en Bydelsmor der hovedsageligt gør idealtipe 1, kan uddannelsens indhold for hende dreje sig om koordinering mere end den menneskelige kontakt, som idealtipe 3 beskriver. Et andet forslag kan være at uddanne endnu flere kvinder til Bydelsmødre. Ikke blot fordi de dermed får den viden, som synes nødvendig, men fordi de dermed får mulighed for at træde ind i nye praksisser.

I forhold til idealtyperne om kvinderne er jeg opmærksom på, at baggrunden for dem som sagt er Bydelsmødrenes forståelser af kvindernes praksisser. Dog mener jeg, de kan give perspektiver på Bydelsmødrenes arbejde. For det første viser de, at målgruppen af kvinder ikke er en samlet masse. Især idealpraksis 2 viser, at kvinderne allerede indgår i andre praksisser. For det andet viser idealpraksisserne at kvinderne i nogen grad allerede har en viden omkring opdragelse, sundhed m.m. i forbindelse med de praksisser, de i forvejen indgår i herunder familie – og kvindepraksisser. Begge disse eksempler sætter spørgsmålstejn ved, om kvinderne i det hele taget har behov for at indgå i de netværk. Bydelsmødrene tilbyder.

Dermed mener jeg at kunne konkludere, at idealtyperne er en ny måde at anskue målgruppen på, så målgruppen ikke sættes i bås, men i stedet viser dens forskellighed. Når denne forskellighed respekteres, kan indsatsen målrettes til at have fokus på både handling og øget viden.

Konklusion

Udgangspunktet for specialet var at finde frem til, hvordan en Bydelsmødrepraksis gøres og forhandles af Bydelsmødre set ud fra et praksisteoretisk perspektiv.

Dette undersøgte jeg ved at interviewe og observere Bydelsmødre flere forskellige steder i København og omegn samt ved at læse om Bydelsmødrene på deres hjemmeside og udføre samtaler med Bydelsmødrenes Landsorganisation. Jeg fandt frem til, at en Bydelsmødrepraksis kan opdeles i en formel og en forhandlet Bydelsmødrepraksis, der tager udgangspunkt i Theodor Schatzkis teoretiske definition af en praksis.

Den formelle Bydelsmødrepraksis

I den formelle praksis fandt jeg frem til, at forståelserne ses i de forskellige krav Bydelsmødrenes Landsorganisation stiller Bydelsmødrene og forholder sig til projektets målgruppe på. Eksempelvis at en Bydelsmor er en kvinde, der har lyst til at hjælpe, har et netværk og er frivillig (Bydelsmor 2). Målgruppeforståelsen er bl.a., at kvinderne, som Bydelsmødrene skal hjælpe, mangler viden om samfundet og lever isoleret og marginaliseret.

Ligeledes er der en forståelse af, at Bydelsmødre indgår i et fællesskab, som kan styrke måden at gøre Bydelsmor på.

Den formelle praksis kom også til udtryk i undervisningssituationen, hvor eksempelvis samtalemodellen med de fem faser viste en række procedurer for praksissen. For det første kan jeg konkludere, at der er en række skrevne regler, der alle bliver udtrykt på Bydelsmødrenes hjemmeside. For det andet gælder der regler om, at man som Bydelsmor skal støtte kvinden til at styrke egne ressourcer, at Bydelsmoren har tavshedspligt samt at der eksisterer bestemte procedurer for, hvordan man gør Bydelsmor, når man har en samtale med en kvinde. Jævnfør modellen med 5 faser (bilag 17)

Ud fra observationsgang 1 (Bilag 4), hvor de fem faser blev afprøvet i undervisningen, kan jeg konkludere, at der i en samtale mellem Bydelsmor og kvinde, er meget åbne rammer for, hvilke teleoaffektive strukturer, der er passende performance.

Den forhandlede Bydelsmødrepraksis

Den forhandlede Bydelsmødrepraksis viste også forståelser og procedurer for Bydelsmødrenes måde at gøre Bydelsmor på. Ved anvendelse af Allan Wardes begreb om engagement i stedet for Schatzkis begreb om teleoaffektive strukturer, viser jeg det engagement, Bydelsmødrene indgår i

Bydelsmødrepraksissen med, og hvilke betydninger engagementet har for vedligeholdelserne og forandringerne af praksissen.

Både forståelserne, procedureerne og engagementet viste sig at blive gjort forskelligt afhængigt af Bydelsmødrene og kvindernes forhandling i den enkelte kontekst.

Det, som understøtter den forhandlede Bydelsmødrepraksis, ser jeg som de måder Bydelsmødrene gør praksissen på. Ved eksempelvis at gøre hjælpsomhed igennem de aktiviteter, de igangsætter, eller igennem de konkrete måde, de hjælper kvinderne på. I måden de afgrænser praksissen på, eksempelvis ved ikke at ville gøre rent. De gør praksissen i kraft af en identifikation til kvinderne, de gør den igennem vedholdenhed og i det hele taget ved at engagere sig i praksissen på forskellig vis. Ved at analysere på Bydelsmødrenes engagement, fandt jeg frem til, at engagementet har stor betydning for, om kvinderne deltager i Bydelsmødrepraksissen eller ej.

Samtidig fandt jeg også frem til nogle barrierer for Bydelsmødrenes arbejde, der kommer til udtryk i Bydelsmødrenes egne beskrivelser af målgruppen. Disse barrierer modarbejder ifølge Bydelsmødrene den forandringsproces, som de ønsker at igangsætte ved at inddrage kvinderne i Bydelsmødrepraksissen. Den ene barrierer udgøres af de netværk, kvinderne allerede er en del af. Den anden er kvindernes frygt for eksempelvis sociale myndigheder og sladder i lokalområdet, der gør det sværere for Bydelsmødrene, at få kvinderne til at fortælle om deres problemer og få dem til at komme til de arrangementer, de tilbyder. Den tredje er, at manglende eller svage sprogkunderskaber har en betydning for kvindernes deltagelse i arrangementer og lign.

De første to dele af analysen har dermed vist, hvordan en Bydelsmødrepraksis gøres og forhandles, samt hvilke dele af praksissen, der kan understøtte eller modarbejde forandring.

Målgruppeperspektivet

Den tredje del af analysen sætter fokus på målgruppeperspektivet med udgangspunkt i Bydelsmødrenes egne udsagn om, hvilke praksisser kvinderne indgår i, som det kommer til udtryk i den forhandlede Bydelsmødrepraksis. Samtidig viser denne del af analysen også, at den formelle Bydelsmødrepraksis har nogle forståelser af målgruppen. I begge praksisser viste der sig en forståelse af målgruppen som uvidende, socialt isoleret, med brug for hjælp. Denne forståelse bunder til dels i Bydelsmødrenes tidligere handlinger og erfaringer.

Eksemplerne fra empirien viste at kvinderne ikke kender til regler om ferie i forhold til bistand, ikke

har kendskab til f.eks. kommunen og biblioteket samt manglende viden om opdragelse af teenagere. Denne forståelse af målgruppen som uvidende kobledede jeg bl.a. til målgruppeforståelsen i deficitmodellen. Herudfra kan jeg konkludere at målgruppeforståelsen i Bydelsmødrepraksissen er sammenlignelig med deficitmodellens forståelse af målgruppen som uvidende.

Jeg fandt frem til, at man i stedet for at anvende det målgruppeperspektiv, der viser sig i både Bydelsmødrepraksissen og deficitmodellen, kan se målgruppen som en forskelligartet gruppe. I stedet kan jeg konkludere, at det er fordelagtigt at anvende de forskellige måder at gøre Bydelsmødre på, til at udvikle på projektet. Ved at inddrage praksisteoriens forståelse af hvordan viden forhandles i en praksis, peger jeg på, at viden alene ikke nødvendigvis kan ændre en praksis. I stedet kræver det, at man ser på forskelligheden i måderne at gøre en praksis på, hvis man vil udvikle og forandre Projekt Bydelsmødre og få kvinderne til at ændre vaner og adfærd. Dette viser jeg ved at opsætte i alt seks idealtyper og dermed besvare den sidste del af problemformuleringen.

Idealtyperne

De første tre idealtyper for, hvilke praksisser Bydelsmødrene indgår i, blev udviklet ud fra de forskellige måder at gøre Bydelsmødre på, som det ses i hhv. den formelle og den forhandlede Bydelsmødrepraksis.

Med udgangspunkt i de tre idealtyper kan jeg overordnet konkludere, at en Bydelsmødrepraksis gøres forskelligt. For derfor at skabe forandring og udvikling af praksissen kan man gøre to ting: For det første vil man kunne omstrukturere uddannelsen af Bydelsmødre, så man tilgodeser de forskellige måder at gøre Bydelsmødrepraksissen på i den lokale kontekst. Dermed kan man sikre, at Bydelsmødrene uddannes forskelligt, og de får præcis den viden, de har brug for, for at kunne forhandle praksissen og dermed skabe forandring.

For det andet, vil man kunne sammensætte en gruppe af Bydelsmødre efter måderne at gøre Bydelsmødre på, så man får en gruppe med Bydelsmødre, der indgår i praksissen på hver deres måde, og dermed skaber dynamik og fleksibilitet i den samlede indsats, som Projekt Bydelsmødre gør i boligområder i Danmark.

Samtidig kunne jeg opsætte tre idealtyper for de praksisser, som kvinderne ifølge Bydelsmødrene indgår i. Med det forbehold at det ikke er kvinderne selv, som har gjort og sagt, hvilke forståelser, procedurer og engagementer, de indgår i praksisserne med.

De tre idealtyper for kvinderne gør det muligt at konkludere, at man ikke kan anskue målgruppen for Bydelsmødreprojektet som én samlet gruppe, og idealtyperne tager dermed hensyn til den forskellighed, som et praksisteoretisk perspektiv anlægger på målgruppen.

Samtidig sætter idealtipe 2 spørgsmålstejn ved, om kvinderne altid er uvidende, socialt isolerede, uden netværk og uden viden om danske samfundsforhold. Derfor vil man med fordel kunne anvende idealtyperne til at gøre forskellige målrettede indsatser, for at få fat i kvinderne til at ændre vaner og adfærd.

Jeg kan derfor til slut konkludere at de opsatte idealtyper i mit tilfælde viser, at både Bydelsmødre og kvinder indgår i forskellige praksisser, hvor viden alene ikke er tilstrækkeligt til at forandre kvindernes vaner og adfærd eller udvikle på projekt Bydelsmødre. Dette speciale har vist, at det er vigtigt at have fokus på aktørernes handlinger, hvis man gerne vil forandre en målgruppes adfærd og vaner. Det er igennem Bydelsmødrenes uddannelse og specielt igennem deres performances som Bydelsmødre, at der sker en forandring hos dem. Det kræver derfor fokus på, hvordan Bydelsmødrepraksissen gøres og forhandles for at kunne forandre den og målgruppens vaner og adfærd.

Litteraturliste

Bøger

- Bente Halkier (2010): '*Consumption Challenged: Food in Medialised everyday lives*'. Forlaget Ashgate
- Bente Halkier i Pernille Almlund og Nina Blom Andersen (2011): '*Fra metateori til kommunikation*' s.57-85 2011 Hans Reitzels forlag
- Danneskiold-Samsøe mfl. (2011): '*Familien betyder alt. Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier*' Forlaget Frydelund
- Harold. Garfinkel (1967): '*Studies in ethnomethodology*' Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall'
- Iben Jensen i Pernille Almlund og Nina Blom Andersen (2011): '*Fra metateori til kommunikation*' s.36-58 Hans Reitzels forlag
- Kisten Gram Hansen (2003): '*Boligers energiforbrug – sociale og tekniske forklaringer på forskelle*' Statens Byggeforskningsinstitut.
- Klaus Bruhn Jensen (2002): '*A Handbook of Media and Communication Research. Qualitative and Quantitative Methodologies*' Chapter 15, London, Routledge.
- Steinar Kvale og Svend Brinkmann (2008): '*Interview. Introduktion til et håndværk*' Hans Reitzels forlag
- Mary Simpson og Jennifer Tuson (1997): '*Using Observation in Small Scale Research*' SCRE Glasgow
- Michael Hviid Jacobsen og Sune Qvortrup Jensen: (2012): '*Kvalitative udfordringer*' Hans Reitzels forlag
- Nina Blom Andersen (2008): '*Risici og ramthed – vedtagelser, performance og definitionsmagt*' Ph.d.-afhandling Roskilde Universitet

- Preben Sepstrup (2007) *'Tilrettelæggelse af information. Kommunikations- og kampagneplanlægning'*. Forlaget Academica
- Sarah Fenstermaker and Candace West (2002): *'Doing gender doing difference. Inequality, power, and institutional change'* New York Routledge.
- Søren Kristiansen og Hanne Kathrine Krogstrup (1999): *'Deltagende Observation. Introduktion til en Forskningsmetodik'* Hans Reitzels forlag.
- Theodore R. Schatzki (1996): *'Social practices. A Wittgensteinian Approach to Human Activity and the Social'* Cambridge University Press.
- Theodore R. Schatzki (2001): *'Practice Minded Orders' I Schatzki, T., Knorr-Cetina, K, & von Savigny, E (red). The Practice Turn in Contemporary Theory'* London Routledge.
- Theodore R Schatzki (2002): *'The Site of the Social. A Philosophical Account of the Constitution of Social Life and Change'* Pennsylvania, Pennsylvania State University Press.
- Sine Nørholm Just og Thomas Burø: "Kultur og kommunikationsteori. En introduktion. 2010 Hans Rietzels forlag

Faglige artikler

- Allan Warde (2005): *'Consumption and Theories of Practice'* Journal of Consumer Culture SAGE Publications (London, Thousand Oaks, CA and New Delhi
- Andreas Reckwitz (2002): *'Toward a Theory of Social Practices'* Sage Publications: London, Thousand Oaks, CA and New Delhi
- Bente Halkier og Iben Jensen (2008): *'Det sociale som performativitet. Et praksisorienteret perspektiv på analyse og metode'* DANSK SOCIOLOGI Nr. 3/19.
- Bente Halkier og Iben Jensen (2011) *'Doing 'healthier' food in everyday life? A qualitative study of how Pakistani Danes handle nutritional communication'* Routledge Taylor and Francis
- Elisabeth Shove og Mike Panzar (2005): *'Consumers, Producers and Practices. Understanding the invention and reinvention of Nordic walking'* SAGE Publications

(London, Thousand Oaks, CA and New Delhi)

- Garbi Schmidt and Vibeke Jacobsen (2012): *'Marriage among Ethnic Minorities in Denmark: Continuity and Change'*
- Kirsten Simonsen (2007): *'Practices, Spatiality and embodied emotions: An outline of a geography of practice'* HUMAN AFFAIRS 17, 168–181
- Stephen P Turner: 'Bad practices. A reply*' 1997 *Human Studies* 20: 345–356, 1997. 345 1997 *Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands.*
- Simon Skovgaard Møller og Anders Rosdahl 'Indvandrere i job. Marginalisering og beskæftigelse blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere' 2006

Links

Links til lyd - og videoklip

Forelæsning med Bente Halkier om praksisteori: <http://www.samfil.dk/2011/01/halkier-praksisteori-og-metodologi-analytiske-overs%C3%A6ttelser-inden-for-forandrings-kommunikation/>

Youtubeklip youmeshopping <http://www.youtube.com/watch?v=BO0q70vgkDw>

Youtubeklip: Bydelsmødre: <http://www.youtube.com/watch?v=Ri-t22uAGIU>

Youtubeklip: Diplomoverrækkelse: <http://www.youtube.com/watch?v=NLXmfgg-rvA>

Youtubeklip: Bydelsmødre Sjælør: <http://www.youtube.com/watch?v=F2-0DYhVjrI>

Youtubeklip: Cykelkurset forberedes: <http://www.youtube.com/watch?v=aP6oczvaH6o>

Youtubeklip: Nørrebro: http://www.youtube.com/watch?v=_R0WF0msVc8

Lydfil A: Interview med Bydelsmor S

Lydfil B: Interview med Bydelsmor HU

Lydfil C: Interview med Bydelsmor A

Lydfil D 1 Bydelsmor U

Lydfil D 2: Bydelsmor U

Lydfil E: Erfaringsudvekslingsmøde mellem Bydelsmødre + samtale med Bydelsmor A

Lydfil F (0-4): Telefoninterview med koordinator

Links til anden litteratur

Videnskab.dk:

Artikel: 'Kampagner om sundhed og livsstil undervurderer os' d. 14. februar 2012:

<http://ekstern.videnskab.dk/kultur-samfund/kampagner-om-sundhed-og-livsstil-undervurderer-os>
(11. juni 2012 kl. 13.25)

Artikel: 'Bydelsmødre skal skabe tillid'

http://www.ugebreveta4.dk/2010/201006/Baggrundoganalyse/Bydelsmoedre_skal_skaabe_tillid.aspx
(12. januar 2012 kl. 11.50)

Socialforskningsinstituttets database: <http://www.sfi.dk/rapportoplysninger-4681.aspx?Action=1&NewsId=129¤tPage=5&PID=9267>

Statens Institut for folkesundhed: <http://www.si-folkesundhed.dk/Forskning/Befolkningens%20sundhedstilstand/Etniske%20minoriteters%20sundhed/Litteraturdatabase/Database.aspx> 18 maj 2012 kl. 10.25

Kvindeprogrammet 2011: <http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/CF3A701C-194C-4760-8B79-98B0D33E79B8/0/kvindeprogrammet.pdf>

CFBU Evaluering 2010: http://www.cfbu.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/Bydelsmoedre-En_samlet_evaluering.2.pdf

Evaluering af Bydelsmødreprojekter i Københavns Kommune 2011

http://www.bydelsmor.dk/aviva/media/nyheder/bydelsmoedre_kbh_komparativ_rapport.pdf

Rapport fra Als Research: [http://www.alsresearch.dk.php5-6.dfw1-](http://www.alsresearch.dk.php5-6.dfw1-2.websitetestlink.com/uploads/Publicationer/Socialt_isolerede_kvinder.pdf)

[2.websitetestlink.com/uploads/Publicationer/Socialt_isolerede_kvinder.pdf](http://www.alsresearch.dk.php5-6.dfw1-2.websitetestlink.com/uploads/Publicationer/Socialt_isolerede_kvinder.pdf)

Als Research 1: www.alsresearch.dk/dansk/projekter/kortlagning-2/sociale-forhold-blandt-socialt-isolerede-kvinder-med-etnisk-minoritetsbaggrund

Nyidanmark 1: http://www.nyidanmark.dk/da-dk/integration/by_og_bolig/bydelsmoedre.htm

Nyidanmark 2: [http://www.nyidanmark.dk/da-](http://www.nyidanmark.dk/da-dk/Integration/fokuspaaqvinder/kvindeprogrammet/nydanske_kvinders_ressourcer_i_fokus.htm)

[dk/Integration/fokuspaaqvinder/kvindeprogrammet/nydanske_kvinders_ressourcer_i_fokus.htm](http://www.nyidanmark.dk/da-dk/Integration/fokuspaaqvinder/kvindeprogrammet/nydanske_kvinders_ressourcer_i_fokus.htm)

Nyidanmark 3: [http://www.nyidanmark.dk/da-](http://www.nyidanmark.dk/da-dk/nyheder/nyheder/integrationsministeriet/2011/august/bydelsm%C3%B8dre.htm)

[dk/nyheder/nyheder/integrationsministeriet/2011/august/bydelsm%C3%B8dre.htm](http://www.nyidanmark.dk/da-dk/nyheder/nyheder/integrationsministeriet/2011/august/bydelsm%C3%B8dre.htm)

Bydelsmødre - Et praksisteoretisk perspektiv på "Projekt Bydelsmødre"

Nydanmark 4:

http://www.nyidanmark.dk/bibliotek/publikationer/nyhedsbreve/2007/i_job_nu_2_2007/html/chapter02.htm

Nydanmark 5: http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/2C74C967-92A5-4B15-9694-E10699DC475F/0/ijobnu_2_2007.pdf

Bydelsmor 1: <http://www.bydelsmor.dk>

Bydelsmor 2: <http://www.bydelsmor.dk/bydelsmoedre/>

Bydelsmor 3:

http://www.bydelsmor.dk/aviva/media/nyhedsbreve/nyhedsbrev_for%C3%A5r_2012.pdf

Bydelsmor 4: <http://www.bydelsmor.dk/ValbyogSydhavn/>

Bydelsmor 5:

http://www.bydelsmor.dk/aviva/media/landsorganisation/folder%2020x20/bm_folder_oplysning_print_extended_220212.pdf (6 juni 2012 kl. 13.01)

Link til Reckwitz: http://www.frias.uni-freiburg.de/lang_and_lit/fellows-en/reckwitz_lili_en?set_language=en (15. maj 2012 kl. 14.29)

Link om Elisabeth Shove: <http://crts.bilkent.edu.tr/shove.html> (15. maj 2012 kl. 16.53)

Link til anmeldelse af Theodore Schatzkis bog: '*Social Practices. A Wittgensteinian Approach to Human Activity and the Social*'

http://books.google.dk/books/about/Social_Practices.html?id=1C5WPgAACAAJ&redir_esc=y (26 april 2012 kl. 16.58.)

Mødomsquizz: <http://www.nymoedom.dk/quiz.html>. (24. maj 2012 kl. 12.11)

Socialforskningsinstituttet,

SFI 1: http://www.sfi.dk/udsatte_grupper_p%C3%A5_boligmarkedet-4754.aspx (12. maj 2012 kl. 14.26)

KÅS tal: <http://www.dst.dk/TilSalg/produkter/KAAS-noegletal.aspx> (3. februar 2012 kl. 13.24)

Bydelsmødre - Et praksisteoretisk perspektiv på "Projekt Bydelsmødre"

Fonden for socialt ansvar: <http://www.ffsa.dk/> (14. maj 2012 kl. 14.30)

www.stadtteilmuetter.de hjemmesiden for det Tyske Bydelsmorprojekt.

Formidlingsartikel

Samarbejde med

Bydelsmødre

Bydelsmødre og sundhedsplejersker kan begge få glæde og fagligt udbytte af at samarbejde. Det frivillige arbejde kan være supplement til faglig viden, der kan skabe grobund for nye praksisser omkring sundhed og børneopdragelse.

Af Nana Nielsen

Undskyld, hvad for en mor?

Bydelsmødre er kvinder, der hjælper kvinder med anden etnisk baggrund end dansk gennem samtale netværk og brobygning. De har gennemgået et kursusforløb om danske samfundsforhold med formålet at kunne hjælpe kvinder i deres lokalområde. Aisha Gubrail er Bydelsmor i Toftegårdshaven ved København. Hun og områdets 7 andre Bydelsmødre har åbnet en kvindecfe, hvor de inviterer forskellige foredragsholdere på besøg. De drikker kaffe, snakker og hygger. Somme tider tager de på ture, som Aisha arrangerer. Sidste måned besøgte de det lokale bibliotek, hvor kvinderne fik en rundvisning på arabisk. På torsdag, hvor cafeen igen holder åbent, håber hun, at endnu

flere kvinder dukker op i cafeen og hører et oplæg fra Søndervangsskolens skole-hjemvejleder. Der er mange kvinder med anden etnisk baggrund end dansk i Toftegårdshaven, som ikke kender ret mange andre og har svært ved at tale det danske sprog. ”Vi som *Bydelsmødre kan hjælpe dem med at møde nye mennesker og vise dem nye veje og muligheder*” fortæller Aisha.

Nyt syn på målgruppen

På Bydelsmødrenes hjemmeside, beskrives disse kvinder i boligområderne som ensomme og socialt isolerede. En sådan tilgang til målgruppen, kan man tilknytte den meget anvendte deficitmodel. Denne model anvendes indenfor kampagneplanlægning og anser målgruppen som uvidende forbruger. Ifølge modellen kan man, ved at give viden og information om et bestemt område til en målgruppe, forandre målgruppens adfærd. I specialet ’Bydelsmødre – Et praksisteoretisk perspektiv på ”Projekt Bydelsmødre”’ fremhæves, at man i stedet kan se på målgruppen ud fra et praksisteoretisk perspektiv og dermed ændre synet på målgruppen. Et sådant perspektiv kan undersøge, hvilke praksisser mennesker agerer i, og hvordan de helt konkret gør og

siger. I stedet for at se kvinderne som uvidende og isolerede, der har brug for sundhedsfaglig viden, kan det være fordelagtigt at se på, hvilke praksisser kvinderne indgår i. For sundhedsplejersker kunne det være relevant at kende til hvilke forståelser, skrevne og uskrevne regler samt normer for følelsesmæssig adfærd, kvinder i nærområdet tillægger forskellige "sundhedspraksisser" eller "opdragelsespraksisser". Hvis man som sundhedsplejerske ønsker nogle kvinder til at ændre adfærd i forhold til fremmøde eller opdragelse af småbørn, kan det derfor være relevant at undersøge, hvordan kvinderne forstår praksissen 'at gøre god mor'. Det kan hjælpe sundhedsplejersker til at kommunikere mere målrettet til kvinderne, fordi fokus dermed er på målgruppens handlinger.

Aisha skaber nye praksisser

Aisha har i samarbejde med kommunen og de lokale sundhedsplejersker fået kendskab til kvinder i området, som kunne have brug for at tale med en Bydelsmor. Derfor kontaktede hun kvinden og tilbød hende hjælp. De to kvinder mødtes derefter flere gange i kvindens hjem, hvor hun kunne fortælle Aisha hele sin historie. Kvinden havde brug for at snakke. "Jeg kom hos hende flere gange, og til sidst begyndte vi at tale om alt hvilken frisør jeg bruger og hvilke ansigtsmasker, der

er gode" siger Aisha og smiler.

Bydelsmødrene kommer i kontakt med kvinderne, skaber netværk og nye relationer og kan tale med dem og lære dem at kende uden at der er en professionel relation. Dermed får de et unikt kendskab til områdets kvinder. Bydelsmødrene giver ikke blot ny viden men kan give kvinderne nye praksisser, de kan indgå i. De opretter cykelkurser, der giver kvinderne mulighed for at indgå i nye sundhedspraksisser. De hjælper med kontakten til skolen, så kvinderne opdager nye praksisser omkring at samarbejde med skolen. På den måde sætter Bydelsmødrene fokus på at forandre målgruppens handlinger frem for blot at give dem en vidensindsprøjtning.

Samarbejde på tværs

Bydelsmødres frivillige arbejde kan være et supplement til sundhedsplejerskers hverdag. Mange af Bydelsmødrene oplever at det er igennem interpersonel kommunikation, hvor man lader nyhederne spredes fra kvinde til kvinde, er den metode, hvor de fleste kontakter til kvinder etableres. Derfor er der stor sandsynlighed for, at sundhedsplejersker med et stort kendskab til kvinder i lokalområdet kan henvise til Bydelsmødrene. På den måde styrkes det stykke frivillige sociale arbejde, der ydes. Omvendt kan

Bydelsmødrene også være vejen til, at flere kvinder opnår en større tryghed med kommunens tilbud om sundhedspleje og hjælp til mødre med små børn. En støtte som mange mødre allerede i dag finder gennem mødregrupper, men som langt fra udnyttes af alle kvinder.

Som sundhedsplejerske vil man også kunne tilbyde sin hjælp gennem gratis foredrag for kvinder rundt om i boligområderne til diverse cafeer, klubaftner og lign, som afholdes af Bydelsmødre. Dermed åbner man for udvidet sundhedspleje, der sammentænker de praksisser, kvinderne indgår i. Selvom Bydelsmødrene ikke kan overtage de professionelle arbejdsopgaver, kan de med deres kendskab til boligområdets kvinder styrke den sociale indsats overfor udsatte og sårbare familier, som også er en del af sundhedsplejen i dag.

Faktaboks

Bydelsmødrenes Landsorganisation søsætter årligt en række Bydelsmødreprojekter. I projekterne uddannes en gruppe af ressourcerstærke etniske minoritetskvinder til Bydelsmødre. Her får de indblik i danske samfundsforhold, der eksempelvis kunne omhandle borgers rettigheder og muligheder indenfor det kommunale, sammenhæng mellem sundhed og kost og opdragelse af børn. Denne viden skal de gennem netværk, samtale og brobygning sprede til boligområdets kvinder ved eks. at henvise dem til fagpersoner i lokalområdet. Bydelsmødrene har tavshedspligt og anvender ofte deres eget netværk til at hjælpe kvinder. Læs mere om Bydelsmødrene på www.bydelsmor.dk

Nana Nielsen, cand. comm. fra Roskilde Universitet og har skrevet specialet.

”Bydelsmødre – Et praksisteoretisk perspektiv på ”Projekt Bydelsmødre”.

Email: Nanagnana@hotmail.com

Referencer:

Artikel på Videnskab.dk: ’*Kampagner om sundhed og livstil undervurderer os*’ d. 14. februar 2012

- Andreas Reckwitz (2002): ’*Toward a Theory of Social Practices*’ Sage Publications: London, Thousand Oaks, CA and New Delhi

- Theodore R. Schatzki (1996): ’*Social practices. A Wittgensteinian Approach to Human Activity and the Social*’ Cambridge University Press

- Bente Halkier (2010): ’*Consumption Challenged: Food in Medialised everyday lives*’. Forlaget Ashgate

- www.bydelsmor.dk

- www.nyidanmark.dk

Bag om formidlingsartiklen - refleksioner, overvejelser og argumentation

Baggrund

Denne artikel er skrevet til fagbladet for sundhedsplejersker, som indlæg til deres temasider, under det fiktive tema omkring frivillighed/lokalområder. Det valgte medie er således skriftligt, og rammer en bred gruppe af fagpersoner med formodet interesse for sundhedsplejen. Fagbladet udkommer seks gange årligt, og kan blive tilsendt med posten eller downloades på www.sundhedsplejersken.dk

Artiklens indhold tager bl.a. udgangspunkt i Bydelsmødrenes Landsorganisations tre principper omkring samtale, netværk og brobygning. Derudover indeholder den flere perspektiver, som jeg tager fat i specialets analyse. Udover at redegøre for Bydelsmødrenes arbejde, opsætter den en problemstilling, hvor målgruppeforståelsen blandt andet diskuteres. I specialet sættes spørgsmålstegn ved 'den uvidende målgruppe', og forsøger i stedet at lade det praksisteoretiske perspektiv være bestemmende for, hvordan man på en ny måde kan forholde sig til målgruppen på. Desuden gør artiklen specialets pointer relevante for målgruppen af artiklen, ved at lade temaet dreje sig om samarbejdet mellem Bydelsmor og Sundhedsplejersker. Et samarbejde der er et reelt eksempel fra empirien. Artiklen indeholder fiktive citater, der har baggrund i de interviewudtalelser Bydelsmødrene har givet i undersøgelsen til specialet.

Målgruppe

Målgruppen for artikel er hovedsageligt sundhedsplejersker, der arbejder med eksempelvis småbørnsmødre. Det som karakteriserer målgruppen er at den i kraft af sit arbejde møder mange kvinder, som jeg forestiller mig, kunne være målgruppen hos projekt Bydelsmødre, samt Bydelsmødrene selv. Ligeledes har jeg en formodning om, at målgruppen er kvinder, da der findes et stort antal kvindelige sundhedsplejersker i Danmark.

Målgruppen er fagligt uddannede indenfor sundhed og omsorg og har derfor kendskab til nogle af de temaer, som Bydelsmødrene vejleder omkring. Jeg ser desuden målgruppen som en vigtig samarbejdspartner, for eventuelle samarbejder med Bydelsmødre, der gerne vil brobygge med lokalsamfundet og dermed også de fagpersoner, som kunne være behjælpelige med at finde frem til nogle af de svar, som kvinderne i boligområderne har spørgsmål omkring.

Formål

Med denne artikel ønsker jeg at sætte fokus på brobygningsdelen i Bydelsmødrenes arbejde.

Samtidig ønsker jeg at sætte fokus på netværksdelen og sidst men ikke mindst den interpersonelle kommunikation, der i mange tilfælde viser sig at fungere rigtig godt.

Formålet er ligeledes, at sundhedsplejerskerne skal få indblik i projekt Bydelsmødre, med henblik på at de kan indgå et samarbejde med dem. Det kunne eventuelt give Sundhedsplejerskerne lyst til at deltage aktivt i Bydelsmødreprojektet og være med til at skabe rammerne for at forandre praksis, både for Bydelsmødrene og for de kvinder, der søger hjælp hos dem.

Samtidig er formålet også at sundhedsplejerskerne selv, tager deres egen praksis op til refleksion, og stiller spørgsmålstejn ved deres egen rolle. Den har ligeledes til formål at lægge op til en debat omkring sundhedsplejen, hvad kan den gøre for at forbedre sig? Hvordan kan frivilligt socialt arbejde kunne blive en del af deres egen praksis, som et supplement til at give den korrekte vejledning og hjælp til mødre i alle aldre?

Jeg viderebringer hermed praksisteoriens antagelse om, at praksisser skabes kollektivt. Aktørerne, Bydelsmødre, kvinder og sundhedsplejersker kan derfor kollektivt indgå og forhandle Bydelsmødrepraksissen. Sundhedsplejerskerne har mulighed for at videregive en viden de har, mens Bydelsmødrene kan være med til at skabe nye rammer og handlemuligheder for sundhedspraksisser blandt kvinder med anden etnisk baggrund end dansk i boligområderne.

Budskab

Budskabet er ikke kun et, men flere budskaber, der alle har rod i specialets undersøgelse. Først og fremmest vil jeg sætte fokus på, hvem Bydelsmødrene er. Hvad de gør og hvad de kan. Derefter lægger jeg op til, at man kan se på målgruppen på en ny måde, kvinderne/mødrene, ved at se på praksisser. Både sundhedsplejerskernes egen praksis, Bydelsmødrene og kvinderne/mødrenes.

Til sidst opfordrer jeg sundhedsplejerskerne til at indgå i dialog og samarbejde med Bydelsmødrene, fordi et sådan samarbejde vil kunne styrke Bydelsmødrenes arbejde, den interpersonelle kommunikation og i opbyggelsen af nye netværk. Et samarbejde, der skal have fokus på at se kvinderne og mødrene som vidende, der ikke kun ved at få ny viden ændrer deres adfærd. Kendskabet til Bydelsmødrene kan give dem et lille indblik i, hvem kvinderne er og hvilke praksisser de er en del af, og på den måde være med til at målrettet den sundhedsfaglige indsats til dem.

Afsender

Afsenderen er mig som specialestuderende, fordi jeg med specialet ønsker at sætte min viden i spil. Ved at inddrage sundhedsplejerskerne, kan jeg sætte fokus, hvordan faggrupper der til daglig møder både Bydelsmødre og kvinder, kan være med til at styrke Bydelsmødrenes arbejde. Det er interessant, hvordan den viden, man har produceret kan være til gavn for andre og sætte refleksionsprocesser i gang og lægge op til debat.